

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

Innan vi inleder den utrikespolitiska debatten vill jag hälsa representanterna från den diplomatiska kåren välkomna hit till riksdagen. Fint att ni vill delta och lyssna på vår debatt!

§ 1 Utrikespolitisk debatt

Utrikespolitisk debatt

Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Sverige står inför en svår säkerhetspolitisk tid. Vi – Sverige, EU och Nato – befinner oss i en långvarig, långtgående konfrontation med Ryssland. Vår uppgift är ofrånkomlig: Vi ska motverka Rysslands förmåga att göra oss skada, inte minst genom att stödja Ukraina.

Vi ska ha våra nationella säkerhetsintressen, våra demokratiska värderingar, folkrätten och vår tro på ett fritt och starkt Ukraina som ledstjärnor, och vi ska knyta ännu närmare band med våra allierade och partner i Norden och Baltikum, i EU, i Nato och globalt.

Omvärldens solidaritet efter förra veckans fruktansvärda massskjutning i Örebro visar att Sverige aldrig står ensamt.

Herr talman! Stödet till Ukraina är regeringens främsta utrikespolitiska uppgift. Sverige har ökat stödet till Ukraina för varje år som kriget har pågått. Sveriges totala stöd sedan den fullskaliga invasionen inleddes uppgår till cirka 70 miljarder kronor.

På slagfälten i Ukraina avgörs om framtidens Europa ska bestå av suveräna stater. Rysslands mål är att framtvinga en intressesfär med vasaller och satelliter – också vid Östersjön.

För Sverige är stödet till Ukraina en moralisk plikt och en oundgänglig investering i Europas och därmed vår egen säkerhet, självständighet och framtid. Det är upp till Ukraina om och i så fall när förhandlingar ska inledas. Vårt entydiga fokus är att göra Ukrainas position starkare.

Trycket på Rysslands krigsekonomi ska öka. Europas försvarsförmåga ska stärkas, och vårt militära stöd till Ukraina ska förstärkas. Därför har regeringen nyligen presenterat ett 18:e militärt stödpaket – det hittills största.

Endast en fred som Ukraina når genom styrka kan bli hållbar. En fred framförhandlad från en svag position skulle bara uppmuntra fortsatt rysk

aggression. Sverige fortsätter stödja Ukraina så länge det behövs – politiskt, humanitärt, militärt och ekonomiskt.

Herr talman! Tillsammans med våra allierade och partner ska vi motverka Ryssland ur en styrkeposition. Motverkanspolitikens grundval är att Natos artikel 5 är politiskt och militärt trovärdig.

Vår geografi och våra förmågor ger Sverige möjlighet att som allierad stärka avskräckningen i hela norra Europa. Vi bejakar fullt ut det ansvar som det medför. Det gagnar Sverige, våra grannar och hela alliansen.

Svenska soldater är nu del av Natos framskjutna närvaro i Lettland. Sverige bidrar med närvaro och övervakning av det euroatlantiska området också i luften och till havs. Vi axlar vårt regionala ansvar i rollen som ramnation för Natos framskjutna närvaro i Finland.

Inom ramen för EU och Nato stärker vi vår motståndskraft mot hybridangrepp – antagonistiska aktiviteter som syftar till att destabilisera våra samhällen. Det kan vara cyberattacker, desinformation och sabotage mot kritisk infrastruktur. Natos förstärkta aktiviteter efter den senaste tidens skador på undervattenskablar i Östersjöregionen visar alliansens sammanhållning, snabbhet och styrka.

Sverige ger ett kraftfullt bidrag till Natos operation Baltic Sentry med upp till tre örlogsfartyg och ett radarspaningsflygplan. Sverige är pådrivande i EU:s arbete med att ta fram en särskild strategi för att bemöta Rysslands hybridverksamhet. Vi verkar också för att Nato ska stärka avskräckningen mot hybridangrepp.

Den nationella säkerhetsstrategin slår fast att den inre och yttre säkerheten hör ihop. Regeringen ska fortsatt arbeta internationellt mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Det är även nödvändigt att intensifiera våra bilaterala samarbeten så att kriminella utomlands som orkestrerar brottslighet i Sverige ska kunna utlämnas och lagföras. Mer behöver också göras i partnerskap med tredjeländer för att minska den irreguljära migrationen och öka återvändandet.

Herr talman! Sverige ska fortsatt bygga säkerhet tillsammans med andra, framför allt som medlem i Nato och EU. Sverige för en solidarisk allianspolitik som syftar till att stärka säkerheten och stabiliteten i vårt närområde liksom i hela det euroatlantiska området. Vi ska upprätthålla en stark försvarsförmåga för att bidra till det nationella och det kollektiva försvaret. Sverige ska ta sitt ansvar för en rättvis bördefördelning inom Nato.

Den transatlantiska länken är avgörande för svensk och europeisk säkerhet. Den får aldrig tas för given. Europeiska Natoländer behöver ta ett större ansvar för Europas försvar och säkerhet, och det gäller även stödet till Ukraina.

Sveriges och USA:s bilaterala relationer är mycket goda och stärks genom att vi är allierade i Nato. USA är en partner av särskild vikt för Sverige och för Europa – handelsmässigt, säkerhetsmässigt och politiskt. Samarbetet med strategiska allierade, som våra nordiska och baltiska grannländer, USA och Storbritannien, är särskilt betydelsefullt för Sveriges säkerhet. Vi utvecklar våra strategiska partnerskap inom EU med Polen, Tyskland och Frankrike.

Med Sverige som Natomedlem kan Östersjöregionen, Nordatlanten och Arktis vävas samman. Sverige har fått större ansvar och anledning att engagera sig i arktiska frågor och utveckla vår politik för nordområdena.

Under 2024 var Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet samt de informella nordiska och nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetena N5 och NB8. Det stärkte samarbetet med våra nordiska och baltiska grannar.

Det säkerhetspolitiska samarbetet i vårt närområde bör fördjupas ytterligare. Tillsammans med Finland har Sverige tagit initiativ till att nyttja Östersjöstaternas råd, CBSS, för säkerhetspolitisk dialog. Den förre estnische presidenten Toomas Ilves och den förre litauiske utrikesministern Gabrielius Landsbergis kommer att presentera en rapport inför ministermötet i maj. Vi vill se CBSS som ett regionalt säkerhetspolitiskt format som inkluderar även Polen och Tyskland.

I denna osäkra tid är en sak säker: I vår region står vi tillsammans, och vi står starka.

Herr talman! I år uppmärksammar vi att det är 30 år sedan Sverige gick med i EU. EU är en värdegemenskap och Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. Ett starkt EU ger Europa kraft och Sverige en starkare röst i globala frågor.

Våra prioriteringar i EU-arbetet är tydliga. Det handlar om vår tids och vår kontinents stora, gränsöverskridande frågor: kriget, kriminaliteten, klimatet och konkurrenskraften. Det handlar om vårt välbefinnande och vår säkerhet.

EU är avgörande för att säkra ett långsiktigt och kraftfullt stöd till Ukraina och för att motverka Ryssland. Unionen spelar en allt viktigare roll för att stärka försvarsindustrin, den militära rörligheten och den civila beredskapen i Europa. EU är centralt för att få till stånd effektiva sanktioner.

Sverige har drivit på för sanktioner mot den ryska skuggflottan, mot rysk flytande naturgas och för att ge avkastningen från frysta ryska tillgångar till Ukraina. Sverige har också bidragit till att upprätta en ny sanktionsregim mot det politiska förtrycket i Ryssland och till sanktionslistningar mot Belarus med anledning av repressionen i landet. Regeringen stöder det belarusiska folket på vägen mot ett fritt och demokratiskt Belarus som är en del av den europeiska familjen.

Sanktioner kräver ett effektivt genomförande. Regeringen arbetar löpande med att stärka det nationella arbetet och kommer under våren att lämna en proposition till riksdagen med förslag till en ny lag om internationella sanktioner, som utvidgar det straffbara området och skärper straffen för sanktionsbrott. EU:s fortsatta utvidgning och samarbete med partner i vårt närområde har stor säkerhetspolitisk och ekonomisk betydelse.

EU:s utvidgning är en geostrategisk investering i fred, demokrati, säkerhet, stabilitet och välbefinnande. Det ligger i vårt intresse att hjälpa kandidatländerna att närma sig unionen. Regeringen driver på för ytterligare steg mot EU-medlemskap för Ukraina och Moldavien, som båda har gjort imponerande reformframsteg. Samtidigt är det viktigt att framsteg också sker i kandidatländerna på västra Balkan.

Sveriges stöd till kandidatländerna är stort, men inte kravlöst. Kandidatländernas reformtakt är avgörande. Den georgiska regeringens handlingar strider mot de värden och principer som EU bygger på. Parlamentsvalet i oktober präglades av ojämlika villkor, stark polarisering, påtryckningar och hot mot väljare. Våldet mot fredliga demonstranter är oacceptabelt, och Sverige vill se sanktioner mot de ansvariga. Vi måste samtidigt

fortsätta stödja de demokratiska och europeiskt sinnade krafterna i Georgien.

Sverige har en viktig och nära relation med Storbritannien, inte minst på det säkerhetspolitiska området. Vi är pådrivande för att stärka samarbetet även på EU-nivå och välkomnar toppmötet mellan Storbritannien och EU som äger rum i maj.

Herr talman! Att öka tillväxten går hand i hand med att öka Sveriges och Europas säkerhet. Ett ekonomiskt starkt Europa är ett säkrare Europa. Det är EU:s inre marknad och möjligheterna till handelsutbyte som gör oss intressanta för omvärlden. Regeringen ser fram emot EU-kommissionens strategi för den inre marknaden. Det är glädjande att EU-kommissionen har avslutat förhandlingarna om ett handelsavtal med Mercosur-länderna och moderniserat EU:s övergripande avtal med Mexiko.

Regeringen kommer att fortsätta verka aktivt för att fler frihandelsavtal ska förhandlas fram. Samtidigt ser regeringen med stort allvar på risker när det gäller aktörer som vill utnyttja sårbarheter och ekonomiska beroenden. Vi ser ett ökat behov av internationella samarbeten i skärningspunkten mellan teknik, innovation, handel och säkerhet.

För att nyttja potentialen i ny digital teknik krävs säker och betrodd infrastruktur. Sverige är världsledande inom mobila kommunikationsnätverk, och vi samarbetar med likasinnade för säker konnektivitet inom EU och globalt. Eftersom cyberfrågor och digitala frågor växer i betydelse har regeringen antagit en särskild strategi för detta inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Inom kort kommer också en ny nationell strategi för cybersäkerhet att presenteras.

Herr talman! Utvecklingen i Mellanöstern är svårförutsebar, men den senaste tiden har viktiga steg tagits i rätt riktning. Vi har vapenvilor i Gaza och Libanon. Den brutala Assadregimen har fallit. Iran och dess ombud är försvagade.

Regeringen står bakom Israels rätt att försvara sig mot Hamas efter det värsta massmordet på judar sedan Förintelsen. Samtidigt är vi tydliga med att Israel har en skyldighet att skydda civilbefolkningen i Gaza och säkerställa tillgången till humanitärt stöd. Folkrätten, inklusive den humanitära rätten, måste respekteras. Sverige stöder ansträngningarna för att samtliga ur gisslan ska frisläppas, att det humanitära läget ska förbättras avsevärt och att vapenvilan ska bli varaktig.

Regeringen ser också med stor oro på bosättningsvåldet på Västbanken och expansionen av de illegala bosättningarna. På sikt behövs en framförhandlad tvästatslösning baserad på folkrätten. Det är den enda hållbara lösningen där israeler och palestinier kan leva sida vid sida i fred, frihet och demokrati. En politisk förutsättning för det är ett Gaza fritt från Hamas-styre.

Iran bär ett stort ansvar för den negativa utvecklingen i regionen och för säkerhetsrisker i väst. Regeringen kommer inte att tolerera iranska aktioner för att destabilisera Sverige eller bedriva terroristverksamhet här via ombud.

Assadregimens fall innebär en möjlighet för Syriens befolkning att forma sin framtid och bygga upp ett fritt, demokratiskt land. EU bör bidra till en syriskledd, fredlig och inkluderande process där alla syriers mänskliga rättigheter respekteras. Kvinnors och etniska och religiösa minoriteters deltagande måste säkerställas.

Herr talman! Oceanien och Asien är den region där den största ekonomiska tillväxten förväntas ske. Därtill blir säkerheten i Asien och Europa alltmer sammanlänkad. Kina är världens näst största ekonomi och en teknologisk ledarnation samtidigt som landet har ett auktoritärt styre och växande geopolitiska ambitioner.

Kinas agerande mot Taiwan inger oro, och hot om militärt våld är oacceptabelt. Kinas möjliggörande av Rysslands krig i Ukraina har en direkt, negativ effekt på Sveriges och Europas säkerhet.

Vi bejakar dialog och samarbete med Kina där det är möjligt och i linje med våra intressen och värderingar, till exempel för att främja handel på lika villkor och hantera klimatfrågan. Parallellt fortsätter vi, tillsammans med övriga EU, att påtala överträdelser mot mänskliga rättigheter. Sveriges relation till Kina ska vara förankrad i en europeisk strategi och i nära transatlantisk samverkan.

Indien är en central aktör för att bemöta globala utmaningar. Sverige är pådrivande för ett frihandelsavtal mellan EU och Indien.

Sverige fördjupar sitt samarbete med Japan, som är ett viktigt partnerland till Nato och en betydande exportmarknad. Sveriges medverkan vid världsutställningen i Osaka kommer att vara ett led i att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft i Japan och regionen.

Herr talman! Svenskt bistånd ska skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklingssamarbetet har en viktig roll i att verka för fria och välfungerande demokratiska samhällen och ska i högre grad inriktas mot områden där Sverige kan bidra med tydliga mervärden.

Regeringen ser potential i att hitta synergier mellan bistånd och handel för att möta de växande globala utmaningarna. Ett exempel är den gröna omställningen. Sverige har ett av världens mest generösa klimatbistånd, och svenska företag har innovativa klimatlösningar. Sveriges ordförandeskap i Gröna klimatfonden 2025 utgör en möjlighet att effektivisera det internationella klimatbiståndet.

Sverige är en av världens största humanitära givare i ett läge där över 300 miljoner människor behöver humanitärt stöd. För 2025 fördubblar Sverige det humanitära stöd som tidigare gick till UNRWA genom att avsätta 800 miljoner kronor till den hårt drabbade civilbefolkningen i Gaza och regionen.

Vidare fortsätter vi att möta akuta humanitära behov i Ukraina och på andra krisdrabbade platser såsom Sudan, Demokratiska republiken Kongo, Syrien, Libanon och Jemen. Vi fortsätter också i dessa kriser att verka för humanitärt tillträde så att hjälpen kan nå de mest utsatta. I alla dessa delar är civilsamhällets organisationer omistliga partner.

Herr talman! Jämställdhet är ett kärnvärde i svensk utrikespolitik. Just nu ser vi hur jämställdheten globalt är på tillbakagång. I länder som Afghanistan och Iran utgör ett omfattande, systematiskt förtryck av kvinnor det auktoritära styrets grund.

Sveriges arbete är viktigt för att öka kvinnors och flickors egenmakt. Svenskt bistånd ska bidra till ökad tillgång till vård för gravida och mödrar, allsidig sexualundervisning och åtgärder mot alla former av sexuellt och könsrelaterat våld. Det är en viktig del av vårt breda engagemang för global hälsa.

Under 2025 är Sverige ordförande i UN Womens styrelse. Det är en unik plattform för att driva det globala jämställdhetsarbetet framåt, där Sverige särskilt kommer att framhålla vikten av kvinnors ekonomiska egenmakt.

Herr talman! Folkrätten, inklusive FN-stadgan, är en hörnsten i Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik. Sverige står bakom Internationella domstolens och Internationella brottmålsdomstolens oberoende och integritet.

Mänskliga fri- och rättigheter måste försvaras. Varje individs lika värde oavsett kön, ålder, sexuell läggning eller religion är en frihetsfråga. Flera minoritetsgrupper som kristna och uigurer är runt om i världen utsatta för förtryck.

Det är oroande när mänskliga fri- och rättigheter undergrävs av auktoritära stater som Ryssland, Kina och Iran, som vill omforma dem utifrån sina värderingssystem. Sverige kommer att fortsätta vara engagerat i rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning. Hösten 2025 tar Sverige och Filippinerna över ordförandeskapet för den så kallade XIV-processen, som syftar till att provstoppsavtalet för kärnvapen ska träda i kraft.

Herr talman! Sveriges diplomatiska närvaro utomlands är ett av våra främsta verktyg för att hävda våra intressen. Därför har regeringen gjort en översyn och kan i dag tillkännage ett flertal nyetableringar och andra förstärkningar.

Den svenska närvaron i USA utökas. Ett nytt generalkonsulat i Houston stärker samarbetet inom viktiga industrisektorer som rymd, flyg, försvar, energi, it och life science. Generalkonsulatet i Bryssel uppgraderas till ambassad i Belgien, som är en viktig partner för Sverige i EU och Nato. Under 2025 öppnar Sverige en ny ambassad i Senegal, med ansvar att främja våra intressen i franskspråkiga Västafrika och Sahel. Vi stärker närvaron i den handels- och säkerhetspolitiskt viktiga indopacifiska regionen genom tillsättningen av ett nytt Stockholmsbaserat sändebud för Stilla havet. Dessutom inrättas ett Stockholmsbaserat sändebud för Peru, för att ytterligare främja relationen till viktiga partner i Latinamerika.

Sammantaget syftar dessa förstärkningar till att stärka våra partnerskap och förbättra förutsättningarna för handel, investeringar och innovation.

Förra året kom de två svenska medborgarna Johan Floderus och Saeed Azizi, som suttit oskyldigt fängslade i Iran, hem till Sverige. Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att uppnå en frigivning av journalisten Dawit Isaak, förläggaren och poeten Gui Minhai och forskaren Ahmadreza Djalali.

(Applåder)

Herr talman! Regeringens utrikespolitik vilar på en europeisk, nordisk-baltisk och transatlantisk grund. Med ett krig på vår kontinent kommer närområdet att ha högsta prioritet i utrikes- och säkerhetspolitiken. Samtidigt har Sverige ett osvikligt globalt engagemang. Vi kommer att fortsätta verka i FN genom alliansbyggande, långsiktighet och målmedvetenhet. Vårt engagemang och våra partnerskap med viktiga länder i Afrika, Asien och Latinamerika stärks ytterligare.

Vi står inför en svår tid, en tid när vi måste ha förmågan att försvara våra intressen och värderingar för att de ska respekteras. Vi ska tillsammans med våra allierade och partner motverka de auktoritära krafter som vill söndra, härska och destabilisera våra öppna samhällen. Vi ska slå vakt

om den demokratiska världens sammanhållning. Och vi ska ytterst värna Sveriges frihet, fred och säkerhet. Det finns ingen viktigare uppgift. (Applåder)

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

I detta anförande instämde Jörgen Berglund, Helena Bouveng, Crister Carlsson, Ludvig Ceimertz, John E Weinerhall, Gustaf Göthberg, Ann-Charlotte Hammar Johnsson, Johan Hultberg, Caroline Högström, David Josefsson, Marie Nicholson, Ulrik Nilsson, Carl Nordblom, Johanna Rantsi, Adam Reuterskiöld, Mats Sander, Jesper Skalberg Karlsson, Helena Storckenfeldt, John Widegren, Viktor Wärnick och Borian Åberg (alla M), Magnus Berntsson och Gudrun Brunegård (båda KD) samt Joar Forssell och Mauricio Rojas (båda L).

Anf. 3 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, utrikesministern, för utrikesdeklarationen!

Jag återkommer senare till de stora frågorna om folkrätt, internationell lag och inte minst den skur av märkliga utspel som vi nu hör från USA:s sida, men i min replik tänkte jag ta upp Mellanöstern och den politik som Sverige för nu.

Strax före jul fick vi det uppseendeväckande beskedet att Sverige slopar allt kärnstöd till UNRWA. Det var ett flagrant brott mot FN-linjen. Det var ett flagrant brott mot EU-linjen. Det var också ett flagrant brott mot Sveriges egen linje, för vi hade bara någon vecka tidigare sagt i FN att UNRWA är oundgängligt för att få ut stöd och hjälp till nödlidande i Palestina.

Regeringen motiverade beslutet med att allt stöd till UNRWA riskerade att bli meningslöst på grund av att Israel hade en ny lagstiftning. Därför skulle pengarna bara stanna, som ni sa, på ett bankkonto.

Nu har det visat sig vara fel. Trots Israels lagar har UNRWA kunnat verka i Gaza. Under de två veckor som vapenvilan har varit i kraft har UNRWA nått 1,2 miljoner människor med matförsändelser, öppnat tio nya tältläger för återvändande Gazabor, reparerat vattenledningar och ordnat avfallsstationer för nästan en halv miljon människor och upprättat mobila vårdcentraler som kan ta emot uppemot 17 000 vård sökande per dag. Dessutom har UNRWA verksamhet också i Jordanien, Libanon och Syrien.

Den svenska regeringen hade alltså fel när den sa att UNRWA inte kunde nå Gaza. UNRWA når de hjälpbehövande.

Min fråga till utrikesministern är därför: Tänker regeringen ompröva sitt beslut när ni nu hör om allt detta och återigen stödja UNRWA?

Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Herr talman! Det humanitära behovet i Gaza är närmast ofattbart. Det samma gäller Syrien, som fortsätter vara en av världens största kriser. Det finns också andra områden i närområdet som verkligen behöver vårt stöd.

Sverige är en stor och uthållig humanitär givare och partner. Precis som FN:s humanitära chef Tom Fletcher konstaterade när han besökte Stockholm i januari är Sverige ett humanitärt kraftpaket. Svenskt humanitärt bistånd lindrar nöd och räddar liv, och regeringen försöker hela tiden säker-

ställa att varje krona kan göra allra störst nytta för att hjälpa dem som är i behov av stöd.

Regeringens beslut att avsätta 800 miljoner kronor i humanitärt stöd till Gaza och regionen under 2025 är en kraftsamling för just detta, för att möta behoven, ta vara på möjligheterna och göra så på allra bästa sätt. Man ska också veta att detta riktade stöd kompletterar det redan omfattande kärnstödet till flera av de organisationer som är på plats i Gaza, som World Food Programme, Unicef och Internationella rödakorskommittén. Genom sådana flexibla medel som Sverige tillhandahåller kunde flera av våra partner omedelbart efter inledningen av vapenvilan i det närmaste fördubbla sina insatser redan första dagen. Så gör vi skillnad på riktigt.

Vi kommer naturligtvis att fortsätta följa utvecklingen i regionen. Vi har gång på gång, ensamma och tillsammans med andra, kritiserat UNRWA-lagarna, eftersom Israel har en skyldighet att säkerställa att organisationerna kan verka på plats. Men det står inte i motsats till att man i varje läge försöker säkerställa att pengarna hamnar där de gör absolut störst nytta. Och Sverige gör verkligen skillnad.

(Applåder)

Anf. 5 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Men regeringen hade ju fel om UNRWA. UNRWA:s nödhjälp når fram.

Vi träffade också Tom Fletcher när han var här, och han underströk hur viktigt UNRWA är. Det ser även alla andra. EU, Storbritannien, Frankrike och Tyskland backar upp UNRWA, men Sverige sviker. Vi sviker palestinierna när de behöver hjälp som mest.

Det här gäller inte bara i Gaza, utan tyvärr också på Västbanken. Nu får vi till exempel rapporter om att Sida drar in stödet till Ekumeniska följelagarprogrammet, det vill säga det program som har inneburit att man följer palestinska barn till skolan så att de inte blir angripna av militanta bosättare. Det har verkat på Västbanken i 20 år och har varit jätteviktigt. Nu drar Sida in stödet som en direkt följd av att Palestinastrategin har upphävts och ersatts av något annat. Hur ska palestinska barn våga gå till skolan när de dagligen attackeras av bosättare?

Utrikesministern! Min fråga är: Varför sviker Sverige palestinierna när de behöver hjälpen som allra mest?

(Applåder)

Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Herr talman! Jag tror att Morgan Johansson måste ha lyssnat väldigt dåligt på mitt förra inlägg i det här replikskiftet men också på mitt huvudanförande. Sverige har dubblat det humanitära stödet till Gaza och regionen för att minska lidandet i Gaza och i närområdet.

Vi säkerställer att hjälpen når fram genom att ge den till aktörer som är aktiva i regionen, som når fram med hjälpen och som kan hjälpa barn och mildra hungersnöd. Vi har alltså fördubblat stödet, Morgan Johansson.

(Applåder)

Anf. 7 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Den utrikespolitiska deklarationen innehåller många saker, men en person som utrikesministern med precision undviker att nämna är USA:s nye president Donald Trump. I förra veckan presenterade Trump planer på att USA ska ta över Gaza och fortsätta den ockupation som Israel och Netanyahus regering intensifierat. Trump klargjorde också att Gazas invånare, palestinerna, ska fördrivas till grannländerna. Gaza ska köpas och ägas av USA och göras om till Mellanösterns riviera, enligt USA:s president. Det är ett häpnadsväckande folkrättsbrott, och det är som en dröm för den israeliska bosättarrörelsen, som jublar högljutt.

Jag undrar vad utrikesministern anser om Donald Trumps förslag om att tvångsfördriva palestinier från Gaza. Vad gör regeringen för att upprätthålla folkrätten, när både Trump och Netanyahu uppenbarligen vill bryta mot den? I somras kom en dom från Internationella domstolen, ICJ, som innebär att tredje land, såsom Sverige, måste försäkra sig om att man inte understöder Israels ockupation av Palestina. Den svenska regeringen har konsekvent vägrat utreda vad konsekvenserna av domen innebär för Sverige. I stället drömmer regeringsunderlaget om ökad vapenhandel med Israel, allt för att befästa ockupationen.

Det är dags att det blir ändring på regeringens politik. De militära banden till Israel måste klippas, och folkmordet måste få konsekvenser för den israeliska staten.

Samtidigt ser vi nu Trump införa sanktioner mot Internationella brottmålsdomstolen, ICC. För två veckor sedan hörde vi att utrikesministern ville använda sig av EU:s blockeringsstadga för att stoppa effekterna av Trumps sanktioner. Vad gör regeringen för att skydda Internationella brottmålsdomstolen, ICC?

Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M)
replik:

Herr talman! Mitt utrikespolitiska fokus kommer att handla om att värna svenska intressen, till skillnad från den förra regeringens. Det handlar om att värna Sveriges och USA:s relationer, bland annat, oavsett vilken administration som sitter vid makten. Där har vi egentligen samma intressen som USA:s president, det vill säga att värna vårt lands bästa. Allt annat är egentligen oansvarigt. Vi landar inte alltid i samma slutsatser eller uttalanden, men det är ett faktum att Sverige och USA har många gemensamma intressen, inte minst när det gäller handel men också när det gäller säkerhetspolitik. Samtidigt kommer det självklart att finnas frågor där USA och Sverige tycker olika, och då kommer vi att stå fast vid våra värderingar.

När det gäller Gaza är det först och främst ett hem för dem som bor där. Som har konstaterats är återuppbyggnadsbehovet i Gaza enormt, och här behöver omvärlden gå in med stöd. Detta utgör även en del av överenskommelsen om vapenvilan.

Från Sveriges och EU:s sida är vi tydliga: Vapenvilan måste bestå, och förhandlingar om en tvåstatslösning måste komma igång. Många länder kommer att behöva vara delaktiga i återuppbyggnaden av Gaza. Man ska komma ihåg att USA har varit en helt central part i arbetet med att få till stånd en vapenvila och nog har en viktig roll att spela också framöver.

Men, som sagt, målet måste vara en tvåstatslösning, där uppbyggnaden av en palestinsk stat, där Gaza ingår, är en viktig del.

När det sedan gäller ICC säger jag samma sak som när jag hörde nyheten förra veckan: Detta är mycket oroande. Sanktionerna riskerar att allvarligt påverka domstolens förmåga. EU ser nu på vilka åtgärder som kan vidtas för att mildra effekterna av sanktionerna för EU-företag vars tjänster domstolen är helt beroende av. En av de åtgärder som övervägs är blockeringsstadgan, som vi stöder. Jag vill också påminna om att vi stöder ICC på alla möjliga sätt. Vi sekonderar åklagare och också utredare från polisen.

Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! I Danmark läggs utrikespolitiken nu om. Att säga att USA är den viktigaste allierade fungerar inte längre, när Trump militärt hotar att ta Grönland. Den transatlantiska länken har gått från att vara en kedja till att bli ett koppel – ett koppel som Trump kan dra i för att få Kristerssonregeringen att lyda.

Det är dags för Sverige att suspendera vårt DCA-avtal med USA. Vi kan inte ge USA tillgång till 17 militära baser i Sverige. Vi måste värna och trygga vår nationella suveränitet.

Samma sak gäller i Mellanöstern. Gång på gång har Trump visat att han bara avser att gå den folkmordsanklagade Netanyahus ärenden, som han gjorde när han flyttade ambassaden och erkände de ockuperade Golanhöjderna. Vi måste ha en utrikesminister som klarar av att fördöma uttalanden som det om att bygga Mellanösterns riviera. Nu måste Sverige, EU och omvärlden skapa sin egen väg till fred, tillsammans med palestinier och israeler. Det måste vara en väg framåt som ger tydligt stöd till den palestinska staten och framför allt till det palestinska folket.

Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Herr talman! Vi vet alla vad vi egentligen står för. Vänsterpartiet står inte bakom Natos kärnvapenavskräckning. Vänsterpartiet vill inte vara med i Nato, utan Vänsterpartiet vill att vi i Sverige ska vara ensamma och skyddslösa. De tar varje chans att driva sin sak, och denna gång är deras förevändning en ny amerikansk administration.

Jag vill vara väldigt tydlig när det gäller DCA-avtalet. Till skillnad från vad som har påståtts från Vänsterpartiet får ingen placera kärnvapen eller permanenta baser i Sverige utan vårt medgivande. Vänstern sprider i själva verket skräckpropaganda, som verkligen inte gagnar svenska intressen. Men jag kommer alltid att driva den utrikespolitik som gagnar svenska intressen. Jag kommer inte att sätta den svenska politiska debatten i första rummet.

(Applåder)

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Vi har hört en ganska försiktig utrikespolitisk deklaration. Det kan man kanske förstå med tanke på det säkerhetspolitiska läge vi befinner oss i. Vi kan från Centerpartiets sida instämma i många delar: Ryssland som långvarigt hot, synen på Belarus och även Georgien och EU-

medlemskap för kandidatländer på västra Balkan samt för Moldavien och Ukraina, för att ta bara några exempel.

Stödet till Ukraina är en moralisk plikt, men säger man att det är en moralisk plikt så förpliktar det. Från Centerpartiets sida har vi länge väntat på att vi från svensk sida ska kunna göra som Frankrike nu har gjort, sända flygvapen till Ukraina. Vi väntar på att regeringen fattar beslut om Jas till Ukraina och börjar utbilda piloter i Sverige. Men vi har fått vänta rätt länge. Kan utrikesministern i dag ge besked om att detta nu kommer?

Vi har också satt 1 procent av vår bruttonationalprodukt årligen som ram för stödet till Ukraina. Regeringen har ätit upp en rätt stor del av årets budgetram för Ukrainastödet med sitt 18:e paket, som vi stöttar, men det blir för lite. Vi behöver vara beredda att göra mer.

Herr talman! Jag har läst deklarationen och letat efter klimathotets påverkan på vår säkerhet. Jag hittar ”klimat” en gång, och då handlar det om att vi ska samarbeta med Kina.

Herr talman! Klimathotet är verkligen här. År 2030 beräknas 130 miljoner människor leva i fattigdom till följd av klimatutvecklingen. Av de drabbade länderna tillhör 70 procent också de mest sköra länderna. Detta är en grund för nya hot, krig och konflikter. Men klimatfrågan lyser med sin frånvaro i regeringens utrikesdeklaration. Varför, herr talman?

Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Jag var väldigt tydlig med att stödet till Ukraina är Sveriges viktigaste utrikespolitiska uppgift. Det 18:e paket som vi presenterade nyligen är också det största militära stöd som vi någonsin har gett till Ukraina. Vi kommer att fortsätta stå vid Ukrainas sida så länge som det krävs.

Det samarbete som vi har med våra nordiska och baltiska kollegor är också helt avgörande för att nå ut i Europa, där det finns många som kan göra betydligt mer, inklusive länder som har nämnts här i debatten. Men också resten av världen måste förstå att det är nu det gäller att stå upp för folkrätten, som innebär att den store och starke inte ska ta sig makt på den andres bekostnad. Vi kommer naturligtvis hela tiden att utvärdera hur vi bäst stöder Ukraina.

Nu är det fokus på andra flygvapensystem. Vi bidrar också som bekant med Asken, vilket Kerstin Lundgren mycket väl vet. Men det pågår också förberedelser för att vid behov eventuellt kunna skicka Jas till Ukraina. Detta är som sagt vår viktigaste utrikespolitiska prioritering.

Klimatfrågan, som Kerstin Lundgren nämner, är också en oerhört viktig säkerhetspolitisk fråga. Jag nämner också klimatfrågan och att det är viktigt att vi jobbar mer effektivt för att säkerställa att varje krona gör största möjliga nytta. Det internationella klimatbiståndet är helt avgörande för att vi ska kunna förmå de stora utsläpparna att minska sina utsläpp. Där är också dialogen med USA, Kina, Indien och Brasilien – de riktigt stora utsläpparna – helt avgörande, och därför månar vi också om att ta upp detta i vår bilaterala dialog med dem.

Jag nämnde också arbetet i Arktis, som ju har en nära koppling till klimatförändringarna. Där skapas det nya möjligheter men också nya hot.
(Applåder)

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är väl uppenbart att det finns mer att göra när det gäller Ukraina och stödet till Ukraina. Vi har kommit med ett antal förslag som jag hoppas att regeringen också lyssnar till.

Klimatet är en fråga som lyser med sin frånvaro, och riktigt varför kunde jag inte höra utrikesministern säga.

Arktis hör jag däremot, och Arktis är ju intressant. Vi har krävt en ny Arktisstrategi. Den gamla från 2020 finns kvar och gäller fortfarande, men vi har krävt en ny. Jag hade väntat mig att det skulle komma någon nyhet där, men nej, där sas inget. Det sas inte heller något om Grönland, där vi ju måste vara väldigt tydliga med att vi backar upp det som också är EU:s hållning och står bakom Danmark.

Herr talman! Jag hoppas att ministern har en nyhet att leverera i Arktisfrågan.

Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Kerstin Lundgren kommer att tycka att det är att betrakta som en stor nyhet, men jag vill nämna att det pågår ett mycket intensivt arbete på Utrikesdepartementet med just Arktisfrågorna, och vi gör det också i nära samarbete med andra arktiska länder. Det finns också en mycket intensiv dialog bland Natoländerna, där vi kan se att det som man i Natosammanhang kallar för "High North" blir alltmer strategiskt intressant för länder som vi bör hålla ett öga på, inte minst Kina. Detta kommer jag att fortsätta att jobba mycket intensivt med. Det kan jag garantera Kerstin Lundgren. Jag gör det också jättegärna i samarbete. (Applåder)

Anf. 15 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack, utrikesministern, för utrikesdeklarationen! Det var en lång uppräkningslista av saker som sker runt om i världen, men jag tycker att det i mycket saknas visioner och ambitioner. Vad vill regeringen egentligen göra? Det känns som om man inte riktigt vet om man gillar detta med utrikespolitik över huvud taget.

Det enda man tar upp där det finns någon form av ambitioner är handel. Man talar om utökad handel: Vi ska utöka handeln med USA, Östasien och Latinamerika. Det är väldigt mycket om handel.

Däremot kommer handel aldrig att kunna ersätta behovet av bistånd, för handeln når aldrig dem som har allra störst behov och dem som är allra mest utsatta.

Handel kan ju också användas för att påverka på andra sätt. Om två veckor kommer utrikesministern tillsammans med övriga EU:s utrikesministrar att fatta beslut om att förlänga det importförbud som finns för varor från ryskkontrollerade områden i östra Ukraina. Man kan alltså helt enkelt stoppa handeln från områden som är ockuperade.

Känner vi igen detta någon annanstans ifrån? Det pågår ju en ockupation av Palestina. Den har pågått i minst 58 år. Men än i dag tillåter vi import av varor från illegala israeliska bosättningar. Vi var väldigt snabba att fatta beslut om importförbud vad gäller varor från ryskkontrollerade områden i ockuperade östra Ukraina, men vi har fortfarande inget beslut

om att förbjuda importen från israeliska bosättningar, från det ockuperade Palestina.

Jag undrar: Är detta något som utrikesministern kommer att driva på för? Hur kan vi fortsatt tillåta import av varor från illegala bosättningar på Västbanken och i östra Jerusalem?

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Jacob Risbergs fråga består egentligen av två delar.

Först konstaterar Jacob Risberg att han inte förstår varför handel är så viktigt. Det förvånar mig egentligen inte; jag återkommer till det. Sedan undrar han varför vi fortfarande handlar med Israel.

Låt mig börja med den första delen. Det är ju ingen nyhet att partier på vänsterkanten, inklusive Miljöpartiet, inte förstår vikten av handel över världen och inte heller förstår det som jag säger i utrikesdeklarationen, att det finns tydliga synergier mellan handel och bistånd. Det är ju handel som ökar vårt välbefinnande och våra möjligheter att hjälpa dem som har absolut störst behov av hjälp. Om man inte förstår detta grundläggande samband är det väldigt svårt att ha en debatt om vikten av att utveckla handeln. Det förklarar också agerandet i många andra delar som rör detta.

När det gäller Israel har vi varit väldigt tydliga i vår kritik där det har varit befogat. Vi ser med mycket stor oro på de våldsamma bosättningarna på Västbanken. Jag och Jacob Risberg har haft otaliga debatter om detta i kammaren. Där har jag också svarat på den andra frågan.

Detta innebär att jag välkomnar att det hålls ett associeringsråd mellan EU och Israel den 24 februari. Det blir ett bra tillfälle att ta upp våra frågor kopplade till kriget, samtidigt som vi kan behandla andra frågor. Att vi vill utnyttja den kanalen för dialog har oppositionen i Sveriges riksdag varit kritisk till ända sedan jag tillträdde, men jag är övertygad om att vi behöver mer rak och ärlig dialog och inte plakatsbyråder.

(Applåder)

Anf. 17 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret!

Jag har aldrig påstått att handel inte är viktigt, men utrikespolitik består av så många fler delar än bara handel. Det handlar om att lyfta folk ur fattigdom. Det handlar om ökade diplomatiska relationer och så vidare. Det finns många andra delar. Det finns andra typer av relationer i världen än handelsrelationer.

Det är jättebra att det nu blir ett associeringsråd. Det är tråkigt att det tog åtta månader för Israel att över huvud taget hitta ett datum för detta, som man bjöd in till redan i slutet av våren förra året.

Vilka röda linjer har då Sverige när det kommer till associeringsrådet? När kommer man vara beredd att pausa det? Kommer man att kräva ett förbud för import av till exempel varor från israeliska bosättningar? Kommer man att kräva en ändring av Israels lag om UNRWA? Kommer man att kräva ett totalt stopp för bosättningsvåldet och att Israel ska komma med en plan för nedmontering av bosättningar i enlighet med Internationella domstolens utlåtande? Kommer man att kräva ett totalt militärt tillbakadragande från de ockuperade områdena? Kommer detta att ingå som krav från Sverige när det gäller associeringsrådet?

Anf. 18 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Jag vill vara väldigt tydlig med att regeringen står bakom Internationella domstolen och de uttalanden som domstolen har gjort. Detta är någonting som vi också hela tiden för fram i vår dialog med Israel, och det blir ju lättare att göra detta om man faktiskt har en dialog, så den välkomnar jag verkligen. Då kommer vi att framföra kritik mot till exempel agerandet på Västbanken.

Jag konstaterar också att det finns olika märkningar för produkter som kommer därifrån, och det är någonting som jag tycker är bra. Detta har vi också tagit upp i tidigare debatter.

Jag vill dock också vara tydlig med att vi inte nu kan blicka bakåt, utan vi måste blicka framåt. Nu har vi fått en vapenvila, en bräcklig vapenvila, men den är helt avgörande för att vi ska kunna få gisslan frigiven och minska lidandet men också ta viktiga steg för en förhandlad tvåstatslösning, så att de här folken äntligen kan få leva i fred och frihet.
(Applåder)

Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! I år är det precis 80 år sedan andra världskriget tog slut. Det var ett krig som drivits fram av en högerextrem nationalism i Tyskland, Italien och Japan, som kom att kosta över 60 miljoner människor livet och som också ledde till historiens värsta folkmord – förintelsen av judar och romer, dödandet av homosexuella, oppositionella och alla andra som nazisterna inte tyckte passade in i deras nya tredje rike.

Det var en global katastrof av aldrig tidigare skådat slag. Men ur andra världskrigets aska reste sig en ny världsordning. Det var inte så att alla länder blev demokratier; så bra blev det inte. Men åtminstone kom de flesta världsledare, demokrater som diktatorer, att förstå de enorma riskerna med en oreglerad världsordning, risker som dessutom ökat mångfald i och med uppfinningen av atombomben.

Aldrig igen, sa man, och så satte man upp internationella regelverk och globala och regionala institutioner som skulle övervaka de regelverken – allt för att minska riskerna för ett tredje och för mänskligheten helt förödande världskrig. Då fick vi Förenta nationerna, Europarådet, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, Genèvekonventionen, Världshälsoorganisationen, Världsbanken, Internationella valutafonden och så vidare. Så småningom fick vi också det europeiska samarbete som skulle bli EU.

Man skapade en regelbaserad världsordning, grundad på folkrätten och internationell lag. Även om vi sedan dess har sett många krig har vi förskonats från ett nytt världskrig. Det kan vi tacka den regelbaserade världsordningen för.

I 80 år har vi upprätthållit den stabiliteten. Nu är den hotad. Den är förstas hotad av Putins Ryssland genom hans attack på Ukraina för snart tre år sedan, genom hans anspråk på landområden i till exempel Moldavien och Georgien och genom hans försök att infiltrera politiken i ett antal EU-länder och på Balkan. Ryssland är och förblir det stora hotet mot Europa under överskådlig tid, och det måste vi bygga ett värn mot.

Men – det är lika bra att vi säger det rakt ut – den regelbaserade världsordningen undermineras numera också faktiskt av den amerikanska admi-

nistrationen. Man kan inte säga något annat efter de senaste veckornas spektakulära utspel – att USA ska lägga under sig Grönland, att Kanada ska bli en delstat i USA, att USA ska ta över Panamakanalen och att USA ska ta över Gaza och fördriva miljontals palestinier från deras hem för att göra plats för något slags semesteranläggning för västerlänningar. Det senaste är att USA kräver tillgång till Ukrainas naturresurser. Annars kommer man inte att fortsätta att stödja Ukraina utan tvärtom därmed i praktiken sälja ut landet till Ryssland.

Jag tror att det är många som tänker: Vad är det egentligen som händer? Har världen blivit galen? I sådana här situationer finns det bara en sak att göra, och det är att ta ett djupt andetag och gå tillbaka till grunderna – folkrätten och internationell lag.

Olof Palme sa en gång att man måste kalla saker vid deras rätta namn, och det finns ord för att vilja lägga under sig andra länder. Det kallas imperialism och kolonialism. Det trodde vi hörde hemma på historiens skräphög. Det finns ord för att vilja fördriva miljontals människor från deras hem. Det kallas för etnisk rensning. Att tvångsförflytta en befolkning, som man tydligen överväger att göra i Gaza, är kriminaliserat i Romstadgans artikel 7, under rubriken Brott mot mänskligheten.

Att idka utpressning mot ett land – Ukraina – som har varit i krig i tre år, som förlorat tiotusentals av sina landsmän, som sett sina barn föras bort till Ryssland och som utsatts för alla krigsbrott som finns i lagboken kräver en alldeles särskild form av moral eller brist på det. Hur lågt kan man egentligen sjunka?

Sådana här utspel är djupt destruktiva. Det splittrar väst. Det spelar Putin i händerna. Det undergräver den regelbaserade världsordningen.

Det internationella samfundet, EU och Sverige måste vara väldigt tydliga när det gäller alla sådana här planer. Detta kan aldrig accepteras, oavsett från vilket håll det kommer. Här måste Sverige tala med en klar stämma. Vi kan inte acceptera att miljoner människor i Gaza och på Västbanken fördrivs från den mark där de levit i generationer. Vi kan inte acceptera att uppgörelser görs över huvudet på Ukrainas folk i syfte att komma åt landets naturtillgångar.

Om vi accepterar sådant är den regelbaserade världsordningen snart bara ett minne blott. Och vem förlorar mest på det? I första läget är det förstås de små och medelstora staterna. Stormakterna kommer alltid att kunna hävda sig, men för att små och medelstora stater ska kunna hävda sin rätt krävs det att det finns en regelbaserad världsordning. Men i förlängningen, herr talman, är det mycket mer som står på spel. Om världen går tillbaka till en förkrigsordning med ett allas krig mot alla, med kaos och anarki och där den starkes rätt ska gälla är snart hela världen i gungning, och då vet ingen var det slutar. Därför måste vi bjuda motstånd, och vi måste tala klarspråk. Vi måste bygga ett brett globalt stöd för den regelbaserade världsordningen.

Jag tycker att den svenska regeringen varit alltför vag, alltför tyst och alltför passiv i den utmanande situation som vi befinner oss i. Till exempel tycker jag att man borde ha varit mycket tydligare när Trump gjorde sitt Grönlandsutspel. Det är klart att man aldrig kan acceptera när en allierad hotar en annan allierad med våld. Det måste man ge uttryck för omedelbart, och man måste omedelbart ge Danmark och Grönland allt det stöd de behöver i en sådan här situation.

Men det allvarligaste misstaget är att Sverige under den här regeringen har dragit sig undan från den globala arenan för att i det närmaste helt fokusera på Europa. Det tar sig många uttryck. Man har dragit ned kraftigt på stödet till FN och dess organisationer. Man prioriterar inte FN-arbetet längre. Man lägger ned sin röst i viktiga omröstningar i generalförsamlingen. Man drar kraftigt ned på biståndet så att vi snart är under skammens gräns, det vill säga 0,7 procent av bruttonationalinkomsten, samtidigt som de humanitära behoven är större än någonsin. Man drar sig ur i länder i Afrika och Asien. I Mellanöstern slopar man helt stödet till UNRWA, skär ned på viktigt bistånd på Västbanken och svajar i sitt stöd för Palestina.

Detta är ett enormt misstag. När nu den regelbaserade världsordningen är i gungning räcker det inte att fokusera på Europa, tvärtom. Det måste byggas ett brett stöd för de regler och de institutioner som i 80 år upprätthållit stabiliteten i världen. Världen är större än Europa. Det är viktigare än någonsin att Sveriges regering visar att den förstår det.
(Applåder)

Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! I grunden tror jag att det är klokt att vi har en ordning i Sverige och Sveriges riksdag där vi är relativt överens och har en stor samsyn i de säkerhetspolitiska frågorna. Det gynnar oss i detta världspolitiska läge.

Men Socialdemokraterna har närmast gjort sig ett varumärke, och klättrat i ligan, av att alltid ändra sig, alltid vara reaktiv och sedan konstatera att man alltid har tyckt något man aldrig har tyckt. Vi har sett det i migrationspolitiken. Vi har sett det i en hel del av säkerhetspolitiken. Vi har sett det på en rad politiska områden.

Nu hävdar Morgan Johansson att man ska gå tillbaka till grunderna, i ett säkerhets- och utrikespolitiskt läge som är det värsta sedan andra världskriget. Det understryker bara Socialdemokraternas närmast utopiska och reaktiva utrikespolitik, som gör att man återigen kommer att behöva ändra sig på en rad väsentliga områden.

Socialdemokraterna verkar inte hörsamma att en ny verklighet kräver helt nya och realistiska åtgärder, en realistisk utrikes- och säkerhetspolitik. Socialdemokraterna har varit ute och jämfört en, trots allt, demokratiskt vald ledare, Donald Trump i USA, med en av världens numera värsta krigsförbrytare, nämligen Putin i Ryssland, i till exempel frågan om Grönland.

Det är naturligtvis så att vi i Norden och från svensk sida har diametralt olika uppfattningar än USA i en hel del utrikespolitiska frågor, inte minst den om Grönland. Där bör vi vara tydliga med att Danmarks och Grönlands sak är vår. Där är vi överens.

Men att i ett sådant här säkerhetspolitiskt läge gå ut och jämföra en ledare som Trump, som leder världens största demokrati, med en av världens värsta krigsförbrytare är riktigt illa. Det är också direkt i strid med Danmarks värdjan och linje.

Frågan är hur Morgan Johansson själv tycker att man agerar i linje med att hålla ihop inom Norden.

Anf. 21 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Nu kanske Aron Emilsson inte är rätt man eller Sverigedemokraterna rätt parti att prata om att andra partier ändrar sig. Det har vi ju sett Sverigedemokraterna göra i några frågor på senare tid, vilket har fått sina följder.

Det jag sa i mitt anförande var att vi i alla lägen måste hålla på den regelbaserade världsordningen och att den måste gälla alla. Det finns inga särskilda regler för vissa länder. Inga länder har rätt att göra anspråk på andra länders territorium. Inga länder har rätt att i förhållande till andra länder hota med våld för att lägga under sig deras naturresurser. Det tycker jag är en självklarhet.

När något land gör på det här sättet – oavsett om det är USA, Ryssland eller ett annat land – måste det internationella samfundet vara väldigt tydligt och säga nej, det här accepterar vi inte.

Jag var justitieminister under den förra perioden Trump var president. Jag har fyra års erfarenhet av den situationen. Jag var med om ett antal situationer då vi fick utspel från den amerikanska presidenten och den amerikanska administrationen. Min erfarenhet är att man måste svara väldigt tydligt och väldigt snabbt. Annars riskerar man att bli överkörd.

Jag skulle vilja säga att det nu är värre än någonsin. Nu handlar det inte bara om Grönland, utan det handlar om Gaza och Ukraina. Nu är det så många bollar uppe i luften. Då är det ännu viktigare att stå fast vid den regelbaserade världsordningen.

Min motfråga till Aron Emilsson är om han menar att vi ska överge den regelbaserade världsordningen och att vi ska ha olika måttstockar för olika länder. Var någonstans tror Aron Emilsson att vi hamnar då? Min uppfattning är att vi riskerar att hamna på en mycket farligare plats. Det är en plats där vi får gå tillbaka till förkrigshistorien och där utvecklingen kan bli extremt allvarlig. Att Aron Emilsson står fast vid den regelbaserade världsordningen tycker jag är extremt viktigt.

Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Den regelbaserade världsordningen är en självklarhet för mig och för Sverigedemokraterna. Jag vet inte hur många gånger jag upprepat detta i utrikesutskottet, här i kammaren, i medier och i olika sammanhang. Det är kanske det viktigaste vi har som medelstor stat i norra Europa när imperialistiska stater vill lägga andra stater under sig i imperialistiska strävanden – inte minst Ryssland i vårt närområde. Det gäller även andra. Kina gör afrikanska oberoende stater beroende av dem och deras investeringar.

Detta är ett utbrett problem. Den regelbaserade världsordningen är central, men i den regelbaserade världsordningen måste man också i någon mån förhålla sig till att det även handlar om att bekämpa extremism och den terror som i dag är ett internationellt problem. Israel är en frontstat för att hålla tillbaka den terrorn.

Morgan Johansson har tidigare uttalat sig och sagt att situationen i Gaza är en barnkyrkogård. En yvig retorik och en Israelfientlighet har länge präglat stora delar av socialdemokratien. På vilket sätt gynnar detta en diskussion som kan kratta manegen för en regelbaserad världsordning även i dessa regioner? Tvärtom undergrävs detta, och det gör att antisemitismen sjuder.

Anf. 23 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Min poäng är att man inte kan tillämpa dubbla måttstockar. Samma regler måste gälla för alla länder. När Israel ockuperar mark de inte har rätt till måste man påtala det. Man måste kräva att de ska dra sig tillbaka därifrån.

I linje med internationell rätt måste man också påtala när en opropor­tionerlig krigsföring bedrivs. När USA gör anspråk på andra länder på ett sätt som strider mot internationell rätt måste man påtala det, och när Ryss­land bedriver ett fruktansvärt krig gentemot Ukraina måste man påtala det. Man kan inte behandla olika länder på olika sätt. Det blir då ett sluttande plan där man till slut börjar acceptera saker beroende på vem som ställer dessa krav. Då är vi som sagt snart tillbaka till en förkrigssituation, och den situationen kommer att vara extremt allvarlig och extremt farlig.

Nej, herr talman, vi måste stå upp för den regelbaserade världsord­ningen och för de institutioner som bär upp den.
(Applåder)

Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Regeringen har i flera sammanhang varit mycket tydlig med att det är Danmark och Grönland som bestämmer i frågor som rör Danmark och Grönland. Vi sa också detta bara timmar efter Trumps uttal­ande, till skillnad från vad Morgan Johansson sa i sina lögner i radio i morse.

Jag betackar mig för Morgan Johanssons så kallade utrikespolitiska råd. Det är helt uppenbart att han inte har haft kontakt med sina socialde­mokratiska kollegor i Danmark. Det är inte heller första gången som Soci­aldemokraterna i Sverige har dålig koll på hur den utrikes- och säkerhets­politiska debatten går hos sina nordiska systerpartier. Socialdemokraterna förstod inte vad S i Finland gjorde när det gällde Nato, för de var så upp­tagna av sitt eget politiska spel.

Regeringen i Sverige har stått i ständig kontakt med kollegorna i Dan­mark. Vi har gjort och sagt exakt det de har bett oss om, när de har bett oss om detta. Både statsministern och jag har uttryckt Sveriges stöd till de budskap Danmarks regering har fört fram i dessa frågor, och vi står hel­hjärtat bakom vårt grannland.

Varför gör Morgan Johansson inte det han i sitt anförande sa är det bästa att göra i detta svåra läge, det vill säga att ta ett djupt andetag och kanske ta upp mobilen och ringa kollegorna?
(Applåder)

Anf. 25 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra utrikesministern om att vi har mycket nära kontakt med våra nordiska partivänner i alla situationer, och särskilt i den situation vi har nu. Vi har det både partimässigt och mellan det svens­ka och det danska utrikesutskottet. Det hade vi också under hela Finlands Natoprocess. De ministrar som hade hand om detta under den våren åkte i skytteltrafik mellan Finland och Sverige under den perioden för att hela tiden stämma av med våra nordiska partikollegor. Det är helt fel att påstå att vi inte har någon sådan kontakt.

Jag måste däremot säga att jag blev lite överraskad över utrikesministerns reaktion när jag kritiserade Trumps utspel om Grönland. Det tog förresten flera dagar innan vi fick en ordentlig kommentar både från statsministern och från utrikesministern. Ni låg väldigt lågt under de dagarna, Maria Malmer Stenergard.

När reaktionen väl kom blev jag överraskad över att det inte i första hand var ett klargörande av regeringens position. Det var i stället ett angrepp på mig för att jag, och vi från vår sida, hade sagt att Sverige nu måste sluta upp bakom Danmark och Grönland och stå upp för detta. Då var det på något sätt vi som var ansvarslösa när vi sa det som egentligen är självklart, det vill säga att vi måste hålla på den regelbaserade världsordningen oavsett vem som kritiserar den eller som undergräver den. Detta blev jag faktiskt överraskad över.

Jag tror att utrikesministern nu när hon ser alla nya utspel som kommer när det gäller Gaza och Ukraina kanske börjar förstå att det med en president som Trump egentligen bara finns ett enda sätt att hantera situationen. Det är att vara väldigt tydlig, och att vara det redan från början.

Herr talman! Jag ser fram emot att den svenska regeringen kommer att vara det framöver.

Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)
replik:

Herr talman! Det är rätt uppenbart att Morgan Johansson bara har mediebevakning på sitt eget namn. Det är uppenbart att han inte följer vad regeringen faktiskt har sagt om Grönland, och när vi har sagt det, utan bara följer det som handlar om honom själv och det som handlar om det egna partiet.

Morgan Johansson påstår att han haft kontakt med sina socialdemokratiska kollegor i Danmark. Det är då ännu värre att han går ut helt i strid med deras önskemål, medan vi naturligtvis lyssnar mycket noga på vad våra kollegor i Danmark säger.

Jag vill ändå gå tillbaka till det anförande som Morgan Johansson höll. Noterade man att han pratade mer om Trump än om till exempel EU, som är vår viktigaste utrikespolitiska plattform? Det här är på något sätt symptomatiskt för Socialdemokraterna: Man förmår inte navigera i en väldigt svår säkerhetspolitisk tid. Det enda man förmår är att plocka snabba inrikespolitiska poäng, och det är inte att sätta Sveriges bästa i första rummet. (Applåder)

Anf. 27 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Det kan hända att utrikesministern får en applåd här inne när hon går till personangrepp mot mig, men jag tycker inte att det är ett bra sätt att hantera utrikespolitiken när vi nu befinner oss i det värsta säkerhetspolitiska läget under efterkrigstiden. Sluta fokusera på person; fokusera i stället på de svåra utmaningar vi har framför oss!

De svåra utmaningarna just nu är att den regelbaserade världsordningen hotas av Putin men tyvärr också undergrävs av den amerikanska administrationen genom de utspel den gör. Det är det enda jag frågar efter. Jag går inte till några personangrepp mot Maria Malmer Stenergard, utan det enda jag frågar efter är att man ska vara tydlig och tidig när sådana här uttalanden görs. Det handlar om att alla ska förstå vad Sveriges linje är,

det vill säga en total uppslutning bakom folkrätten, internationell lag och den regelbaserade världsordningen.
(Applåder)

Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna har traditionellt varit starka försvarare av FN-systemet, liksom starka kritiker av staten Israel både under kriget i Gaza och långt dessförinnan. Därför skulle jag vilja fråga ledamoten hur han ställer sig till FN:s påstådda partiskhet i frågor kopplade till Israel.

Låt oss titta på statistiken. I FN:s generalförsamling riktades det 154 resolutioner mot Israel mellan 2015 och 2023 medan 71 resolutioner behandlade alla övriga länder i världen. Bara under 2024 antog FN:s generalförsamling 17 resolutioner mot Israel och bara 6 gällande övriga världen – en vardera om Nordkorea, Iran, Syrien, Myanmar, Ryssland och USA.

Personligen tycker jag att det är mycket svårt att påstå att det är just så här världen ser ut. Statistiken kan inte enbart bero på att konflikten mellan Israel och de palestinska aktörerna är en av världens svåraste. Snarare beror det på att många länder som driver och röstar igenom dessa resolutioner har en lång historia av politisk och ideologisk fientlighet mot staten Israel. Det handlar inte sällan om diktaturer som själva har en ytterst tveksam syn på mänskliga rättigheter och som aktivt förföljer olikfärdiga, förvägrar kvinnor basala rättigheter och tystar fria medier.

Min fråga till ledamoten Johansson är därför: Ser ledamoten detta som en oproportionerlig kritik mot Israel inom FN-systemet, och vad beror det i så fall på? Om inte, hur förklarar ledamoten den extrema snedfördelningen vad gäller resolutioner?

(Applåder)

Anf. 29 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Den enkla förklaringen är väl att den här konflikten är en av de mest långvariga konflikter vi har haft. Den går ju tillbaka ända till FN:s bildande i slutet av 40-talet och är fortfarande en olöst konflikt. Det är klart att man fortsätter att ta upp frågan gång efter gång så länge den inte är löst. Jag ser inget konstigt med det.

Sedan säger Magnus Berntsson att vi har kritiserat staten Israel. Jag vill bara säga att vi inte kritiserar staten Israel som sådan. Vi kritiserar Israels krigföring när den är oproportionerlig, och vi kritiserar ockupationen. Det gör vi på precis samma sätt som vi kritiserar andra krigförande parter när de bryter mot internationell rätt.

Vår syn är att vi vill se en utveckling där israeler och palestinier kan leva sida vid sida i en tvåstatslösning. För att det ska kunna uppnås krävs faktiskt att ockupationen upphör. Det krävs att bosättningarna upphör. Jag vet att Magnus Berntsson tillhör ett parti, Kristdemokraterna, som har haft täta kontakter med bosättarrörelsen. Jag hoppas att man har avbrutit dem nu, för det faktum att bosättningarna fortsätter menar jag är ett av de stora hindren för en långsiktig fred i den här regionen.

Enligt min uppfattning har vi från vår sida aldrig uttalat någon obalanserad kritik på något sätt. Vi står upp för staten Israels rätt att existera inom säkra, väldefinierade och internationellt erkända gränser. Vi står också upp för en palestinsk stat, och vi ämnar verka för en sådan. Men det förutsätter

som sagt att ockupationen avbryts, att bosättningarna avbryts och att krigsföringen stoppas.

(Applåder)

Prot. 2024/25:69

12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 30 MAGNUS BERTSSON (KD) replik:

Herr talman! För alla oss som försvarar den regelbaserade världsordningen är FN en central institution, och dess roll i att upprätthålla internationell lag och främja fred är avgörande. Men finns det inte en risk att FN förlorar sin legitimitet om dess agerande uppfattas som ensidigt och politiserat?

Jag kan förstå att Israel är missnöjda; vi har sett hur UNRWA-lokaler används för att hålla vissa av gisslan och hur chefer för UNRWA:s lärarfack både i Gaza och i Libanon samtidigt har haft ledande roller i Hamas. Vi ser också flera andra saker. Med det sagt vill jag vara tydlig med att mitt parti anser att Israel inte alltid fattar rätt beslut och att vi är djupt kritiska till hanteringen av bosättningsfrågan.

Som följdfråga undrar jag dock: Ser inte ledamoten en risk att FN förlorar sin legitimitet när deras kritik blir så ensidig som statistiken visar?

Anf. 31 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Svaret är: nej, faktiskt tvärtom! Jag tror att FN hade förlorat sin legitimitet om de inte hade vågat adressera den fråga som nu har legat olöst i decennium efter decennium. Då hade FN så att säga spelat ut sin roll och förlorat sin legitimitet.

Sedan tror jag faktiskt, nu när Magnus Berntsson säger som han gör om bosättningarna och om tvåstatslösningen, att vi inte står särskilt långt från varandra i själva sakfrågan. Vi önskar båda en palestinsk stat och en israelisk stat som kan leva sida vid sida. Det krävs dock kompromisser från båda sidor för att man ska kunna nå dit. Låt oss jobba tillsammans för att man ska göra det! Om vi har en konstruktiv utgångspunkt tror jag att förutläggningarna faktiskt skulle kunna vara ganska goda trots att läget är som det är.

(Applåder)

Anf. 32 JOAR FORSSELL (L) replik:

Herr talman! Tack till ledamoten Johansson!

Socialdemokraterna har inte direkt en stark historia av att stå upp för den regelbaserade världsordningen, tvärtom. Man kan fundera på Palmes kärlek till Castro eller hur Morgan Johanssons företrädare klädde på sig slöja och kröp för terrormullorna i Iran. Men där vi står i dag, där den regelbaserade världsordningen framför allt utmanas av onskans axelmakter Kina, Ryssland och Iran tillsammans, undrar man lite vad socialdemokraterna i världen håller på med och vad Socialdemokraterna i Sverige gör för att korrigera andra socialdemokrater. Jag har därför tre frågor till Morgan Johansson.

Vad gör Socialdemokraterna i Sverige för att stoppa den brittiska Labourregeringens planer på en megaambassad från Kina, som har beskrivits som att den ska bli en spionbas för Kinas verksamhet i hela Europa?

Jag undrar också: Vad gör Socialdemokraterna i Sverige för att se till att den socialdemokratiskt ledda regeringen i Sydafrika slutar smöra för

Kina? Den har till exempel sagt att den står bakom Kinas anspråk på Taiwan oavsett vilka medel Kina vill ta till.

Till sist undrar jag: Vad gör Socialdemokraterna – och vad har Socialdemokraterna gjort – för att driva på socialdemokraterna i Tyskland, med Scholz i ledningen, som har vägrat skicka Ukraina de vapen som Ukraina har behövt? Man har också vägrat låta Ukraina använda de vapen de har fått på det sätt de behöver för att kunna vinna kriget.

Socialdemokraterna i Sverige har en läxa att göra, och de skulle behöva ta lite mer ansvar för att driva på socialdemokrater i andra delar av världen. Kina, Ryssland och Iran är det största hotet mot demokratin i världen. (Applåder)

Anf. 33 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra att vi från vårt parti för fram våra ståndpunkter i dialogen med våra broder- och systerpartier.

När det gäller Kinas ambassad i Storbritannien har jag svårt att se vad som egentligen är problemet. Kina har ju ambassader överallt – varför skulle man inte få lov att etablera sig i större omfattning i Storbritannien?

Den andra frågan gällde Sydafrikas inställning till Kina. Där har vi ju snart ett tillfälle. Utrikesutskottet åker till Sydafrika om bara några veckor. Då finns det tillfälle att diskutera både förhållandet till Kina och förhållandet till Ryssland – den diskussionen måste också föras – med den sydafrikanska regeringens företrädare.

Det Joar Forssell sa om Tyskland är faktiskt fel. Hotet mot fortsatt tyskt stöd till Ukraina är ju inte de tyska socialdemokraterna. Hotet kommer i stället från Alternative für Deutschland, alltså från den högerextrema oppositionen. Den finns risk för att denna opposition nu vinner inflytande i Tyskland. Det är där hotet finns, Joar Forssell, och det borde du adressera.

Anf. 34 JOAR FORSSELL (L) replik:

Herr talman! De som lyssnar kan höra hur lätt Socialdemokraterna tar på sådant som socialdemokrater gör i andra länder och hur lätt de tar på hotet från Kina. Den megaambassad som Kina tänker bygga i Storbritannien, med stöd av Labourregeringen, har beskrivits som en spionhubb för hela Europa. Det är inte bara en ambassad, utan det är en ambassad som kommer att utgöra navet för kinesisk spionverksamhet – och förtryck mot europeiska kineser, för den delen – i hela Europa.

Under veckan som gick demonstrerade tusentals briter på Londons gator. Det var uigurer, tibetaner, personer i exil från Hongkong och personer från Taiwan. De demonstrerade därför att detta är ett enormt hot, men Socialdemokraterna i Sverige ruskar bara av sig det.

Socialdemokraterna kan heller inte svara på frågan om Scholz. Det är ju uppenbart att bristen på vapen och sättet som Ukraina fått använda dem på har varit ett hot mot Ukraina och landets rätt att vinna kriget.

Anf. 35 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Det blir lite löjligt. Om jag inte minns fel satt de tyska liberalerna tillsammans med socialdemokraterna i den regering som Joar Forssell påstod inte stödde Ukraina tillräckligt mycket. Jag kan ju ställa en motfråga: Vad gjorde Joar Forssell då åt sina liberala kollegor? Nu har han

ingen replikrätt, men han har ju senare ett anförande där han kan svara på detta.

Alla länder bestämmer själva över sina diplomatiska relationer. Jag tycker inte att det är konstigt att Kina har en ambassad i London. Jag tycker inte heller att det är konstigt att Kina har en ambassad i Sverige. Ska jag tolka Joar Forssell som att han vill ändra på det och bryta de diplomatiska relationerna? Jag hoppas inte det, för enligt min uppfattning måste vi upprätthålla diplomatiska relationer brett.

Jag tycker att Joar Forssell helt och hållet är ute i ogjort väder. Jag kan dock försäkra honom att vi har våra partikontakter på det sätt som vi ska och att vi för fram våra åsikter.

Anf. 36 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Den utrikespolitiska debatten den här vårvintern går av stapeln i en tid då världen som vi känner den är ansträngd, konfliktfylld, oförutsägbar och rörlig. Auktoritära regimer tänjer på den regelbaserade världsordningen. Gamla sanningar omvandlas till nya osanningar. Den starkes rätt tenderar att trumfa folkrätten och de fria och självständiga nationalstaternas suveränitet och handlingsfrihet.

Krig rasar i Europa. Humanitära katastrofer av historiska mått, såsom krisen i Sudan, drunknar i bruset av mer ideologiskt laddade konflikter där det finns en tydligare konfliktlinje och mer att vinna eller förlora för stor-spelare i det internationella samfundet. Detta ligger i politikens natur och manar till eftertanke.

I dag redogör vi för utrikespolitiska mål och prioriteringar. Det är för min och Sverigedemokraternas del tydligt att svenska intressen och realism ska stå i främsta rummet. Detta kräver en förståelse för effekterna av svensk utrikespolitik. Det kräver att man inte bara tror att vi i Sverige får störst inflytande inom de områden vi skänker mest pengar till eller att man lyssnar allra mest på oss där vi har högst tonläge. Historiskt har det kunnat vara precis motsatt.

Sedan valet 2022 har Sverige en utrikespolitik som i större utsträckning utgår från svenska intressen och realpolitiska prioriteringar snarare än utopiska förväntningar om att verkligheten kan anpassas efter en socialistisk karta om man ropar högre.

Sedan valet 2022 har vi ett regeringsunderlag med partier som genomfört en grundlig revision och reform av bistånds- och utvecklingspolitiken, som är en viktig utrikespolitisk hävstång. Denna har i större utsträckning knutits till förväntningar på motparten, och synergierna med handel och migrationsåtaganden i form av återtagande av medborgare har utvecklats. Humanitärt stöd och katastrofbistånd är centralt, liksom en strategisk utvecklingspolitik.

Reformagendan är löftesrik. Jag är glad över det konstruktiva samarbete som råder mellan inte minst Tidöpartierna i utrikesutskottet. Det bårdar gott för framtiden.

Herr talman! Det nordiska samarbetet prioriteras, vilket värmer en nordist. Den nordisk-baltiska kretsen bildar en stark axel av likasinnade i vårt omedelbara närområde. Tillsammans är våra länder samordnade, effektiva och ordningsamma i våra internationella samarbeten. Tillsammans står vi i främsta ledet för en aktiv och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik. Och märk väl: Danmarks och Grönlands sak är vår!

Tillsammans med Polen och flera andra leder vi stödet till Ukraina, outtröttligt och osvikligt, så länge det behövs. Vårt blågula broderfolk strider också för vår sak i öster. Där går i dag vår försvarslinje.

Oavsett vilket väderstreck vi blickar åt, och oavsett om vi vänder blicken uppåt skyn eller nedåt havsbotten, möter vi nya och gamla hotbilder. Genom både traditionell och modern krigföring prövas vår förmåga och vår säkerhet. Antagonister som Ryssland, Kina, Iran och Nordkorea uppenbarar sig i öster, söder, väster och norr. Genom ekonomiska, militära och politiska samarbeten smörjer de, sammanlänkade med varandra, varandras möjligheter att fortsätta bedriva krigföring och aggressiv underrättelseinhämtning i de konflikter som rasar världen över.

Så sker även på vår egen kontinent. Den ryska krigsekonomin är ansträngd, men den överlever genom skuggflottan, kringgåendet av sanktioner och inte minst den kinesiska finans- och banksektorn. Nordkoreanska soldater strider i Europa. Iranska drönare gör livet outhärdligt för civila i Ukraina. Det ryska inflytandet i Mellanöstern finns där, liksom Kinas och Rysslands expansion i Afrika och Asien.

I den här situationen saknar Europeiska unionen ett tydligt ledarskap, även om jag sätter stor tilltro till inte minst EU:s nya utrikesråd Kaja Kallas. Hon har både engagemang och sinne för med vilken optik vi behöver se på Ukraina, vikten av att vinna friheten och freden samt betydelsen av att se Ryssland förlora och vad som krävs för detta.

Vi behöver förvisso inte blicka åt något väderstreck för att se det allvarligaste säkerhetspolitiska läget i vitögat. Om vi blickar uppåt identifierar vi rymdkapplöpningen och hur den globala allmänningen ovan molnen i allt större utsträckning har blivit en arena för stormaktspolitiska demonstrationer. Det är glädjande att Sverige har goda förutsättningar att på ett försvarsmässigt, civilt och ansvarsfullt sätt verka i rymddomänen.

Om vi blickar nedåt ser vi hur undervattenskrigföringen, inte minst i Östersjön, har eskalerat på senare tid. Genom sabotage, hybridkrigföring och allmänt sjaskiga skepp hotas infrastruktur, flyg och sjöfart, och skuggflottan hotar den känsliga marinbiologiska miljön.

Det är uppenbart att det krävs en översyn av internationella konventioner som hindrar oss att agera i tillräcklig utsträckning i tid.

Det är också helt uppenbart att vi behöver anamma det norska perspektivet att bofasta också är en säkerhetspolitisk beredskapsfråga. Utan ögon och öron i skärgård, fjällmiljö och glesbygd är en nation sårbar för främmande makt. Det finns helt klart regionalpolitiska perspektiv också i utrikes- och säkerhetspolitiken. Det vet jag själv som skärgårdsbo i kommunen där Gustav Vasa en gång grundade den svenska marinen.

Herr talman! I världen har vi vänner och fiender och aktörer som visar sig vara både det ena och det andra. Vi vet med säkerhet att ensam inte är stark. I Norden behöver vi varandra. Europa behöver ett smalare och vassare EU. EU behöver USA, och USA behöver EU. I en värld där Kina och Ryssland samverkar för att riva upp den regelbaserade världsordningen tjänar vi i grunden inget på att dansa tulltango över Atlanten eller på att EU agerar reaktivt. Sverige som självständig stat och unionen som sådan behöver agera mer transaktionellt, tala med bönder på bönders vis och med lärde män på latin, lära sig det nya språket i den amerikanska administrationen och redovisa för USA att uppgörelser med Europa är gynnsamma och avgörande i ett globalt tillstånd där den regelbaserade världsordningen

utmanas av gemensamma antagonister. EU och USA är båda förlorare om den transatlantiska länken försvagas i fråga om relationer, handel, försvar och säkerhet och konkurrenskraft. Europa behöver sträcka på sig och utstråla framtidstro, styrka och tydlighet. Det har visat sig framgångsrikt, inte minst i Kanadas dialog med USA.

Sverigedemokraterna är ett Europasinnat parti med EU-kritisk profil. I dagens läge är jag samtidigt den första att säga att EU behövs både mer och mindre än någonsin. EU behövs mer i frågor som är gränsöverskridande, såsom handel, ekonomiskt samarbete, utrikes- och säkerhetspolitisk samverkan och så vidare, men betydligt mindre i form av inrikespolitisk klåfingrighet och växande byråkrati som blir till extra utgifter, tungrodd administration och en börda när vi behöver stödja försvarsindustri, annan industri och innovation inom vår union i förhållande till andra globala aktörer.

Vi behöver stärka och strukturera samarbetet med partnerländer i andra världsdelar. Jag talar om Japan, Filippinerna, Taiwan med flera i Asien, liksom länder i Latinamerika och Israel. Det är länder med olika lägen men med det gemensamt att de är demokratiska nationer i utsatta lägen. I det ena fallet handlar det om ett överhängande hot från det kommunistiska Kina och i det andra agerar islamistiska terrorrörelser som också verkar internationellt. Detta är också vårt problem. I båda fallen finns goda möjligheter till ökat utbyte, inte minst avseende handel, innovation och forskning.

När det gäller situationen för Israel och Palestina finns det all anledning att upprepa vårt stöd för Israels rätt att försvara sig efter den värsta terrorn för det judiska folket sedan andra världskriget och understryka kraven på att släppa gisslan fri, fullfölja avtalet i den bräckliga vapenvila som ännu råder, trygga humanitärt tillträde och eliminera Hamas terror.

Herr talman! Nordens sak är vår, och tillsammans kan vi i Norden verka för den regelbaserade världsordningen internationellt.
(Applåder)

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour, Erik Hellsborn, Mona Olin och Markus Wiechel (alla SD).

Anf. 37 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Vad Sverigedemokraterna tycker om utvecklingen i Syrien är inte helt enkelt att förstå. Det verkar som att olika sverigedemokrater tycker helt olika. Sverigedemokraterna är till att börja med det enda parti som besökt al-Assadregimen i Syrien genom Martin Kinnunen, ledamot i EU-nämnden, och Markus Wiechel, tidigare ledamot i utrikesutskottet. Nämnde Wiechel har i två skriftliga frågor uttryckt oro över vad som händer med HTS maktövertagande i Syrien. Hur ska det gå för minoriteterna, undrar han. Han vill skydda deras rättigheter.

En annan sverigedemokrat, Nima Gholam Ali Pour, oroar sig över den turkiska bosättarpolitiken i de kurdiskdominerade områdena i Afrin som utövas ”genom diverse övergrepp, som tortyr, mord och kidnappningar, för att skrämma iväg de människor som lever i Afrin”. Han avslutar sin fråga till utrikesministern med att bosättarpolitiken, som strider mot internationell rätt också skapar grogrund för framtida väpnade konflikter i Sy-

rien. Ledamoten Sara Gille instämmer och konstaterar att Syrien i dag är en av världens mest instabila regioner.

Samtidigt oroar sig ledamoten Ludvig Aspling och EU-parlamentarikern Charlie Weimers i en debattartikel över att de inte får tvångsutvisa människor till Syrien bara för att säkerhetsläget inte är bra i hela landet. Med det lite udda argumentet att tvångutvisning är bra för Syriens ekonomi försöker de få en EU-dom ändrad. Ludvig Aspling har dessutom varit tydlig med att han vill återkalla alla uppehållstillstånd för syrier, vilket betyder 180 000 människor i Sverige. Det låter som den svenska versionen av Donald Trump.

Från UD är dock beskeden klara: Flygplatsen i Damaskus är öppen för internationell trafik, men UD:s avrådan kvarstår.

Herr talman! Vad tycker Sverigedemokraterna egentligen om Syrien? Gör Sverigedemokraterna en annan bedömning av säkerhetsläget i Syrien än vad Utrikesdepartementet gör?

Anf. 38 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar Håkan Svenneling för frågorna.

Många är engagerade i Syrienfrågan, och det är uppenbart att det finns ett stort intresse bland inte minst sverigedemokratiska ledamöter i både riksdagen och Europaparlamentet. Det är också uppenbart att vi under lång tid och långt före Natoprocessen inför inträdet varnade för det inflytande Turkiet med allierade har på Syrien när det gäller den kristna minoriteten och hur man har förhållit sig till de kurdiska självstyrande områdena. Denna problematik har inte försvunnit efter revolutionen i Syrien då al-Assadregimen kastats ur landet.

Givetvis sätter många stor tilltro till att utvecklingen i Syrien ska gå i konstruktiv riktning och att fler ska kunna återvända för att bygga upp sitt gamla hemland och återse sina släktingar. Detta står inte i något som helst motsatsförhållande till vad vi gör för bedömning av det dagsaktuella säkerhetspolitiska läget. Här gör vi ingen annan bedömning än UD.

Men vi när definitivt en förhoppning och för givetvis en dialog med regeringen om att återvändande ska vara ambitionen så snart läget tydligt stabiliseras och HTS och de andra som styr lovar att agera konstruktivt och inte förfölja kristna minoriteter och andra som återvänder. Målsättningen är att människor från till exempel Syrien som lever i Sverige i dag och inte har medborgarskap och inte har integrerats i det svenska samhället ska kunna återvända för att bygga upp sitt gamla hemland. Många vill också detta. Det blev närmast folkjubel bland exilsyrianer, och många av dem vill återvända till sitt gamla hemland så snart det är tryggare. Denna framtid kan vi nu skönja, men det återstår att se när den blir verklighet.

Anf. 39 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag tror att SD:s politik i grunden handlar om en enda sak: att se ned på invandrare, i detta fall syrier. Det har ingen betydelse hur väletablerade de är i Sverige eller hur säkerhetsläget i Syrien är, för bort från Sverige kommer alltid att vara Sverigedemokraternas målbild. Så menar jag att en rasistisk utrikespolitik ser ut.

Efter 14 år av krig behöver Syrien omvärldens engagemang för fred och demokratisk utveckling. Vi behöver öka biståndet och minska sanktionerna, särskilt de ekonomiska. Vi behöver ge ett tydligt stöd till det kur-

diskdominerade självstyret i nordöstra Syrien, ett självstyre som regeringen har ökat avståndet till för Turkiets skull för att kunna komma med i Nato. Vi behöver också fortsätta att bekämpa IS.

Sverige har en särskild relation till Syrien. Vi har länge verkat för fred och demokrati i Mellanöstern. Sverige är också hem för tusentals syrier från olika folkgrupper som sökt skydd undan al-Assadregimens terror. Vårt ansvar är att bidra till ett nytt, demokratiskt Syrien.

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 40 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! När det gäller ledamoten Svennelings slutsats och andemening om att Sverige ska vara en konstruktiv kraft för att återuppbygga ett fritt och självständigt Syrien råder inget större motsatsförhållande mellan Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Är det en rasistisk utrikespolitik att låta människor återvända som inget hellre vill än att bygga upp sitt gamla hemland, bidra till den ekonomiska utvecklingen och samhällsutvecklingen, återse äldre släktingar och rota sig igen? Många som har levt lång tid i exil har en önskan att kunna återvända och med egna händer bygga upp det egna landets ekonomi och bidra till samhällsutvecklingen. Det är väl konstruktivt om något. Det är själva motsatsen, oavsett vilka superlativ vi använder som förord framför utrikespolitik.

Vi behöver läsa det pågående och omedelbara säkerhetspolitiska läget men också sträva efter att se till att Syrien utvecklas i rätt riktning. Som nämndes i replikskiftet kommer Markus Wiechel senare i debatten att anföra Sverigedemokraternas ståndpunkter vidare.

(Applåder)

Anf. 41 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag är lite nyfiken. Jag lyssnade på Aron Emilsson, men jag hörde inte riktigt de vanliga orden. Det får mig att fundera, för det har hetat att Tidösamarbetet inte omfattar utrikespolitik. Jag blir lite nyfiken på om Sverigedemokraterna helt står bakom regeringens utrikesdeklaration. Har Sverigedemokraterna givit vidi för den svenska utrikespolitiken? Det är min första fråga, som är enkel att svara ja eller nej på.

Min andra fråga gäller våra två tillkännagivanden, som också Sverigedemokraterna stått bakom. Det ena handlar om att vi ska slopa rättshjälpsavtalet med Hongkong, som funnits sedan 2018, eftersom Hongkongs agenda inte längre skiljer sig från kommunistpartiets. Jag hade förväntat mig att det skulle komma något om detta.

Jag hade också förväntat mig att det andra tillkännagivandet, som handlar om att vi ska stötta Taiwan genom ett House of Sweden och skala upp vår relation med Taiwan, skulle tas upp antingen i regeringens utrikesdeklaration eller i Sverigedemokraternas tal. Jag hörde ingetdera.

Den tredje fråga jag skulle vilja ta upp med Sverigedemokraterna gäller terrorlistning av IRGC. Det har också varit en av de tydliga signaler som denna kammare har givit till tidigare och nuvarande regering, men jag hörde inte något om det heller, vare sig i utrikesdeklarationen, som kanske har givits vidi, eller i Sverigedemokraternas anförande.

Var står ni egentligen här, Aron Emilsson? Driver ni frågan fortfarande? Varför finns det inte med?

Anf. 42 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren, för frågorna!

Det jag uppmärksammade och adresserade tydligast i mitt anförande var att regeringen och Sverigedemokraterna tillsammans har samordnat och framförhandlat reformagendan för svensk biståndspolitik i grunden och i detaljerna. Det är en viktig utrikespolitisk hävstång, och det är en viktig del av vår utvecklingspolitik, handelspolitik och i viss mån utrikespolitik.

I övriga delar har vi inga reglerade avtal när det gäller utrikespolitiken, vilket gör att regeringen har större frihet att själv lägga fram sin utrikespolitiska deklaration. Det är ingen sverigedemokratisk produkt.

Kerstin Lundgren märkte kanske att jag i mitt anförande betonade några delar som inte finns med i den utrikespolitiska deklarationen. Jag är helt övertygad om att det finns goda förutsättningar att fördjupa samarbetet också på det området framöver. Det har vi kunnat se genom en konstruktiv dialog.

Kerstin Lundgren tog upp Taiwan, som jag nämnde explicit i mitt anförande för att betona att vi behöver söka ökat samarbete med länder som Taiwan. Det har varit en sverigedemokratisk käpphäst under lång tid. Det vet Kerstin Lundgren också.

Vi har haft gemensamma positioner, ställningstaganden och ståndpunkter kring behovet både av ett House of Sweden och av att stärka ett antal olika delar av diplomatiska relationer, studentutbyten, affärsmässiga förbindelser och så vidare. Där finns det mycket mer att göra, också i försvarsindustrisamarbete och i säkerhetspolitiska samarbeten i relation till Kina.

Terrorlistning av IRGC och Iran är i grunden en sverigedemokratisk position som också kammaren och riksdagen har anammat. Vi har varit överens där, men i ett tidigt skede var det en sverigedemokratisk motion som vann gehör i utrikesutskottet, där vi hade ett tydligt yrkande om att terrorlista IRGC. Det blev en del av det betänkande som utskottet skrev fram, så där råder inte heller några åsiktsskillnader mellan Centerpartiet och Sverigedemokraterna.

Vi driver naturligtvis detta fortfarande, och vi kommer inte att ge oss på den punkten.

Anf. 43 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Hörde herr talmannen ett ja eller ett nej på frågan om utrikesdeklarationen har fått vidi av Sverigedemokraterna? Jag hörde det inte, herr talman. Jag hörde ”större frihet” för regeringen. Det låter som att det är någon som ger ett visst utrymme för regeringen och att det är Sverigedemokraterna som har den positionen. Det vore i så fall spännande att få veta.

Sedan hörde jag IRGC och House of Sweden i Taiwan nämnas, men ingenting om rättshjälpsskapsavtalet. Varför? Nu har regeringen suttit i ett antal år. Varför har regeringen inte mäktat med att inta en position på dessa områden, så som kammaren har krävt? Varför har Sverigedemokraterna inte drivit den frågan och fått gehör hos regeringen? Berätta!

Anf. 44 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Som Kerstin Lundgren vet innebär det kompromisser när man ingår i ett samarbete. Vi i partierna har våra ståndpunkter som vi framför, men på det utrikespolitiska området är mycket av politiken ett prerogativ för regeringen.

Den utrikespolitiska deklarationen är en regeringsprodukt, som jag sa i mitt förra replikskifte. Däremot finns det en rad andra områden i utrikespolitiken där vi har haft samordning och kommit överens, inte minst när det kommer till den viktiga omläggningen av biståndspolitiken, som jag också nämnde i mitt anförande. Det är alltså ingen svår fråga att reda ut. Där står vi.

Vi har ett antal möjligheter där vi säkert kan finna samsyn med Centerpartiet när det gäller de frågor som Kerstin Lundgren nämnde, såsom terrorlistningen av IRGC, hur vi förhåller oss till Hongkong i relation till Kina och, inte minst, stärkt stöd till Taiwan på en rad olika områden. Här ser jag stor potential, så där råder inget motsatsförhållande.

Anf. 45 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack, Aron Emilsson, för anförandet!

När man ska skriva sitt anförande inför den utrikespolitiska debatten märker man att de 8 minuter man har på sig är ganska kort tid, särskilt med tanke på att utrikesministern får 20 minuter på sig att prata och lägga ut texten. Det finns många saker som man inte hinner ta upp eller brodera ut riktigt, och jag tänkte gå in lite grann på en del av dessa frågor.

En av dem är att Sverigedemokraterna i dag inte är lika öppna med sitt stöd för Donald Trump som de var för några år sedan, då man bland annat nominerade honom till Nobels fredspris. Gång på gång ser vi hur partiet inspireras av Donald Trump och hans rörelse. Det är en politisk rörelse som hotar demokratin, rättsstaten och klimatåtaganden.

En sverigedemokratisk delegation åkte till USA för att hämta tips från Trumps valkampanj, och nu när Trump åter är i Vita huset är jag väldigt nyfiken på hur ledamoten ser på några av Trumps senaste utspel.

Under sina första veckor har president Trump sagt sig vilja expandera det amerikanska territoriet med Grönland, Gaza och Panamakanalen. Man har lämnat WHO och Parisavtalet, man har infört sanktioner mot Internationella brottmålsdomstolen ICC och man har lagt ned biståndsmyndigheten USAID i USA, bara för att ta ett axplock av de utrikespolitiska utspel som kan få långtgående globala konsekvenser.

Jag undrar därför: Vad säger ledamoten Aron Emilsson om Trumps nya utrikespolitiska linje? Det saknades i anförandet, kanske på grund av tidsbrist.

Anf. 46 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med diskuterade undertecknad och Morgan Johansson just dessa frågor i *P1 Morgon* i morse. Där lade vi ut texten om Trumpadministrationen och hur man nu verkar i ett nytt utrikes- och säkerhetspolitiskt läge.

Som ledamoten Risberg sa finns det mycket att lägga ut texten om. Det man kan konstatera är att det är klart att Republikanerna som konservativ rörelse och Trump i vissa inrikespolitiska avseenden har en hel del gemensamt med Sverigedemokraterna. Det handlar om synen på migrationspoli-

tik, hur man ska stödja industri och företagande och hur man verkar på en inrikespolitisk arena.

Däremot är det i ett utrikes- och säkerhetspolitiskt sammanhang mycket som skiljer oss åt. Som jag betonade i ett tidigare replikskifte finns det, både från svensk sida, från sverigedemokratisk sida och från nordisk sida, många skiljelinjer mellan oss och den nya Trumpadministrationen när det kommer till hur man ska se på nationalstaters och självstyrande områders rätt till självbestämmande, suveränitet och integritet. Det handlar om att själv få avgöra sina säkerhetspolitiska samarbeten och så vidare. Det gäller naturligtvis Grönland. Det gäller Panamakanalen. Det gäller hur man ser på handelskrig med vänligt sinnade grannstater och så vidare.

Men precis som jag nämnde tror jag att vi över alla partigränser och även i Europa och EU måste bli bättre på att läsa den nya administrationens språk för att kunna visa vad våra förväntningar är och visa tydlighet, styrka och ambition i förhandlingarna som komma skall, för det är en transaktionsadministration. Vi kan stå i ett hörn med en äldre form av plakatpolitik och hoppas att Trumpadministrationen ska agera annorlunda, men jag tror att det är bättre att ha beredskap för att svara med samma mynt när så krävs men också att söka konstruktivt samarbete när vi kan. Vi har som sagt Ryssland, Kina, Iran och Nordkorea med flera som hotar vår gemensamma säkerhet.

Anf. 47 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för svaret! Tyvärr lyssnade jag inte på radion i morse; jag hade helt enkelt inte tid för det.

Jag vill lyfta fram en annan fråga som ledamoten Emilsson tog upp i sitt anförande. Den gäller Israel.

Vi vet ju nu att Sverigedemokraterna har en enorm vurm för Israel – lite märkligt med tanke på partiets nazistiska rötter. Samtidigt säger ledamoten att man står upp för internationell rätt och en regelbaserad världsordning, så jag tänkte helt enkelt fråga om Sverigedemokraterna anser att ockupationen av Gaza och Västbanken inklusive östra Jerusalem är illegal och att Israel i enlighet med Internationella domstolens utlåtande bör nedmontera bosättningarna.

Anf. 48 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Vi har vid många tillfällen deklarerat vår syn på Israel–Palestina-problematiken och den regionala konflikten i Mellanöstern. Det är helt uppenbart att man behöver hålla flera tankar i huvudet samtidigt.

Först och främst utgör Israel som kanske den enda välfungerande demokratiska staten i Mellanöstern en frontstat mot det vidriga internationella terrorhot som de islamistiska terrorrörelserna utgör, inte bara i närområdet utan också globalt och med sympatisörer i vårt eget land. Därför behöver man vårt otvetydiga stöd.

Det är naturligtvis så att vi värnar och står upp för vapenvilan, som nu är bräcklig. Den behöver hållas, både för det humanitära tillträdet och för bättre villkor för civilbefolkningen, men då måste också gisslan frisläppas och det internationella samfundet ha en konstruktiv dialog med Israel.

Återigen: Om man ska kunna nå framgång behöver man förstå motståndarens argument men också argumentera på samma språk. Här finns

Anf. 49 JOAR FORSSELL (L) replik:

Herr talman! Tack till ledamoten Emilsson för anförandet!

En av Ukrainas högsta drömmar just nu är ju att få bli medlem i Europeiska unionen. Det är inte en slump, utan det är så därför att det är genom vår gemenskap i Europa som vi bygger styrka. Inte ens ett land som är så stort som Ukraina är starkt av sig självt.

Ledamoten Emilsson – Aron – säger i sitt anförande att han vill se ett smalare och vassare EU. Han kallar sig nordist, vilket gläder mig. Jag är också nordist; jag tycker att det är viktigt.

Jag noterar att i Norge har debatten om EU-medlemskap blossat upp ordentligt nu, på grund av kriget i Ukraina men också på grund av den nya administrationen i USA. Island ska inom ett år ha en ny folkomröstning om EU-medlemskap därför att det är fler och fler som ser att den här gemenskapen är viktig.

Tidigare har Sverigedemokraterna velat lämna EU. Sedan har man ändrat position till att vilja utvärdera medlemskapet – även om vissa sverigedemokrater fortsätter motionera om att ta ned EU-flaggan bakom mig här i kammaren. Jag undrar om det är så att Sverigedemokraterna äntligen har bytt position på riktigt. Man vill, som Aron sa, ha ett smalare och vassare EU. Vill man därför fortsätta vara med i EU? Har man bytt position till att inte längre vilja lämna EU? Det skulle vara glädjande att höra för mig och för alla som tror på den regelbaserade världsordningen och tror att Sverige är starkare tillsammans med andra.

Anf. 50 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Tack, Joar Forssell, för frågorna!

Ja, Sverigedemokraterna strök utträdeskravet 2019 i förhållande till den tidigare ambitionen att lämna Europeiska unionen. Det är ju ett tag sedan. Det är helt riktigt något som vi inte alls driver i dag.

Däremot finns det ett väldigt stort värde, tror jag, i att förmå Europeiska unionen att bli just smalare och vassare. Som jag betonade tidigare har den form av både administrativ och byråkratisk överbyggnad som nu råder varit otroligt ogynnsam för EU:s möjligheter att möta konkurrensnackdelar i förhållande till Kina och andra länder som är starka på världsmarknaden och som har ett helt annat sätt att förhålla sig till regler och överenskommelser. Man har satt käppar i hjulet för de egna möjligheterna till forskning och innovation och industriell utveckling, bland annat genom en alltför symbolartad klimat- och miljöpolitik som inte har varit realistisk, enligt vårt sätt att se det.

Definitivt är det så som jag också sa att EU behövs mer än någonsin. Det är kanske inte varje dag man hör en sverigedemokrat säga det, men det bygger på dagens säkerhetspolitiska läge. Ensam är inte stark. Vi behöver ett starkt Norden i EU, och vi behöver ett starkt EU i Europa i de här frågorna.

I dag har vi rörelser både på vänsterkanten och på den högerextrema kanten som har ett väldigt märkligt förhållningssätt i sitt stöd för Ryssland i kriget mellan Ryssland och Ukraina och i förhållande till sanktionsinstrumenten mot Ryssland för att kunna utmanövrera Ryssland och se till att

Ukraina vinner kriget. Tidigare har bara motståndet på högerkanten uppmärksamats, men det är minst lika utbrett på vänsterkanten – till exempel i den socialistiska ledningen i Slovakien.

Anf. 51 JOAR FORSSELL (L) replik:

Herr talman! Det är väl känt att Sverigedemokraterna strök att man vill lämna EU och i stället skrev in att man vill utvärdera medlemskapet. Av många har den skrivningen tolkats som att Sverigedemokraterna har velat tilltala både de väljare som inte tycker att det är så viktigt att lämna EU och de väljare som väldigt gärna vill lämna EU – och kanske inte bara väljare. Kanske har det här också varit viktigt internt i Sverigedemokraterna.

Herr talman! Det vi nu ser i utrikesdebatten i Sveriges riksdag är att Aron Emilsson flyttar den här positionen ytterligare. Den positiva EU-retorik som vi hört från Aron Emilsson i dag har vi aldrig tidigare hört från Sverigedemokraterna.

Därför undrar jag en sak om den här positionsförflyttningen. Är det så att vi här i kammaren i dag ser hur den mer radikala falangen av Sverigedemokraterna, med Jomshof som i dagarna har varit mycket i medierna och kanske Tobias Andersson som har varit kritisk mot EU, har förlorat ytterligare en strid i Sverigedemokraterna? Har Sverigedemokraterna permanent bytt retorik? Kommer de att vara EU-positiva framöver, i strid med den radikala falangen?

Anf. 52 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är lite underhållande att höra Joar Forssells argumentation bakom det vi samtalar om nu, men jag skulle inte dra alltför stora växlar på det.

Det jag sa var att Sverigedemokraterna är ett Europasinnat parti med EU-kritisk profil. Det måste man klara av att vara samtidigt. Jag tror att det går. Vi har många länder som har en ledning som verkar konstruktivt i Europeiska unionen i dag som också har synen att EU behöver bli smalare och vassare.

Är det EU-positiv retorik? Ja, kanske i Liberalernas värld. Men för min del handlar det om att vara sund och balanserad i synen på Europeiska unionen och vad man faktiskt ska ägna sig åt. Man ska inte ägna sig åt att förbjuda villaägare att elda ris på sin egen gräsmatta eller något annat dumt, utan man ska ägna sig åt att försöka samla sig i en säkerhetspolitiskt väldigt svår tid.

Precis som jag sa behövs EU mindre i form av inrikespolitisk klåfingrighet men mer i form av utrikespolitisk samling. Det är den vägen vi behöver gå.

Anf. 53 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! När vi nu skriver år 2025 befinner vi oss mitt i 2020-talet, och det kan vara på sin plats att stanna upp och fundera över den tid vi nu lever i. Det är en orolig tid. En del har kallat det för allvarstid.

Vi har gått ifrån tiden efter terrordåden den 11 september 2001, med säkerhet och antiterrorism som främsta drivkrafter för politisk förändring. USA:s krig i Afghanistan och Irak ledde till följd effekter som världen än i dag brottas med. Att vår värld skulle ha blivit säkrare känns helt omöjligt

att säga efter inledningen av detta år i Sverige, särskilt med Risbergsska i Örebro i tankarna.

Nu har vi i stället kommit till en ny tid, en ny era: imperialisternas återkomst. Det är en tid som liknar både 1920-talets och 1930-talets världsordning med ekonomisk kris, militär upprustning och fascistiska strömningar. Det är en tid då politiker, oavsett om de är demokratiskt valda eller diktatorer, uppvisar samma arrogans mot internationell rätt och en internationell världsordning och i stället styrs av det egna intresset, ett intresse att expandera sitt land, sin sfär, sitt imperium.

Vi ser det i Ryssland, som i stället för att leva i fred attackerar och invaderar grannlandet Ukraina, detta trots ländernas långa historiska band till varandra – först 2014 med annekteringen av Krim och östra Ukraina och sedan med den fullskaliga invasionen 2022 i ett krig som efter tre år fortfarande pågår.

Vi ser det i Turkiet, som trots att al-Assad's styre fallit i Syrien dagligen genom sina extremistiska legoknektar utgör ett hot mot de kurdiskdominerade områdena i nordöstra Syrien. Det är ett Turkiet som under lång tid agerat gränsövergång för IS-terrorister i syfte att underminera ett demokratiskt Syrien. Men nu tar ett nytt Syrien form, med ett styre med länkar bakåt till al-Qaida – just de som skulle bekämpas i kriget mot terrorism.

Vi ser det i Kina, där Hongkong på ett fåtal år har gått från ett demokratiskt nav till en totalitär enpartistat och där Taiwan varje dag känner ett ökat hot från sin granne. Vi ser hur antalet kränkningar av luftrum och havsgränser ökar och hur cyber- och hybridattackerna blir allt fler, samtidigt som det taiwanesiska folket visar motståndskraft och har valt politiska ledare som är tydliga om både demokrati och självständighet från Kina.

Vi ser det i Israel, som efter Hamas fruktansvärda attack den 7 oktober 2023 har en regering och en militär som försökt att utplåna allt mänskligt liv i Gaza genom den medvetna svält som av internationella domstolar klassats som brott mot mänskligheten och det folkmord som vi sett framför våra ögon. Samtidigt har Israel angripit Libanon, Syrien, Jemen och Iran. En stabil fred i Mellanöstern känns just nu väldigt långt borta. Nu har dock vapenvilan äntligen kommit till Gaza. Hjälpleveranser kommer äntligen fram. Men ännu saknas ett permanent eldupphör och en fred på riktigt.

Vi ser det i Iran, där krav på frihet och demokrati i protesterna för ”kvinna, liv, frihet” efter mordet på Jina Masha Amini brutalt slogs ned samtidigt som det iranska revolutionsgardet IRGC göder proxyaktörer och diktaturer runt om i världen.

Vi ser det i USA, där Kanada enligt president Donald Trump ska göras till den 51:a delstaten samtidigt som militära hot riktats mot Panama och Grönland av samme president. Gaza ska göras om till ”Mellanösterns rivi-
era”. Ur ett historiskt perspektiv knyter Trumps krav på territorium an till en lång amerikansk historia av territoriella anspråk och maktövertagande, en historia som Trump nu vill bli en del av.

Grönland är en dansk koloni. Ända sedan Danmark 1721 tog kontroll över den isiga ön har danskarna haft ett kolonialt förhållningssätt till ön och dess befolkning. Att grönländska kvinnor i smyg har steriliserats av danska läkare är bara ett av många koloniala exempel genom historien. Så sent som 2009 fick Grönland sin nuvarande självstyrelse. Men att Danmark behandlat Grönland dåligt betyder inte att det ska bli en ny ameri-

kansk koloni. Grönlänningarna ska bestämma sin framtid, och som både Grönlands och Danmarks ledare har konstaterat är Grönland inte till salu.

Med Putin, Xi Jinping, Erdoğan, Netanyahu, Khomeini och Trump har vi fått politiska ledare som riktar imperialistiska hot mot människor som vill leva i fred. Det är en imperialistisk vind vi trodde tillhörde en annan tidsepok. Det är imperialisternas återkomst.

Herr talman! Vad ska då Sverige göra för att stå upp mot imperialisternas återkomst? Vad ska Sverige göra för att stå upp för demokratin?

Ja, än så länge har den svenska högerregeringen ägnat sig åt önsketänkande. Att inte stöta sig med presidenten och hans entourage av miljardärer har varit viktigare än att kritisera Trump och hans politik. Att han krymper demokratin, trycker tillbaka kvinnors rättigheter, hbtq-personers rättigheter och mångfaldsarbete är den svenska regeringen helst tyst om. Världens rikaste man har också fått i uppgift att stänga ned världens största biståndsorganisation. Trumps fördelningspolitik är kort och gott en omvänd Robin Hood-politik.

Så sent som i juni förra året godkände Sveriges riksdag ett militärt avtal som ger rätt till amerikansk närvaro på 17 militära baser i Sverige, kallat DCA-avtalet. Vänsterpartiets argument i den debatten, att Donald Trump kunde bli president, viftades då bort. Nu är det en realitet, en realitet som svenska folket måste leva med. Sverige blev inte säkrare med DCA-avtalet. I stället gav vi en auktoritär president makt över vårt land.

Den svenska regeringen måste nu skicka en tydlig markering till Donald Trump och till omvärlden. Jag och Vänsterpartiet menar att DCA-avtalet måste suspenderas så länge Trump sitter vid makten. Med honom som president utgör USA ett direkt militärt hot mot våra grannländer Danmark och Grönland. Sveriges militära samarbeten ska öka tryggheten för svenska medborgare och säkerheten i vårt närområde, inte tvärtom.

Regeringens kära så kallade transatlantiska länk har gått från att vara en kedja till att bli ett koppel, ett koppel som Trump kan dra i för att få Kristerssonregeringen att lyda.

Herr talman! Nu riktar det globala syd kritik mot Sverige. Känslan av att dubbla måttstockar har införts blir allt tydligare när olika imperialister möter olika konsekvenser.

För att återupprätta förtroendet för den svenska utrikespolitiken måste regeringen omgående agera kraftfullt och tydligt för internationell rätt. Med vapenvilan i Gaza måste utrikesministern upprätta en att göra-lista för att få fart på arbetet. Så här kan den se ut:

- Hjälp svenska medborgare konsulärt att lämna Gaza.
- Ta emot patienter från Gaza. Precis som vi stödjer Ukraina måste vi rädda palestinska barn och cancerpatienter.
- Öka biståndet. Att skära i biståndet är inte rätt väg att gå i en oroligare värld.
- Inför, likt Hamnarbetarförbundet, sanktioner mot Israel för det folk-mord och folkrättsbrott som dess regering genomför.
- Håll Israels regering ansvarig i domstolarna ICJ och ICC.
- Upprätta en plan på riktigt för fred och tvåstatslösning i Mellanöstern.

Att stå upp mot imperialister, oavsett från vilket land de kommer, är avgörande för att vända utvecklingen med krympande demokratier och sätta rättvisa, fred och jämlikhet i fokus på nytt.

(Applåder)

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 54 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag tänkte rätt länge inte begära replik på Håkan Svenneling. Men så kom vi till slutet av anförandet, och då dök en gammal retorik upp. Vi har hört den förut. Vi hörde den länge under diskussionen om vårt Natomedlemskap, där Vänsterpartiet varnade för USA och tog fasta på det hat mot USA som finns på flera ställen. Det är klart att Trump har förnyat intresset hos en och annan för den retoriken.

Herr talman! Vår säkerhet måste dock stå i fokus. Vår säkerhet handlar om att vi är medlemmar i Nato, och som en del av Natomedlemskapet måste vi stå upp för den gemensamma ordning vi har kommit överens om. Där ingår DCA-avtalet som en viktig del – en viktig del för oss och vår säkerhet men faktiskt också för våra grannar i Norden och hela vår region.

Vi har ett DCA-avtal, Norge har ett DCA-avtal, Finland har ett DCA-avtal, Danmark har ett DCA-avtal och så vidare. Det är ett sätt att bygga säkerhet. Om vi vill stå för en regelbaserad ordning ska vi inte kasta ut barnet med badvattnet, herr talman, utan då ska vi vara rädda om och värna avtalet. Det förvånar mig – eller kanske inte förvånar mig – att just Håkan Svenneling vill försöka göra just detta, det vill säga kasta ut barnet med badvattnet för att göda ett USA-hat som finns i Vänsterpartiets omgivning, även om jag inte vet hur mycket det finns hos Håkan Svenneling själv.

Anf. 55 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag gillar USA. Jag gillar att resa i USA, jag gillar maten och kulturen och jag gillar att spela baseboll – och har därför ganska ont i kroppen just nu. Men jag gillar inte USA:s politik, och jag gillar särskilt inte när Donald Trump är president.

Det var med stor oro som jag insåg att Trump kunde bli president, och därför lyfte jag upp den frågan i förra årets debatt om ett DCA-avtal i Sverige när vi skulle fatta beslut i frågan.

Kerstin Lundgren var en av dem som främst viftade bort mina argument om Trump. Hon sa tydligt att jag försökte hitta på nya argument för att stoppa DCA-avtalet. Men det gäller inte det jag faktiskt försökte göra, nämligen att varna för att det kunde bli en realitet för oss att vi sitter med ett avtal med Donald Trump som president.

Jag tror att danskarna nu funderar mycket över att man under lång tid har legat så nära USA och varit det land där per capita flest soldater har dött i kriget i Afghanistan. Delar av Danmark har historiskt sålts till USA. Ändå är man från Trumps sida beredd att rikta ett militärt hot mot Danmark.

Det är viktigt att komma ihåg att när vi i Vänsterpartiet säger att DCA-avtalet ska suspenderas handlar det just om DCA-avtalet, det vill säga det bilaterala avtalet mellan Sverige och USA om militärt samarbete. Det står till och med i propositionen att det inte är så att Sverige har samma rättigheter i USA, utan det är bara Sverige som ger USA rättigheter vid 17 militära baser i Sverige. Det står också i propositionen om DCA att det inte

handlar om Nato – att avtalet inte är en specifik del av Nato utan är något utöver Natosamarbetet.

Jag var mycket kritisk mot att vi valde att gå med i Nato, men jag kan fullt ut acceptera att det är en realitet. Och det är också därför som jag leder en delegation till Nato så nära i tid som nästa vecka. Det är ett politiskt vägval som Sveriges riksdag och regering har gjort, och nu måste vi agera på det. Men det betyder inte att vi måste agera på allt som kommer från Trump, hans försvarsminister och hans utrikesminister. Därför borde vi suspendera DCA-avtalet.

Anf. 56 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag tänkte väl nästan att Håkan Svenneling personligen är rätt glad i USA! Men jag har en känsla av att hans glädje för USA inte delas av Vänsterpartiets gräsrotter. Där är det nog rätt många som applåderar när hatretorik kommer på plats igen.

Herr talman! Låt oss ändå göra klart att vi inte har givit upp svenskt territorium till någon annan. Det är tydligt att DCA-avtalet ger Sverige full rätt, att den svenska konstitutionen gäller och att svensk lag gäller. Inte heller har någon ställt krav som innebär att gränser har överskridits och att Sverige har varit tyst. Om det skulle hända utgår jag från att Sverige inte kommer att vara tyst.

Anf. 57 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Det är svårt att sammanfatta vad alla Vänsterpartiets gräsrotter tycker om USA, men jag tycker att man måste konstatera att hatretoriken kommer från Donald Trump, inte från mig.

Att säga att Sverige fortfarande har full rätt är faktiskt helt fel. Det var också tydligt när vi gick till beslut om propositionen om DCA-avtalet. Det är så att amerikansk lagstiftning ska gälla för amerikansk militär personal, deras familjer och även underleverantörer till det amerikanska försvaret. På olika delar av de 17 militära baserna – de är ju en del av svenska militära baser – kommer Sverige inte att ha rätt att gå in, öppna dörren och kolla vad som finns i förråden.

Vad betyder detta? Till exempel valde amerikanerna att på Thulebasen på Grönland etablera kärnvapen under kalla krigets dagar. Danmark hade ingen rätt eller kontroll över den delen av sitt territorium. Det är dit Trump vill tillbaka, och det är därför han lyfter fram Grönland på det sätt han gör. Han har ett kolonialt och imperialistiskt förhållningssätt till världen, och det är vad vi ser i Grönlandsfrågan.

Anf. 58 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet har genom åren intagit en utrikespolitisk linje som ofta har skiljt sig från övriga partier. Bland annat har partiet i Europaparlamentet motsatt sig lagförslag om att öka produktionen av ammunition och missiler för att påskynda leveranser till Ukraina.

Men jag skulle vilja diskutera synen på regimen i Venezuela. År 2013 gratulerade den dåvarande partiledaren Jonas Sjöstedt Nicolás Maduro efter hans första valseger. År 2019 ifrågasatte ledamoten Svenneling erkännandet av oppositionsledaren Juan Guaidó som interimsresident, trots att valet som gav Maduro makten var allmänt erkänt som riggat. År 2021 röstade Vänsterpartiets dåvarande Europaparlamentariker Malin Björk nej

till en resolution som fördömde regimens brott och den allvarliga situationen i landet.

I september 2024 hände det igen. Europaparlamentet antog en resolution med tydlig majoritet som fördömde valfusket och förföljelsen av demokratiska krafter samt erkände González Urrutia som Venezuelas legitima president. Ändå valde Vänsterpartiets båda Europaparlamentariker Jonas Sjöstedt och Hanna Gedin att rösta emot. Detta ställningstagande ändrades dock i en senare omröstning.

Därför vill jag fråga ledamoten Svenneling hur Vänsterpartiet egentligen ser på situationen i Venezuela. Fördömer ni reservationslöst Maduros regim och dess brott mot mänskliga rättigheter? Om så är fallet, varför röstar ni så ofta emot resolutioner som stöder det venezuelanska folket?

Anf. 59 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten Berntsson för frågan. Den är i grunden intressant när det gäller hur vi kan stödja en demokratisk process i ett land där det politiska systemet har fallerat, vilket har lett till en ekonomisk kris och stora migrantströmmar. Det är viktigt i fråga om hur Sverige agerar och ser på sin utrikespolitik.

Jag tycker att man ska komma ihåg att när Maduro valdes första gången 2013 var det under demokratiska former. Det valet fick inte stark internationell kritik på det sättet. När han valdes 2018 och tillträdde 2019 var det tydligt att det fanns brister i valet. Det har jag också varit tydlig med vid upprepade tillfällen.

Däremot var jag också tydlig med, till skillnad från alla andra, att man inte kan erkänna någon som har förlorat ett val. Vi kunde alltså inte erkänna Juan Guaidó som den legitima presidenten i Venezuela vid det tillfället. Därför tyckte jag att man i stället skulle ge stöd till den politiska processen, som har kallats Barbadosprocessen. Barbados, Mexiko och vårt grannland Norge har varit viktiga spelare för att skapa en politisk process.

Den politiska processen ledde fram till det senaste valet som hölls förra året. Oppositionen fick visst utrymme att ställa upp, men vid valdagen och rösträkningen var det tydligt att Maduro ändå hade full kontroll för att själv bli återvald.

Därför valde jag faktiskt att ändra Vänsterpartiets ställningstagande vid de skriftliga samråden om Venezuela. Vi invände inte vid det senaste tillfället mot det skriftliga samråd som ägde rum i riksdagen.

När det gäller omröstningen i Europaparlamentet röstade vi inte emot på det sätt som Berntsson menar, utan vi valde att avstå i omröstningen. Det berodde på att resolutionen från högern är för långtgående när det kommer till att erkänna en person som inte har vunnit ett legitimt val. Jag tycker i stället att man ska ge fortsatt legitimitet till politiska processer som leder fram till att hålla nyval i Venezuela och att det venezuelanska folket får säga sitt om vem man vill ha som sin ledare.

Anf. 60 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det är positivt att höra att Vänsterpartiet har ändrat sig här i kammaren. Vi får väl se vad som kommer att hända i Europaparlamentet framöver.

Det är tydligt att den venezuelanska regimen med Maduro i spetsen inte bara försöker klamra sig fast med hjälp av valfusk och förföljelse av

politiska motståndare, utan man har också imperialistiska anspråk på grannländer, till exempel Guyana.

I och med ledamoten Svennelings tal tidigare skulle det vara intressant att också få höra ett rejält fördömande från honom av den venezuelanska regimen, inte minst av den orsaken. Jag skulle se fram emot att få höra det.

Jag hoppas också att vi i framtiden kan få se samma tydliga ställningstaganden som övriga partier har gjort när det gäller Venezuela och för den delen även Kuba. Vi har ju kunnat göra gemensamma ställningstaganden när det gäller exempelvis Ukraina.

Anf. 61 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag vill vara tydlig med att det i mångt och mycket var jag som bestämde härifrån Stockholm hur de röstade i Europaparlamentet. Ingen skugga ska alltså falla över våra Europaparlamentariker. Vi försökte visa en tydlig, stringent linje från vår sida; vi är kritiska till valprocessen men tycker samtidigt inte att man ska erkänna ledare på det sätt som man gjorde i den resolutionen.

Jag känner inte till de här imperialistiska tendenserna hos Maduro. Men precis som jag pekade på i mitt anförande tycker jag att vi behöver se på både demokratiskt valda ledare och diktatorer på samma sätt när vi ser deras imperialistiska ambitioner och tendenser.

Jag tycker att vi behöver återvända till huvudfrågan: Hur motverkar vi den ekonomiska krisen, som drabbar det venezuelanska folket? Vi har alldeles för mycket fokus på politiskt spel och för lite fokus på den enorma migrationsström som det venezuelanska folket har drabbats av, som en konsekvens av lidandet.

Venezuela har gått från att vara ett medelinkomstland till ett av de fattigare länderna i världen, bara beroende på en politisk kris. Den är absolut skapad av Maduro, men det är många som är skyldiga till att krisen inte är löst.

Anf. 62 JOAR FORSSELL (L) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten Svenneling, för anförandet!

Det gläder mig att höra att Svenneling bestämmer härifrån Stockholm hur man ska göra i Europaparlamentet, vilket vi hörde i föregående replikskifte. Jag har nämligen en fråga om det Vänsterpartiet gör i Europaparlamentet.

Den som lyssnar på Svennelings anförande hör att det är viktigt vem man samarbetar med och vilken politik de som man samarbetar med driver. Stora delar av anförandet handlade om det. Den viktigaste utrikespolitiska frågan för regeringen och de flesta oppositionspartierna i Sverige verkar vara att Ukraina ska vinna och att Ryssland ska förlora kriget. Det är bra. Vi står enade när det gäller detta.

Men i Europaparlamentet arbetar Vänsterpartiet i en partigrupp där ledamöter från extremistiska partier varje dag går till jobbet och stöttar Putin. Svennelings partikamrater från andra länder i Europaparlamentet röstar tillsammans med AFD från Tyskland och Fidesz från Ungern för att stötta Putin och undergräva Ukraina. Vänsterpartiet har ofta röstat bra. Den kredden ska Vänsterpartiet ha. Men man allierar sig ändå med dessa extremister och putinister som röstar med AFD och med Fidesz för Putin och mot Ukraina.

Herr talman! Om Svenneling tycker att det är viktigt vem man samarbetar med, om Svenneling står bakom att Ukraina måste vinna kriget och om det är så att Svenneling bestämmer från Stockholm hur Vänsterpartiet ska göra i Europaparlamentet, vore det inte läge för Vänsterpartiet att i Europaparlamentet lämna sin partigrupp, där det finns putinister?

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 63 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att vi i Vänsterpartiet faktiskt har valt en väldigt bra strategi när det kommer till Ukraina och Europaparlamentet. Att lämna den vänstergrupp som vi tillhör tror jag kanske vore det sämsta beslutet. Jag ska motivera.

Jonas Sjöstedt sitter numera i utrikesutskottet i Europaparlamentet, som kallas Afet. Han har där tagit på sig Ukraina som en av sina viktigaste frågor. Om jag har förstått det rätt sitter han också med i Ukrainadelegationen, som en av vänsterns representanter i Europaparlamentet. Han har varit väldigt tydlig med att skuggflottan är en av de absolut viktigaste frågorna, lyft upp den på europeisk nivå och stått bakom en av de viktiga resolutionerna som har gått igenom där.

När det gäller till exempel skuggflottan har det varit tydligt att den svenska regeringen har varit på tårna, och jag har inte behövt göra särskilt mycket i min roll som oppositionspolitiker. Men på EU-nivå har det funnits möjlighet för oss att lyfta upp den viktiga frågan om att motverka den ryska skuggflottan.

När vi gick in i vänstergruppen visste vi att det var en delad grupp, och vi har valt att samarbeta med de partier som gör samma analys som vi när det gäller Ukraina. Vi har också stärkt vårt samarbete med den ukrainska vänstern och med öst- och centraleuropeisk vänster i ökad utsträckning. Vi har till och med anställt från ukrainsk vänster i Europaparlamentet för att komma närmare dem.

Vi vet att vi måste ha en dialog med dem som inte tycker som vi och föra fram våra argument. Det jobbar de som är nere i Bryssel med – jag ska snart åka ned och träffa dem.

Även jag själv deltar i en mängd konferenser som vänstern har och där man pratar om fred. På de konferenserna är jag alltid den där jobbiga typen som är motvalls och förklarar att vi bäst får fred genom att stödja Ukraina militärt, politiskt, humanitärt och ekonomiskt, som utrikesministern sa i utrikesdeklarationen. Det är så vi stärker Ukrainas förmåga att förhandla och ser till att det inte blir en dålig fred med Ryssland när de väl kommer till förhandlingsbordet och når fram till en fred.

Jag försöker därför arbeta emot de i gruppen som har en annan idé, snarare än säga: Okej, jag lämnar dem åt deras öde.

(Applåder)

Anf. 64 JOAR FORSSELL (L) replik:

Herr talman! Jag instämmer i att det ibland kan vara bra att ha en dialog också med personer eller politiker som man inte håller med. Ofta håller inte heller vi i Liberalerna – tro det eller ej – med alla politiker i Europeiska unionen till exempel. Men det är klart att det måste finnas gränser. Är inte det folkmord och de krigsbrott som Ryssland begår i Ukraina en rimlig röd gräns när det gäller vilka man kan ha ett djupt samarbete med? Att sitta i

samma partigrupp innebär såklart ett djupt samarbete. Är det inte en rimlig gräns att inte samarbeta med putinister?

Herr talman! Det gläder mig att Svenneling lyfter fram det viktiga arbete som Vänsterpartiet har gjort i Europaparlamentet för att motverka skuggflottan. Det är bara det att när det lades fram för Europaparlamentet röstade Vänsterpartiets partigrupp emot, tillsammans med AFD i Tyskland och Fidesz i Ungern. Det är läge för Håkan Svenneling, som bestämmer från Stockholm, att se till att Vänsterpartiet lämnar den gruppen i Europaparlamentet.

Anf. 65 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag har inga problem med Joar Forssells historiebeteckning och hur han beskriver läget. Men det känns lite märkligt att bli uppläxad av en liberal om hur man ska jobba i Europaparlamentet. Vi vet att Liberalerna är det parti som andra partier i den liberala gruppen har mest problem med att sitta i samma grupp som. Flera av dem, framför allt det franska liberala partiet, försökte utesluta just Liberalerna ur den liberala gruppen på grund av att de här i Sverige samarbetar med Sverigedemokraterna, som en del i regeringsunderlaget.

Jag tar gärna emot goda råd om Europasamarbete. Jag har kanske inte lika positiv syn i alla delar på Europa som ledamoten Forssell har, men jag tror ändå att jag ska ta råden om hur man samarbetar i Europa med en viss nypa salt när de kommer från Liberalerna.

Herr talman! Jag konstaterar att vi i Sveriges riksdag ändå är överens i grunden när det kommer till stödet för Ukraina. Och det ska vi fortsätta vara, med den tydlighet som finns i dag.

(Applåder)

Anf. 66 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! I denna tid har vi att hantera krig och klimatkris, hittills utifrån tilltro till den världsordning som formades av lärdomarna från andra världskriget. Den ordningen torpederas nu av ledare i både autokratier och demokratier. Det ställer oss i Sverige, som är ett öppet och frihandlande land, inför nya frågor och utmaningar. Många frågor: Vem i hela världen kan man lita på?

Rysslands aggressionskrig mot Ukraina går nu in på sitt fjärde år. Det är ett krig som startades för elva år sedan i Krim, Donetsk och Luhansk. Nu talas det om att kriget måste stoppas. Men det kräver att vi lär av vår historia och inte upprepar den, herr talman.

Ukraina har lärt sig. De står upp för sin och vår rätt till eget territorium och till självständighet. Vi måste göra det tillsammans med Ukraina – inget om Ukraina utan Ukraina. Sverige, Norden, Baltikum, Polen, UK och EU måste visa att vi går att lita på. Det gäller alla eller i en koalition av villiga. Om vapnen tystnar i Ukraina måste det vara för att Ukraina verkligen vill och tror på det, inte för att någon har pressat dem eller svikit löften om att stödja så länge det krävs.

Centerpartiet vill inte se något nytt avtal som det i München, Budapest, Minsk eller Jalta. Putin vill det, och kanske vill nu en nyvald president det. EU kommer att provas som fredsprojekt kommande år. Här måste Sverige vara tydligt: EU måste också vara med i alla förhandlingar som kan komma – inget om EU utan EU.

Sverige har i likhet med flera andra länder ett bilateralt avtal om säkerhetssamarbete med Ukraina. Det måste vi gemensamt stå upp för och säkra. Centerpartiet har för egen del föreslagit att Sverige ska ta ett större ansvar och ge en ram för stödet på 1 procent av bnp årligen. Vi har länge krävt Jas. Nu måste vi vara redo att tillsammans med andra inom EU och Nato skapa trovärdig avskräckning och finna sätt att ge Ukraina militär multilateral säkerhet på inbjudan av Ukraina den dag vapnen tystnar.

Sveriges röst måste tydligt hävda grunden i den multilaterala världsordning som trots utmaningar tjänat oss alla väl. FN är en hörnpelare för oss men är i dag skadskjutet och utsatt för betydande risker. Grundläggande fundament undergrävs och åsidosätts helt av medlemmar i säkerhetsrådet. Rysslands aggressionsbrott, att med militära medel ändra gränser, är ett flagrant brott mot FN-stadgan. När USA:s nyvalde president talar om att expandera USA:s territorium och ändra gränser, även med militära medel, talar han om att bryta mot FN-stadgan. Det är ännu bara ord, men det är ord med högt signalvärde till andra. Skulle USA godta och erkänna att Israels gränser ändras med militära medel och driva fram något som de facto är en etnisk rensning av palestinier från Gaza bekräftas att makt går före rätt. Sveriges röst för internationell rätt måste vara klar och tydlig. Inga gränser ändras med militär makt.

Centerpartiet står bakom försvarsbeslutet 2024 men har tydligt markerat att vi behöver tillföra ytterligare resurser, minst 3 procent. Danmark har nu målet 5 procent, och Polen anger 5 procent för 2026. Det gäller säkerhet för vårt land, för EU, för vår demokrati och för våra värden i Europa. Vi gör det som medlemmar i Nato syftande till ökad trygghet och säkerhet för att höja tröskeln mot ett angrepp med målet att förhindra krig.

Herr talman! År 2024 slogs nytt värmererekord för världen. Det var året då jordens medeltemperatur för första gången överskred 1,5 grader över förindustriell nivå. Konsekvenserna har varit synliga i hela världen. Nivåerna av växthusgaser är rekordhöga och höjningen av havsnivån rekordstor. Klimatförändringarna utgör ett tydligt säkerhetshot mot oss, mot EU och mot hela världen. Klimathoten pausar inte för att åtgärder och anpassning pausas. Riskerna kommer då att öka, kostnaderna likaså. Uppvärmningen kommer att öka väpnade konflikter och krig. Sverige får inte blunda eller pausa utan ska i stället göra hemläxorna och bistå även globalt, inte minst länder i Afrika och hotade önationer.

Vi i Sverige behöver sikta på att återgå till en biståndsnivå på 1 procent av bni – inte följa i USA:s spår utan ta vårt ansvar för att solidariskt stötta människor i fattigdom och förtryck och bistå i förändringarna, väl medvetna om att varje land måste ta sitt ansvar för att nå reell förändring, med utbildning, hållbar ekonomi, fritt rättssystem och demokrati för en värld där barn inte dör av hunger utan överlever och får utbildning och frihet och där fritt företagande och handel driver utvecklingskraft. Anna Lasses kommer att tala mer om detta senare i dag.

Herr talman! Biståndet är en viktig del av all utrikes- och säkerhetspolitik. Det handlar om solidaritet och att främja våra värden – fred, demokrati och frihet. Tyvärr undergräver regeringens agerande i Mellanöstern Sveriges röst globalt när man talar med kluven tunga. Vi står upp för folk-rätten, för en palestinsk stat, mot bosättningar på Västbanken och för UNRWA i FN. Det är bra. Men samtidigt stoppar regeringen allt bistånd till UNRWA, den FN-organisation som sedan 1949 har mandat och ansvar

för alla palestinska flyktingar i Syrien, Jordanien, Libanon, Västbanken, östra Jerusalem och Gaza.

För ett år sedan stoppade man biståndet för att syna UNRWA och dess eventuella kopplingar till terrororganisationen Hamas. Efter granskningar fann regeringen att biståndet kunde återupptas. Nu ett år senare stoppas det helt på Israels begäran. Regeringen blundar för att UNRWA är en del av en förhandlad fred med formandet av två stater med erkända gränser – Israel såklart men även ett Palestina för palestinier i regionen. Sveriges agerande noteras i många länder och bidrar till att ytterligare undergräva Sveriges röst och FN:s ställning.

Herr talman! I en tid när vi ser hur autokratierna ökar och allt fler människors frihet och demokrati hotas är det avgörande att vi i Sverige och EU står upp för våra värden, i bjärt kontrast till diktaturer och auktoritära regimer som Ryssland, Kina, Iran med flera. När USA:s nya ledning uttalar att den multilaterala världsordning USA varit både initiativtagare till och försvarare av är obsolet får det konsekvenser. Fyra år kan gå fort. Vi vet att mycket kan hända och att Ryssland, Kina och BRICS gynnas. Här måste EU tydligt stå upp för våra värden. Gemensamt kan vi bli en röst för säkerhet, frihet, klimat och en friare och fredligare värld.

Anf. 67 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Kerstin Lundgren bjöd för en stund sedan upp till dans i frågor där vi tror att vi kan hitta samsyn. Nu tänker jag göra detsamma. Jag hade egentligen från början inte tänkt begära replik. Men när Kerstin Lundgren nämner Israel–Palestina-konflikten och UNRWA och upprepar synen att Sveriges agerande i förhållande till den nya israeliska lagstiftningen samt vårt eget beslut att strypa stödet till UNRWA och i stället fördubbla det humanitära stödet till Gaza genom andra organisationer vore problematiskt undrar jag om det enligt Kerstin Lundgrens och Centerpartiets mening är viktigare att en för FN-systemet främmande fågel som historiskt låst palestinska flyktingar i ett permanent flyktingskap får de internationella ekonomiska resurserna för det humanitära tillträdet eller om det är viktigare att det humanitära stödet når fram hela vägen genom dialog med Israel i konstruktiv anda och faktiskt kan nå de nödlidande.

Anf. 68 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är ändå lite märkligt att höra från Sverigedemokraterna att UNRWA skulle vara en för FN-systemet främmande fågel. Denna fågel formades i mångt och mycket av vår förste svenske fredsmedlare i FN, Bernadotte, som försökte hitta en lösning utifrån FN:s generalförsamlings ställningstagande. UNRWA var den första organisation som skapades av FN:s generalförsamling 1949. Syftet var att säkerställa att man kunde finna en lösning i enlighet med den plan som generalförsamlingen en gång antog och som var grunden för tanken om två stater, en för Israel och en för Palestina, båda med säkra och erkända gränser. UNRWA är en del av ursprunget till FN-systemet och en grund för de organisationer som senare har kommit.

Det man nu kan se, herr talman, är att UNRWA fortfarande gör insatser i Gaza för att hjälpa World Food Programme att nå fram med resurser. Den verklighet som även regeringens företrädare tidigare har talat om är att det är UNRWA som har möjligheter att nå fram och vara operationella i Gaza.

Sedan måste man komma ihåg – och det försökte jag påminna om – att det i grunden handlar om en fredslösning. Den palestinska befolkningen skulle inte ha varit en del av UNRWA om vi hade fått en fredslösning som säkrat en stat. Vi står självklart och entydigt upp för Israel, men också för att palestinierna ska få sin stat.

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 69 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Man anar ändå någon form av viss öppning. Jag hör av Kerstin Lundgren att det är klart att om vi skulle uppnå en tvåstatslösning skulle UNRWA i förlängningen inte behövas.

Samtidigt är sakernas tillstånd nu sådant att det jag menar med att UNRWA är en främmande fågel i FN-systemet är att vi har en världsomspännande organisation i form av UNHCR som arbetar med flyktingskap och flyktinghjälp.

Jag har fortfarande inte hört något från vare sig Centerpartiet eller någon annan i oppositionen som brukar slåss för att det är viktigt att UNRWA, just för att det bär namnet UNRWA, ska se till att det humanitära stödet når fram. Jag har inte hört något argument om varför det inte kan lyftas in i den organisation som har global erfarenhet av flyktinghjälp. Det går inte att bara leva på gamla meriter.

Det är också uppenbart att Hamas har nyttjat ett antal av UNRWA:s FN-faciliteter, förutom att man har nyttjat civila som mänskliga sköldar i kriget i Gaza. UNRWA har under många år spridit antisemitism genom sina läroböcker och pedagogiska material. Den historien kan Centerpartiet inte heller bortse från. World Food Programme, Unicef, Röda Korset och många andra kan överta denna roll.

Anf. 70 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag hoppas att Sverigedemokraterna och övriga kan inse att UNRWA har en annan roll än rent humanitär. Det har en roll i att säkra utbildning, säkra sophantering och en lång rad av det som skulle vara den palestinska statens ansvar om den fanns. Men nu finns den palestinska staten mycket begränsat. Den har en liten del i område A.

Det handlar också om att säkra i Syrien, Jordanien och för den delen Libanon, så att situationen inte destabiliseras ytterligare. Då måste man säkerställa att det finns en organisation som klarar att leva upp till de åtaganden som FN har gjort. Det är inte UNHCR:s roll. Det är verkligen fråga om en fred och två stater som kan lösa denna uppgift.

Anf. 71 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag börjar med att tacka Kerstin Lundgren för hennes tydliga argumentationslinje om UNRWA i det tidigare inlägget.

Jag tänkte fråga om utvecklingen i Georgien, där det är tydligt att den demokratiska utvecklingen går bakåt. Efter mer än ett decennium vid makten krymper nu partiet Georgisk dröm utrymmet för demokratin.

Det val som genomfördes i oktober har inte ansetts fritt och rättvist av internationella valobservatörer. Ledamoten Kerstin Lundgren var en av dem som var på plats och var valobservatör.

Nyligen beslutade Europarådet att dra tillbaka den georgiska delegationens rättigheter. Det ledde till att Georgien inte sände någon delegation till det senaste mötet i Europarådet.

I Natos parlamentariska församling är Georgien sedan 1999 associerad medlem. Sedan Rysslands olagliga invasion och annektering av de georgiska områdena Abchazien och Sydossetien 2008 inrättades Georgia-Nato Interparliamentary Council, kallat GNIC.

Vi ser nu dag för dag hur det politiska förtrycket ökar i Georgien. Inspirerade av den ryska lagstiftningen införde partiet Georgisk dröm förra året en lag om utländska agenter som riktade in sig på oppositionen och civilsamhället.

I beslut efter beslut är det tydligt att varje politiskt beslut är ett närmande till Ryssland och ett steg bort från demokratin. De som nu protesterar på gator och torg möts av polisvåld och hårdare straff från georgiska myndigheter. EU har infört visumkrav för georgiska diplomater till EU.

Både jag och Kerstin Lundgren är utsedda att ingå i den svenska delegationen till Natos parlamentariska församling. Jag undrar om Kerstin Lundgren anser att Natos parlamentariska församling i enlighet med dess artikel 4 borde suspendera möten med Georgien och företrädare för partiet Georgisk dröm.

Anf. 72 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är tveklöst så att Georgien tyvärr går väldigt fel. I princip har diskussionen om EU-medlemskap satts på vänteläge på grund av att man går helt fel.

Jag har följt Georgien länge och haft stora förhoppningar för det georgiska folkets drömmar om att få bli medlemmar i EU och att få Natomedlemskap. Vi fick tillsammans en gång i tiden guldkort från Nato.

Det har funnits en stark folklig vilja att ta de stegen. Tyvärr har Georgian Dream under Ivanisjvilis hårdhänta ledning valt att gå i en helt annan riktning. De lurar samtidigt det georgiska folket. Premiärministern sa nyligen: Vi kommer att vara medlemmar i EU 2030. Allt är fake news. Det är felaktigt som de nu agerar.

Jag är beredd att titta även på Natoassocieringen i det här läget. Jag har fortlöpande kontakter med många i Georgien. Jag är noggrann med att säkra att också ge hopp och stöd och inte helt stänga dörrar.

Det är därför som viseringen inte drabbar det georgiska folket utan diplomater, och jag kan gå vidare med de ledande positionerna. Det är de som nu agerar brutalt mot oppositionen och mot det georgiska folket.

Men man måste var varsam. Jag lyssnar först och främst på vad mina kontakter i Georgien säger innan jag landar i den frågan.

Anf. 73 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag välkomnar Kerstin Lundgrens besked här. Jag tror och hoppas att vi tillsammans kan lyfta fram frågan inom den svenska Natodelegationen och att vår delegation tillsammans med andra kan mobilisera stöd inom Natos parlamentariska församling för att titta på möjligheterna att dra in rättigheterna för Georgien och tydligt markera ett förändrat förhållningssätt till partiet Georgisk dröm efter det senaste valet. Det är nu ett alltmer auktoritärt och odemokratiskt styre.

Jag tycker att det låter klokt att föra en dialog med den georgiska oppositionen innan man gör detta. Man vill inte slänga ut Georgien helt och fullt. Det handlar snarare om att begränsa deras tillträde i det här skedet när man visar upp de här auktoritära tendenserna.

Vi har också viss tid på oss. Vi befinner oss nu i februari. Den årliga första vårsessionen kommer framåt maj. Det gör att det finns ett antal månaders utrymme om vi lyfter upp frågan på delegationens dagordning och på allvar börjar diskutera vilka åtgärder som Natos parlamentariska församling kan vidta mot den auktoritära utvecklingen i Georgien – för att tydligt peka på vikten av demokrati för att vara en del i Nato.

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 74 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! För min del är kontakter med oppositionen och civilsamhälleskontakter som jag har sedan länge oerhört viktiga. De behöver ett starkt stöd. Det är oerhört viktigt att de inte känner att de blir utlämnade eller att man kan peka finger och säga: Titta, ni har inget stöd.

Det är utifrån den grunden som jag kommer att ha den typen av kontakter innan jag landar i en sådan här fråga. Vi får se var det landar. Det är en balansgång. Vi har tidigare talat om hur man hanterar länder vilkas ledning går i auktoritär riktning, diktaturer och andra, för att försöka stötta oppositionen.

Det är en svår balansgång. Det är viktigt att Sverige agerar rätt och att vi i Natosammanhang också agerar rätt. Nato är fortfarande ett hopp för många.

Anf. 75 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att betona att världen befinner sig i en ofärdstid. Autokratier utmanar den regelbaserade världsordningen, och den säkerhet som vi under decennier har sett som en självklarhet går inte längre att ta för given.

Det gäller inte minst Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina och Nordkoreas deltagande i kriget, Kinas alltmer aggressiva hållningar i Syd-kinesiska sjön och runt om i världen, Irans destabiliserande agerande i och bortom Mellanöstern samt Venezuelas förtryck av sin egen befolkning.

Sverige har valt sida i denna dragkamp. Vi står med demokratierna, med rättsstatens principer och med frihet, fred och mänskliga rättigheter. Därför är vårt stöd till Ukraina ett måste, och det måste vara långsiktigt och uthålligt både militärt, ekonomiskt, humanitärt och politiskt. Vad som än för dagen sägs i Washington DC måste vi vara klara med var de verkliga antagonisterna finns.

Herr talman! Ukraina måste segra, inte bara för sin egen skull utan för att säkerheten i hela Europa står på spel. Om Ryssland vinner och Ukraina tvingas till eftergifter skickar det ett budskap till varje auktoritär regim i världen att aggression lönar sig och att gränser kan ritas om med våld.

Sveriges stöd till Ukraina får därför inte vara kortsiktigt. Det handlar i dag inte bara om enskilda vapensystem eller ekonomiskt stöd utan om en långsiktig strategi för att hjälpa Ukraina att segra och sedan bygga upp sitt land. Vi måste stödja Ukrainas väg till ett EU-medlemskap, och vi måste se till att rysk aggression får konsekvenser, att sanktioner skärps, att krigsförbrytare ställs inför rätta och att Europas försvar byggs starkare. Vi vet att Putin satsar på att vi i väst ska tröttna, att vi ska bli splittrade och att vi ska börja tveka. Därför måste vårt svar vara det motsatta: uthållighet, enighet och beslutsamhet.

Herr talman! I Mellanöstern ser vi just nu ljusglimtar med bräckliga vapenvilor såväl i Gaza som i Libanon samt att Assadregimen i Syrien har

fallit. Freden är dock långt ifrån vunnen. Hamas visade den 7 oktober 2023 att de inte är en potentiell fredspartner utan påminde i stället världen om sin sanna natur: en terrororganisation vars kompromisslösa mål är att utplåna staten Israel.

Israel har accepterat en uppgörelse där flera hundra fångar, däribland livstidsdömda mördare och våldsvärkare, i överenskommelsens första fas har släppts i utbyte mot att man får välkomna 33 bortrövade israeler hem. Av frisläppta ur gisslan har vi fått höra att de vid tillfällen har hållits fångna i UNRWA:s lokaler men också att de har tillbringat hundratals dagar i terroristernas tunnlar.

Nu följer samtal om att släppa samtliga i gisslan och hitta vägar fram mot en framtid där man kan leva i samexistens. Lidandet i Gaza är och har varit stort. Nöden är fortfarande stor, även om förnödenheter nu kommer fram i betydligt större mängder och ingen längre, enligt rapporter, riskerar att uppleva svält. Detta har dock varit en totalt onödig humanitär tragedi, och Hamas kan inte framdeles få vara en aktör då man har hållit ett helt folk som gisslan i Gaza samtidigt som man har försökt massakrera ett annat.

Det är vidare Kristdemokraternas uppfattning att Israel på allvar måste ta itu med det oacceptabla bosättningsvåldet på Västbanken och upphöra med expansionen av bosättningar. Bosättningarna strider mot folkrätten och undergräver möjligheterna att nå en tvåstatslösning. En förhandlad tvåstatslösning, där Israel och Palestina samexisterar sida vid sida, är och förblir den enda hållbara vägen mot fred.

Herr talman! I Libanon ser vi nu en historisk möjlighet. Hizbollahs och Irans grepp om landet har försvagats, och den era då Libanon fungerade som en bricka i utländska makters spel kan i bästa fall vara på väg att ta slut. Efter år av ekonomisk kollaps, politisk instabilitet och sektaristiskt förtryck behöver nu den libanesiska befolkningen en president och en regering som står upp för landets suveränitet och som sätter ekonomisk återhämtning och rättsstatens principer framför korruption och milisstyrt välde.

Sverige och EU kan genom handelsrelationer och diplomatiskt stöd bidra till att Libanon återuppbyggs som en fungerande demokrati, där stabilitet och välstånd ersätter årtionden av kriser.

I Syrien har Bashar al-Assads tid vid makten tagit slut, men landets framtid är fortfarande osäker. De syriska folken förtjänar en framtid fri från diktatur och destruktivt iranskt och ryskt inflytande. Sverige måste stå på invånarnas sida och arbeta för en verklig övergång till demokrati och rättsstat.

Åren av krig har lämnat djupa sår, och Europa får inte vända bort blicken. Vi behöver göra vårt för att säkerställa att Syrien inte återgår till förtryck och blir en plattform för nya konflikter. Det är tydligt att inte minst kristna och andra religiösa minoriteter fortfarande riskerar att utsättas för förföljelse och marginalisering i den instabila situation som råder.

Herr talman! De iranska folken förföljs av sin egen regering och dess verktyg det revolutionära gardet, som arresterar, torterar och förtrycker sina egna invånare samtidigt som man har beväpnat i princip samtliga terrororganisationer i hela Mellanöstern. De genomför godtyckliga arresteringar av utländska medborgare och har planerat mord på svenska medborgare här i Sverige. De stöder Ryssland i kriget mot Ukraina, och det

finns i dag få städer i Ukraina vars civila inte har blivit utsatta för terror-
attacker från iranska Shaheddrönare.

Det är min bestämda åsikt att EU-kretsen behöver terrorlista det revo-
lutionära gardet. Från riksdag och regering i Sverige är vi överens om
detta, och med domen i Düsseldorf avseende nedskjutningen av PS752
som rättslig grund bör frågan återigen komma upp på dagordningen på
EU:s utrikesråd.

Herr talman! Jag skulle vilja kommentera Sudan, de stora sjöarna, Afri-
kas horn, Latinamerika, Agenda 2030, klimatet, världshandeln och mycket
mer, men jag hoppas få återkomma till det i andra sammanhang. Mina
partikollegor Gudrun Brunegård och Yusuf Aydin kommer att delta i nästa
del av den utrikespolitiska debatten och kommer då bland annat att tala om
vår syn på bistånd respektive religiösa minoriteter och deras rättigheter.

Nu vill jag bara avsluta med att tacka utrikesministern för utrikesde-
klarationen, som vi kristdemokrater instämmer i.
(Applåder)

Anf. 76 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tänkte fråga Magnus Berntsson om Ekumeniska föl-
jeslagarprogrammet på Västbanken. Det är ett program som har drivits i
20 år av kyrkornas världsråd, och i Sverige är det Sveriges kristna råd som
har hanterat detta. I 20 år har man alltså varit verksam på Västbanken,
bland annat genom att följa palestinska barn till skolan så att de inte ska
behöva vara rädda för att bli attackerade av militanta bosättare. Man har
även skyddat boskapsskötare, som också är väldigt utsatta för bosättarvål-
det. Man har dokumenterat bosättarnas förstörelse och stöld av egendom
och olagliga markkonfiskationer.

Under dessa 20 år har över 400 svenskar deltagit i denna viktiga verk-
samhet. *Godmorgon världen* hade i söndags ett inslag om Ekumeniska föl-
jeslagarprogrammet. Man besökte en familj i Jordandalen, och rapporte-
rade att familjen berättar att de sover med skorna och kläderna på så att de
kan fly om de blir attackerade av bosättare under natten. Det har hänt flera
gångar att de har vaknat av att en eller flera bosättare står i deras tält. Mina
bröder vaknade häromdagen av att en bosättare slog dem, berättar den
13-åriga palestinska flickan Masa.

Nu drar Sverige in stödet till Ekumeniska följeslagarprogrammet, en
direkt följd av att biståndspolitiken har lagts om. Det tidigare Palestina-
programmet finns inte längre, och när man frågar Sida varför de drar in
stödet hänvisar de direkt till regeringen och säger att det beror på den nya
politiken.

Jag ställde frågan till utrikesministern tidigare men fick inte något rik-
tigt bra svar. Magnus Berntsson har kanske bättre tumme med regeringen
än vad jag har, så min fråga är helt enkelt om han är beredd att göra en
insats för att försöka se till att Ekumeniska följeslagarprogrammet kan
återupptas.

Anf. 77 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten Johansson, för frågan!

Först vill jag bara återigen betona mitt kraftfulla avståndstagande mot
det bosättarvåld som pågår på Västbanken. Det är oacceptabelt och måste
tas itu med på alla sätt och vis.

Tillbaka till frågan som jag fick kring Ekumeniska följeslagarprogrammet: Sida har fattat ett beslut utifrån de nya förutsättningar som har getts. Vi har gjort en stor förändring av biståndspolitikerna som har gjort att mer av biståndet hamnar i närområdet.

Biståndet till Palestina var väldigt spretigt tidigare. Vi vet att bistånd gick till betydligt fler än 100 olika aktörer, och jag vet att när Sida nu har sett över det hela har man kommit fram till detta beslut. Det är ingenting som vi som parti eller regeringen har fattat ett specifikt beslut om, utan myndigheten har fattat beslut utifrån de förutsättningar som finns.

Jag vet att vi har ställt frågor om varför man har fattat just detta beslut. Jag har inte något svar, men jag lovar att följa upp frågan. Jag har därför inget mer att säga i sakfrågan just nu.

Anf. 78 MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tar Magnus Berntsson på orden när han säger att han tänker följa upp det här. Sveriges kristna råd har ställt frågan till Sida varför de drar in stödet till det här viktiga programmet som har pågått i 20 år, och svaret från Sida är att det helt och hållet beror på regeringens omläggning av biståndspolitikerna. Det innebär att regeringen, om man skulle vilja det, när som helst kan ta ett initiativ för att förändra den politiken.

Jag tycker faktiskt att det är oanständigt att dra in det här stödet när våldet nu ökar på Västbanken. Hur ska palestinska barn våga gå till skolan om de inte får det här skyddet?

Jag tror som sagt verkligen på Magnus Berntsson när han tar avstånd från bosättningsvåldet och säger att det är en viktig fråga. Vi kommer att fortsätta följa upp detta, för när bosättningsvåldet ökar ska inte Sverige agera på det här sättet och minska skyddet för dem som nu behöver skydd som allra mest.

Anf. 79 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att återigen betona att det är myndigheten som fattar självständiga beslut. Jag vill också betona att regeringen har dubblat det stöd som tidigare gavs till UNRWA, där den verksamheten fanns tidigare, men som nu ges till Gaza och till andra områden. Detta kommer förhoppningsvis också att ha påverkan på den stabiliserande rollen i regionen.

Bosättningsvåldet och allt våld i regionen behöver motarbetas. I förlängningen hoppas vi att den dialog som nu har startats genom vapenvilan, där vi förhoppningsvis går in i fas två och tre, ska leda till en förhandlad tvåstatslösning. Det är det som i slutändan skulle kunna skapa en långsiktigt positiv situation.

Anf. 80 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Som nämndes i det förra replikskiftet stängdes alltså nyligen finansieringen till följeslagarprogrammet i Israel och Palestina ned efter över 20 år. Det betyder att ännu en internationell observatörs ögon på plats mitt i konflikten försvinner.

Vad är då följeslagarprogrammet? Programmet startades av Kyrkornas världsråd efter ett upprop om hjälp från kyrkorna i Jerusalem. Världen svarade. Sveriges kristna råd har skickat ned över 400 svenska volontärer för att vara på plats och bidra till fred.

Men av någon anledning gillar inte Kristdemokraterna när kristna människor engagerar sig för fred. När jag tog upp denna fråga med Magnus Berntssons föregångare Lars Adaktusson i den utrikespolitiska debatten 2019 sa han nämligen så här: ”När det gäller följeslagarprogrammet och resorna har det funnits uppgifter i många år om att de har övergett opartiskheten, och jag ansluter mig till det.” Det skapade en massiv debatt då, och nu har ni valt att stänga ned detta.

Nu kommer rapportering om ökat våld och dödande på Västbanken och i östra Jerusalem. I berättelse efter berättelse hör vi hur människor känner sig tryggare av följeslagarnas närvaro, att familjer kan sova tryggt och att barn tryggt kan gå till och från sin skola. Vi hör berättelser om följeslagare som skyddar de kristna i de armeniska kvarteren i Jerusalem från att fördrivas. År 2023 gjorde följeslagarna 195 kyrkobesök i 56 olika kyrkor i östra Jerusalem, Betlehem, Jeriko, Et Tāiyibā och Ramallah.

Kristdemokraterna säger sig vilja skydda kristna i världen. Det sa Magnus Berntsson senast i sitt anförande. Men här blir faktiskt resultatet det motsatta när även våldet mot kristna palestinier ökar.

Varför läggs stödet till följeslagarprogrammet ned? Varför känns det som om Kristdemokraterna förföljer kristna som vill bidra till fred i Mellanöstern?
(Applåder)

Anf. 81 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag inte instämmer i den beskrivning som Håkan Svenneling gör. Det är väldigt viktigt för oss att inte bara kristna som förföljs hanteras på ett korrekt sätt av de myndigheter och andra som finns i närheten, utan det gäller alla. Det är dock tydligt att kristna är den grupp som är mest utsatt världen över. Men det finns många andra grupper, och inte minst berörs den grupp som följeslagarprogrammet har jobbat med.

Jag vill återkomma till att det här är ett myndighetsbeslut utifrån de förutsättningar som myndigheten har att jobba med. Vi har inte fattat något beslut vare sig i riksdag eller regering om att just det här programmet ska sluta finansieras från svensk sida, utan det har Sida gjort utifrån nya bedömningar.

Även vi har ställt frågor om varför man har kommit fram till detta, och jag inväntar fler svar på det. Jag har redan antytt att vi vill ha fler svar kring den frågan.

Anf. 82 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Magnus Berntsson behöver inte dela min beskrivning, men citatet från Lars Adaktusson om att det finns kristdemokrater som kritiserar följeslagarprogrammet är helt korrekt.

Vi undrar alltså varför programmet stängs ned när Kristdemokraterna har sagt att man vill värna kristna runt om i världen. Det här har tolkats som Kristdemokraternas vinst, men det är det neddragna biståndet tillsammans med en ny Mellanösternstrategi där man avskaffar Palestinastrategin som leder fram till att Sida fattar det här beslutet.

Att Sveriges bistånd gör skillnad är tydligt. Tack vare annat svenskt stöd har en ny grupp i år kunnat etableras i South Hebron Hills, ett av de områden varifrån palestinier fördrivs mest just nu. Det beslut som ni har

fattat om biståndet har också lett till att MR-organisationer och demokratiorganisationer både i Israel och Palestina får minskat stöd. Det är organisationer som har bidragit till att ge fakta till de internationella domstolarnas processer om folkmord och om brott mot mänskligheten.

Därför tror jag att det faktiskt finns en politisk bakgrund till att regeringen landar i att dra ned stödet till följeslagarprogrammet.

Anf. 83 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag var inte riksdagsledamot 2019 när debatten det hänvisades till nu hölls och vet alltså inte riktigt hur diskussionen fördes. Men jag vill ändå betona att myndigheterna fattar sina beslut utifrån de ramar som regering och riksdag ger.

Det har varit väldigt spretigt, och en stor mångfald av organisationer har fått bidrag. Riksrevisionen har visat att det varit svårt att följa upp och se om de fått de effekter vi hoppats på, och därför är det en del av omställningen av biståndspolitik som vi har arbetat med. Det har också fått effekt vad gäller biståndet till området i Mellanöstern.

Anf. 84 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack, Magnus Berntsson, för anförandet!

Efter det att vapenvilan i Gaza trätt i kraft har vi sett en eskalering av våldet och övergreppen på Västbanken. Konflikten har intensifierats med nya tvångsförflyttningar av palestinier och våldsamma räder från både israeliska bosättare och militärer.

På Västbanken har 224 barn dödats de senaste två åren. Det är fullkomligt oacceptabelt och ett tydligt exempel på den straffrihet som råder för övergrepp mot palestinier. Trots det har Kristdemokraterna och regeringen fortsatt vara relativt passiva inför utvecklingen. Samtidigt som de talat om vikten av folkrätt och mänskliga rättigheter i andra delar av världen har det varit väldigt ont om fördömanden av bosättningsvåldet och även av den pågående expansionen av illegala bosättningar. Det räcker inte att bara prata om tvåstatslösning; man också agera för att den ska bli verklighet.

Herr talman! Mina frågor till ledamoten Berntsson kommer sig av att jag vet att KD har en hel del goda vänner i den israeliska regeringen. Vi har sett att man har besökt vissa ministrar när man varit på resa i Israel. Jag välkomnar att Magnus Berntsson är tydligt emot bosättningsvåldet, men jag undrar om KD kommer att bidra till att sätta press på regeringen för att stoppa bosättningspolitiken och det systematiska våldet på Västbanken.

Kommer KD att ställa sig bakom ett svenskt och europeiskt förbud mot import av varor från illegala bosättningar i enlighet med internationell rätt?

Slutligen undrar jag också om KD kommer att kräva av den israeliska regeringen att de i enlighet med Internationella domstolens utlåtande kräver att Israel monterar ned bosättningarna och lämnar allt ockuperat område.

Anf. 85 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten Risberg, för frågorna! Jag tyckte att jag var väldigt tydlig vad gäller både bosättningsvåld och expansion av bosättningar. Det är inte acceptabelt. Varje nytt sådant steg är hinder på vägen mot en tvåstatslösning och fortsatta förhandlingar om en sådan.

Vad gäller frågan om importförbud kommer det att hållas ett associationsråd på plats inom ett antal veckor då alla dessa frågor ska diskuteras. Vi får se vad man kommer fram till i slutändan.

Sammantaget vad gäller bosättningspolitiken, Västbanken och Gaza måste vi hitta vägar mot en fredsöverenskommelse. Jag tror att en sådan kommer att behöva hamna ganska nära den plan som föreslogs redan för 25 år sedan av Clinton och Barak. Det är svårt att se någon annan framkomlig väg. Tyvärr har vi förlorat 25 år på grund av att man vid det tillfället sa nej till planen. Det har varit oerhört mycket lidande sedan dess. En tvåstatslösning utifrån de premisserna skulle lösa både bosättningsfrågan och våldsfrågorna, och jag hoppas att den kommer att diskuteras på allvar i framtiden.

Anf. 86 JACOB RISBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att det inte var ett speciellt tydligt svar från Bertsson. Man hänvisade till fredsförhandlingar för 25 år sedan och nämnde över huvud taget inte Internationella domstolens krav från i somras då det sades att Israel måste montera ned alla bosättningar och lämna de ockuperade områdena.

Jag vill återvända till en annan fråga. I en debattartikel den 27 november förra året skrev ledamoten Magnus Bertsson att ICC:s arresteringsorder mot Netanyahu och Gallant är politiska. Det antyder att de inte skulle basera sig på faktiska krigsbrott. Han skrev också att arresteringsorden underminerar Internationella brottmålsdomstolens legitimitet. Men är det inte tvärtom så att legitimiteten ökar när någon som begår krigsbrott åtalas i domstolen, även om det är våra "vänner"? Legitimiteten har länge varit ifrågasatt – särskilt av många länder i Afrika, eftersom det tidigare främst varit afrikanska ledare som åtalats i domstolen.

Anf. 87 MAGNUS BERTSSON (KD) replik:

Herr talman! De internationella domstolarna ska vara oberoende och fatta egna beslut. Vi ifrågasätter inte deras rätt att fatta beslut. Däremot är vi oroliga för deras långsiktiga legitimitet om de uppvisar en tydlig partiskhet eller politisk agenda som ställer till bekymmer, till exempel i detta fall då man på ett sätt jämför Putins aggressionsbrott i Ukraina med situationen Netanyahu hamnade i med ett försvarskrig efter Hamas våldsdåd den 7 oktober.

Anf. 88 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Den 4 oktober förra året fattade EU-domstolen ett beslut som knappt genererade en notis i svenska medier. Efter flera års tvist slog domstolen fast att det handelsavtal som EU tecknat med Marocko bröt mot folkrätten eftersom avtalet reglerade handel med jordbruksprodukter och fisk från ockuperat område. Varken EU eller Marocko hade tagit det väst-sahariska folkets behov och önskemål i beaktande.

Detta beslut är en påminnelse om hur kolonialismens arv lever kvar i ny skepnad. Marknadens intressen styr, medan invånarnas rättigheter får stå tillbaka. Över hela världen ser vi hur konflikter förstärks av kampen om naturresurser samtidigt som människorna i dessa konfliktdrabbade områden berövas kontrollen över sina egna tillgångar.

Svenska och europeiska företag är inte sällan delaktiga i detta genom en ohållbar jakt på och utvinning av billiga råvaror i konflikttrabbade områden, vilket bidrar till att elda på våldet. Extra tydligt blir detta i Demokratiska republiken Kongo, där utvinning av mineraler och EU:s handelsavtal med grannlandet Rwanda bidrar till de uppblussande och mycket dödliga våldsamheterna. Och i Tibet drivs Kinas ockupation och fördrivning av tibetanerna på av jakten på mineraler i marken som behövs i batteriindustrin.

Herr talman! Sveriges handels- och utrikespolitik kan antingen bidra till att förstärka orättvisor och konflikter eller vara ett verktyg för fred, rättvisa och hållbar utveckling. Med relativt små medel kan vi påverka världen i rätt riktning. Därför måste Sverige ta en tydlig ledarroll för att säkerställa att internationella handelsavtal respekterar folkrätten och lokala befolkningars rätt till självbestämmande.

Vi bör aktivt arbeta för att EU stoppar handel med produkter från illegala israeliska bosättningar och ockuperat område på samma vis som EU redan stoppat handeln med varor från ryskkontrollerade områden i Ukraina.

Vi måste säkerställa att strikta hållbarhetskrav ställs på företag i hela leverantörskedjan, från råvaruutvinning till slutprodukt. EU:s direktiv om företagsansvar måste implementeras fullt ut, inte urvattnas till miniminivå som regeringen nu föreslår.

Sverige måste också gå i bräschen för en cirkulär ekonomi, där vi minskar vårt beroende av nyutvunna råvaror och i stället satsar på återvinning och återanvändning. Att fortsätta exploatera människor och miljö i redan utsatta områden är varken etiskt försvarbart eller långsiktigt hållbart.

Vi kan inte tala om hållbarhet internationellt samtidigt som vi själva gör minimala ansträngningar för att minska vår egen destruktiva påverkan. Vårt beroende av fossila bränslen göder konflikter och förtryck. Vår elektronikindustri upprätthåller system av exploatering och miljöförstörelse i det globala syd.

Det är dags att ta ansvar för vår roll i världen. Om vi menar allvar med en rättvis och hållbar värld kan vi inte låta vår handel göda orättvisor och konflikter. Låt oss i stället använda handel som ett verktyg för rättvisa, miljöhänsyn och mänskliga rättigheter.

Herr talman! Vår utrikespolitik ska syfta till att bygga broar. Vi måste skapa arenor för dialog i stället för att isolera oss i protektionism. Vi måste stärka diplomatin samt involvera lokalsamhällen och civilsamhället i konflikthantering och fredsprocesser. Kvinnors deltagande i fredsförhandlingar och fredsbyggande måste öka.

Vi måste öka våra satsningar på FN-systemet. FN är medvetet om sina brister, och framtidspakten visar att man är beredd att hitta lösningar. Men då krävs det att stater som Sverige står stadigt i sitt kärnstöd.

Vi måste också stå stadigt i vårt stöd för den regelbaserade världsordningen och till de internationella domstolarna. Det innebär att fördöma överträdelser av internationell rätt och mänskliga rättigheter, oavsett vem som begår dem. Vi måste våga vara lika tydliga i vår kritik mot USA och Israel som mot Ryssland, Kina och Iran.

Herr talman! Sverige har länge varit en föregångare i det internationella biståndsarbetet. Sveriges bistånd ska vara solidariskt och långsiktigt med målet att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor

som lever i fattigdom och förtryck. Det ska inte styras av kortsiktiga politiska vindar eller nationella egenintressen.

Kvinnor och flickor bär ofta en oproportionerligt stor börda i kris- och konfliktområden. De är de första att drabbas av våld, diskriminering och brist på grundläggande rättigheter. För att skapa en rättvis värld måste vi sätta kvinnors och flickors rättigheter i centrum för vårt bistånd. Det handlar inte bara om att skydda dem från våld och förtryck, utan också om att ge dem makt och resurser att forma sin egen framtid. Därför behöver Sverige återinföra en feministisk utrikespolitik och rikta mer bistånd till lokala kvinnoledda organisationer och kvinnorrättsorganisationer, för det är dessa aktörer som har störst kunskap om hur vi kan stärka kvinnors ställning i samhället.

Herr talman! Trumps uttalanden om Grönland, Gaza och framtiden för biståndsmyndigheten USAID vittnar om en politik som sätter egenintresset framför internationell solidaritet. När Trump förra gången införde en global gag rule kavlade Miljöpartiet upp armarna och ökade stödet till UNFPA, Un aids och Globala fonden för att säkra det globala arbetet för sexuella och reproduktiva rättigheter. I en tid när andra länder drar sig tillbaka från sitt globala ansvar har Sverige chansen att visa ledarskap och inte göra som vår regering gör och slopa stödet till Un aids. Låt oss gripa den chansen igen!

Herr talman! Klimatförändringarna är vår tids största existentiella hot. Värst drabbas länder i det globala syd, där klimat- och naturkriserna ökat i styrka och frekvens trots att man står för en relativt liten del av de utsläpp som lett dit där vi är i dag. Alla länder måste ta ansvar för att vända utvecklingen, men det är det globala nord som historiskt sett stått för och fortfarande står för de största utsläppen. Samtidigt är det också det globala nord som har störst resurser och manöverutrymme att bidra i omställningen. Vi måste därför ta vårt ansvar och öka klimatbiståndet, inte minst till dem som drabbas värst.

Herr talman! Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har nu pågått i nästan tre år. Trots EU:s starka och nödvändiga stöd för Ukrainas sak ser vi hur vårt beroende av fossila råvaror fortsätter göda Putins krigskassa. Trots EU:s uttalade ambitioner att minska beroendet av ryska fossila bränslen har importen av rysk flytande naturgas nått rekordnivåer. Under 2024 importerade Europa 17,8 miljoner ton rysk flytande naturgas, en ökning med över 2 miljoner ton jämfört med föregående år. Detta innebär att Ryssland nu är Europas näst största LNG-leverantör, efter USA.

Herr talman! Sverige kan och måste vara en humanitär stormakt igen, med en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. De globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet ska styra politiken, och Sverige ska fortsatt vara en stark pådrivande kraft för att vi ska nå dem.

Vi kan, med vår egen konsumtion och med stärkta hållbarhetskrav, komma åt rovdriften på naturen. Genom att öka respekten för internationell rätt, stärka internationella domstolar, satsa på ökad diplomati och ett starkt FN kan vi säkra den regelbaserade världsordningen och skapa förutsättningar för demokratiutveckling och fred. Vi kan inte med militär makt lösa världens konflikter.

Anf. 89 JOAR FORSSELL (L):

Herr talman! När Hamas utförde sina fruktansvärda terrordåd den 7 oktober gjorde man det delvis med nordkoreanska vapen och med träning och underrättelseinformation från Iran. När Ryssland bombar i Ukraina gör man det delvis med hjälp av drönare som är tillverkade i Iran med kinesiska komponenter. Kinas roll i kriget i Ukraina kan inte heller överdrivas. De är en möjliggörare och står på Rysslands sida. Det ukrainska blod som spillts dryper från både Putins och Xi Jinpings händer.

Herr talman! Rysslands anfallskrig mot Ukraina är en attack på alla oss som lever i demokratier eller som vill göra det. Att Ryssland måste förlora kriget och Ukraina måste vinna det är självklart. Rysslands idéer om ett Storryssland, ett tsardöme, deras revanschism och deras historierevisionism måste städas ut. Det är inte bara Putin utan också idéerna som måste kapitulera, annars kommer kriget igen i en ny tid och i ny skepnad men med samma bevekelsegrunder.

Ukraina måste få de vapen och förmågor som krävs. Alla sanktioner mot Ryssland måste skruvas åt ytterligare om det går. Det finns egentligen inga gränser. Varenda rysk tillgång, från pengar till fastigheter och för den delen oligarkers och deras vänners eller familjers lösöre, bör beslagtas och likvideras för att finansiera vårt gemensamma krig mot Ryssland, som detta faktiskt handlar om. Det är demokratiers försvarskrig mot Ryssland, som angriper oss.

Ryssland måste förlora i alla dimensioner – militärt, ekonomiskt, kulturellt och ideologiskt. De frysta ryska tillgångarna bör användas i sin helhet, både till Ukrainas krigföring, till uppbyggnaden av staten och till att kompensera privatpersoner som fått sin egendom förstörd i kriget.

Herr talman! Kina använder handel för att stjäla teknologi och kunskap från oss. Det existerar inte några privata bolag från Kina. Det är inte en liberal marknadsekonomi där allmän och lika äganderätt garanteras av ett opartiskt rättsväsen. Tvärtom använder Kina enhetsfrontspolitiken och annan lagstiftning för att styra det som skulle ha kunnat vara privata företag och underställa dem det kinesiska kommunistpartiet. Alla kinesiska aktörer är i praktiken utlöpare från den auktoritära och antiliberala diktatorn i Kina Xi Jinping, och bör behandlas därefter.

Genom att pressa och skuldsätta hela länder bedriver Kina en aggressiv nykolonialism på den afrikanska kontinenten. Genom hot om sanktioner och våld försöker de kväsa demokrater både hemma i Kina och i andra länder. Kommunistpartiet i Kina är inte en imponerande drake; det är en hydra med otaliga huvuden, alla lika giftiga.

Herr talman! I London har protester mot den planerade kinesiska megaambassaden samlat 4 000 demonstranter, och där deltar politiska företrädare och grupper från bland annat Hongkong och Tibet liksom kinesiska demokrater. Ambassaden kommer att bli ett övervakningscentrum och ett hot mot både nationell säkerhet och mänskliga rättigheter i hela Europa. Detta sker i en tid då auktoritära krafter från Kina, Ryssland och Iran bedriver ett kallt krig mot oss och våra friheter. Storbritannien och alla demokratier bör stoppa sådana planer som kan ge Kina eller kinesiska aktörer mer utrymme.

Herr talman! Samtidigt som detta sker i Storbritannien riskerar nedläggningen av USAID att lämna ett farligt vakuum där antidemokratiska krafter kan få ett större inflytande, något som hotar såväl demokratis vär-

deringar som de humanitära insatser som är avgörande för att motverka förtryck och främja utveckling världen över.

Herr talman! Irans regim förtrycker folket i Iran och vill sprida sin auktoritära islamism till länder runt omkring. Regimen i Iran är skyldig till otaliga brott och till ett kvinnoförtryck utan dess like. Den förser Ryssland med vapen. Den manipulerar och kontrollerar sina nickedockor i terrorgrupper och andra regimer i regionen för att angripa demokratier och utmana den regelbaserade världsordningen.

Ansvar för terrordåden den 7 oktober och det efterföljande kriget vilar också på Irans axlar. IRGC är en terrororganisation och måste klassas som det. Iran är en terrorregim och måste behandlas som det. Det iranska inflytandet och landets proxygrupper måste pressas tillbaka. De bedriver dessutom aggressiv verksamhet här i Sverige. Den islamiska republikens underrättelseinhämtning måste stoppas. Handeln med Iran borde också kvävas. Den illegitima diktaturen måste rötas ut ur sina hålor.

Herr talman! Hamas startade kriget i Mellanöstern den 7 oktober. Kriget måste dessutom sättas i sitt historiska sammanhang, herr talman. Terrorattacken den 7 oktober var en i raden av pogromer mot judar som går så långt tillbaka som till antiken, eller i det här området åtminstone flera hundra år. Hamas antisemitism och extrema islamism har rötter som är långt äldre än den moderna staten Israel. Hamas har gång på gång omöjliggjort en långsiktig vapenvila. Det är Hamas som hållit och fortsatt håller israeler gisslan.

Vi vill se en tvåstatslösning där palestinierna kan leva i fred och frihet i en egen stat. Det går inte att uppnå detta så länge Hamas militära förmåga inte tillintetgjorts. Det är djupt oseriöst att tala om en tvåstatslösning och en hållbar fred utan att samtidigt ha förmåga att understryka detta. Hamas måste tillintetgöras; de kan inte vara en del av en sådan lösning. Gisslan måste släppas fri, och Hamas måste villkorslöst kapitulera.

Alla parter måste hålla sig till internationell rätt och minimera civila dödsoffer så långt det går. Varje civilt offer är en tragedi. Alla brott mot detta måste beivras, och alla försök att motarbeta en tvåstatslösning måste stoppas. Närliggande länder kommer att behöva ta ett mycket stort ansvar för stabiliteten och säkerheten i regionen. Freden måste permanentas; civila på båda sidor har lidit för mycket.

Herr talman! Taiwan är i praktiken en fri och självständig demokratisk stat. Landet har ett tydligt definierat folk, ett avgränsat territorium och en välfungerande statsmakt. Det uppfyller alla kriterier för att vara en egen stat. Detta bevisar att en demokratisk utveckling kan gå fort och ger hopp om att också Fastlandskinas framtid skulle kunna gå i demokratins tecken och om att alla andra auktoritära länder eller diktaturer skulle kunna gå samma väg.

Sverige måste fördjupa sina relationer med landet Taiwan på alla plan – ekonomiskt, diplomatiskt och mellanfolkligt. Om vi liberaler ensamma fick bestämma skulle vi omgående upprätta ett representationskontor i Taipei, uppmuntra till och förenkla för fördjupade samarbeten mellan universitet och högskolor våra länder emellan och driva på för långtgående frihandelsavtal. Vi behöver Taiwan, och Taiwan behöver oss.

Herr talman! När världens diktaturer samarbetar allt djupare måste vi demokratier göra detsamma, oavsett om det handlar om stöd till Taiwan, om att delta i insatser på Röda havet eller om att motverka att Ryssland,

Kina och Iran får ett ökat inflytande. Den liberala, demokratiska världsordningen är under angrepp, och vi har en gemensam skyldighet att försvara den.

Anf. 90 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Herr talman! Det är en prövande tid. Den internationella rätten och våra gemensamt beslutade regler prövas från flera håll. Enligt Unicef lever mer än vart sjätte barn i ett område påverkat av konflikt. Samtidigt blir klimatförändringarna alltmer tydliga, med extremväder som leder till torka på det ena stället och översvämningar på det andra och som orsakar svält, extrema temperaturer och lidande och kräver att vi agerar nu.

När stater då samtidigt undergräver den internationella rätten och det multilaterala systemet är det viktigare än någonsin att Sverige står upp för det och att Sverige kliver fram. Tyvärr är det inte vad den nuvarande regeringen gör. I själva verket är Sverige ett av de länder som minskar det ekonomiska stödet till flera FN-organisationer. Det gäller organisationer som OCHA, FN:s kontor för samordning av humanitär hjälp, som verkar för att möta de enorma humanitära behoven i länder som Sudan och Demokratiska republiken Kongo. Sverige minskar kärnstödet till OCHA med 45 procent. Det gäller också World Food Programme, som får 186 miljoner mindre i kärnstöd i år. Kärnstödet är helt nödvändigt för att FN-organisationerna ska kunna finnas på plats där behoven är som störst och snabbt kunna ställa om när nya kriser uppstår.

Det är svårt nog att verka i humanitära kriser när stridande parter försvårar för hjälpen att komma fram. Så ser det ut i Sudan, världens just nu största humanitära kris, där det vid sidan av striderna införts restriktioner som hindrar livsavgörande humanitärt stöd att komma fram. I Etiopien vittnar World Food Programme om hur den nuvarande situationen hotar deras möjlighet att stötta nästan en halv miljon människor bara i Amhara-regionen. I Demokratiska republiken Kongo har M23-milisens frammarsch lett till tusentals döda och till att över 100 000 tvingats fly på nytt. När de ekonomiska resurserna samtidigt minskas blir ett svårt uppdrag näst intill omöjligt.

Men det är inte bara de ekonomiska medlen som behövs. Det behövs att vi står upp för FN-systemet som helhet. Med den hastighet med vilken utvecklingen sker just nu får vi vara förberedda på att de kommande åren kommer att bli tuffa för det multilaterala systemet. Det kommer att krävas att vi som värnar om den humanitära rätten och det fredsfrämjande arbetet kliver fram.

För att citera Anna Lindh: ”Utan FN får vi djungelns lag, där den militära styrkan är viktigare än styrkan i argumenten. Utan folkrättens principer finns ingen trygghet för oss och andra länder. Rätt måste alltid gå före makt.” Så sa Anna Lindh under sitt förstamajtal 2003 – ord som är precis lika sanna i dag.

Herr talman! USA:s president har beslutat att införa sanktioner riktade mot Internationella brottmålsdomstolen i Haag, ICC. ICC:s syfte är att ställa personer till svars för folkrättsbrott, folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser – ett verktyg för att leva upp till våra internationella skyldigheter. Sanktionerna riskerar nu att försvåra domstolens arbete.

Det är bra att regeringen tillsammans med 78 andra stater markerat mot beslutet. Nu är det viktigt att EU:s medlemsstater, som alla ratificerat Romstadgan, gemensamt agerar för att motverka effekterna av sanktionerna.

Sedan Ryssland invaderade Ukraina har EU:s medlemsstater visat vilken kraft EU kan utgöra när vi agerar gemensamt med en röst. Den kraften behövs nu, och Sverige bör vara drivande i att stärka den rösten.

Herr talman! I de auktoritära staterna krymper kvinnors rättigheter snabbt. Två av de mest skrämmande exemplen är Afghanistan och Iran – två grannländer med det gemensamt att kvinnor går under helt annan lagstiftning än män och i alla hänseenden ska begränsas. Det handlar om system för könsapartheid, något som borde erkännas som ett brott mot mänskligheten av FN. I både Afghanistan och Iran måste det internationella samfundet göra allt för att stötta flickor och kvinnor.

I Afghanistan bedrivs trots allt än i dag ett omfattande arbete av internationella civilsamhällesorganisationer, som stöttar inte minst flickor och kvinnor genom insatser inom såväl utbildning som humanitär hjälp. Vi får inte backa undan.

I Iran fortsätter kvinnor att modigt protestera för sina rättigheter och för frihet och demokrati. Samtidigt visar regimen upprepat vad den är kapabel till såväl i Iran som utanför landets gränser. När det nu finns rättslig grund är det dags för EU att ta steget och terrorlista det islamiska revolutionsgardet.

Herr talman! Det är en period som kräver mycket av oss. Sverige kan inte backa undan utan måste tvärtom kliva fram.
(Applåder)

Anf. 91 YASMINE ERIKSSON (SD):

Herr talman! Världen hänger ihop. Vad som sker i länder långt ifrån Sveriges gränser kan ha stor påverkan på oss på lång sikt. Det hade varit önskvärt om resten av världen var lite mer som Sverige: en demokrati med låg korruption, näst intill gratis sjukvård, föräldraledighet, flera veckors semester, jämlikhet, gratis skolgång och till och med gratis högre utbildning. Många längtar efter det vi har uppnått. Men många vill samtidigt det motsatta, att vi ska bli lite mer som de – att mutor ska vara norm, att sharialagar ska råda och att kvinnor ska underkasta sig mannen.

Vad gör vi då för att världen ska bli lite mer lik Sverige? Jo, vi använder handel, diplomati och bistånd som kraftfulla verktyg.

Herr talman! Biståndet är faktiskt ett av våra viktigaste utrikespolitiska verktyg. Det kan fultolkas, men det är ett vinn-vinn-koncept. När vi ger bistånd investerar vi inte bara i andra länder – vi skapar också en stabilare omvärld, vilket även gynnar oss här hemma i Sverige.

Det uppstår dock ett dilemma när vår egen befolkning, våra medborgare, de som vi i första hand har ansvar för, inte får den hjälp de behöver – när hemlösa inte får tak över huvudet, dödssjuka inte får behandling i tid, psykiatrin inte räcker till och skjutningar och sprängningar har blivit vardag. Då är det många som ifrågasätter om vi verkligen ska ösa miljarder över andra länders medborgare. Och jag har förståelse för att man ifrågasätter det, men man måste samtidigt förstå att världen hänger ihop och att vi påverkas av vad som sker i vår omvärld. Därför är det oerhört viktigt att vi tar ansvar för det bistånd vi faktiskt ger och att det går till insatser som

ligger i Sveriges intresse. Ja, det är faktiskt vår plikt och skyldighet gentemot våra väljare, medborgare och skattebetalare.

Herr talman! För att vi ska ha ett ansvarsfullt bistånd har Sverigedemokraterna och regeringen kommit överens om åtgärder för att förbättra biståndet. Vi har frångått modellen om att biståndet ska uppgå till 1 procent av bni. Det var en symbolpolitisk modell som riskerade att fokusera på kvantitet i stället för kvalitet – ett mål med fokus på att vara bäst i klassen på papperet genom att spendera så mycket pengar som möjligt i stället för att fokusera på resultatet av biståndet. Nu har vi i stället ett maxtak för biståndet i reella tal och tydligare krav på resultat och kvalitet. Där vet vi på förhand hur mycket vi har att lägga på olika biståndsprojekt och till olika organisationer.

Vi har ökat det humanitära och mest akuta biståndet. Samtidigt vill vi omfördela delar av biståndet från multilaterala organisationer till förmån för civilsamhällsorganisationer som har bättre lokalförankring. Vi har valt ut några prioriterade tematiska områden för biståndet och minskat antalet landstrategier.

Vi har ett ökat fokus på resultat och effektivitet. Organisationer kan i konkurrens ansöka om att få del av svenska biståndsmedel. Detta är för att vi ska kunna ha koll och kontroll över vart pengarna går, för att säkerställa att pengarna används där de gör mest nytta och fördelas på ett ändamålsenligt sätt. Vi har samtidigt minskat antalet mål för biståndet, som tidigare var hisnande 400 till antalet.

Herr talman! Att ge bistånd till andra länder och civilsamhällen fyller många olika funktioner. Dels förbättrar det situationen för civilbefolkningen på plats i länderna, dels bidrar det till en stabilare omvärld. Men om biståndet inte har den effekten behöver vi se om omprioriteringar behöver göras. Detta jobbar regeringen och berörda myndigheter kontinuerligt med.

Herr talman! Det går nästan inte att delta i den utrikespolitiska debatten utan att tala om USA. USA har nyligen gjort ett rejält omtag om sin biståndsverksamhet och pausat alla utbetalningar i 90 dagar. Detta har skapat oro världen över, vilket är förståeligt. I stort är det också förståeligt att USA vill göra en ordentlig genomlysning och revision av de biståndsprojekt man är involverad i. Men metoden bör kritiseras. Att man som världens största biståndsgivare vill motverka korruption och icke ändamålsenliga utbetalningar är bra, inte minst när det gäller att få bort oseriösa aktörer. Men pausen riskerar tyvärr att leda till oönskat lidande för många människor som är beroende av bistånd. Varje biståndsprojekt ska nu godkännas av direktören för Office of Management and Budget. Om USA inte häver pausen vill jag ändå uppmana USA att göra denna process så snabb som möjligt, så att varje biståndsorganisation och projekt får besked så snart som möjligt. Världen behöver inte mer oro och instabilitet.
(Applåder)

Anf. 92 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Herr talman! Ledamoten nämner i sitt anförande att hon anser att biståndet är oerhört viktigt. Det kan jag hålla med om. Men Sverigedemokraterna håller ju just nu på att slå sönder ett välfungerande bistånd tillsammans med regeringen.

Regeringen har själv erkänt att man använder biståndsmedel för inhemsk integration på ett sätt som strider mot regelverket för bistånd. Det struntar regeringen i. Stora summor går även till Migrationsverket för att betala tomma lokaler. Migrationsverket blir därmed en av de största mottagarna av bistånd.

Enligt OECD-Dacs regelverk kan enbart frivilligt, tryggt och värdigt återvändande av flyktingar från ett utvecklingsland till ett annat vara biståndsverksamhet. Återvandring från Sverige kan aldrig någonsin finansieras med någon form av biståndsmedel.

Anser inte Sverigedemokraterna och ledamoten att Sverige ska följa ingångna avtal och överenskomna regelverk för hur bistånd får användas?

Anf. 93 YASMINE ERIKSSON (SD) replik:

Herr talman! Tack, Lotta Johnsson Fornarve, för många frågor! Jag hann nog inte anteckna alla.

Det är vi i Sveriges riksdag som, tillsammans med regeringen och på regeringens förslag, beslutar vad vi ska lägga biståndsmedel på. Varje enskilt land väljer vilka insatser man vill göra. Nu är vi i en situation där vi har extremt många flyktingar från ett visst land, och dem behöver vi prioritera. Det har inte varit stabilt i Ukraina på flera år. Rysslands invasionskrig har pågått längre än vi trodde och hoppades. Av den anledningen är det viktigt att vi kan använda våra medel för att hjälpa behövande och flyktingar i vårt eget land.

Det som ledamoten tar upp om regler och skyldigheter handlar just om mål. Vi har godkänt dessa mål tillsammans med många andra länder, men vi är få som uppnår dem.

Anf. 94 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik:

Herr talman! Jag får tacka Yasmine Eriksson för svaret, även om jag tyckte att det var ett lite otydligt svar på min fråga.

Frågan är: Anser inte Sverigedemokraterna och ledamoten att Sverige ska leva upp till OECD-Dacs regelverk för hur bistånd får användas? Sverige gör ju inte detta i dag. Man bryter mot regelverket genom att använda biståndsmedel för inhemsk integration och för återvandring. Det är inte förenligt med hur bistånd får användas.

Jag skulle vilja ha ett tydligt svar på min fråga. Ska Sverige inte leva upp till ingångna avtal om hur bistånd får användas?

Anf. 95 YASMINE ERIKSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att jag behöver förtydliga detta. Hur vi i Sverige lägger upp vår budget är en nationell angelägenhet. Där är varken OECD-Dac eller FN tvingande.

Vi kommer att rapportera sådant bistånd som vi ger och som anses vara förenligt till OECD-Dac. De kommer att sammanställa detta som en del av det bistånd som Sverige ger. Det blir en del av totalen. Om de sedan väljer att exkludera eller inkludera vissa insatser är upp till dem själva, i enlighet med deras regelverk.

Anf. 96 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på ledamoten Erikssons anförande kan jag inte riktigt låta bli att reagera på det som beskrivs – motsättningen mellan biståndet och de enorma behov som finns i Sverige. Sanningen är att den största budgetsatsningen, det ni framför allt valde att prioritera i den senaste budgeten, var skattesänkning för dem som tjänar allra mest, inte de svenskar som har störst behov.

Under de här åren har ni också minskat biståndet till Afghanistan. Ni har helt strypt biståndet till Sydsudan – man bär ett stort ansvar nu med den katastrof som råder i Sudan. Ni har sänkt stödet till majoriteten av FN-organisationerna – UNDP, UN Women, OCHA och World Food Programme. Listan är lång.

Vad anser ledamoten Eriksson egentligen är svenska intressen?

Anf. 97 YASMINE ERIKSSON (SD) replik:

Herr talman! Svaret på ledamotens fråga är ganska enkelt. De svenska intressena är just de som är listade i reformagendan. Vi har öppet aviserat att de tematiska prioriteringarna är det som ligger i Sveriges intresse vad gäller biståndet. Det är de tematiska områden som vi fokuserar på nu och som vi kommer att fokusera på de kommande åren.

Anf. 98 ALEXANDRA VÖLKER (S) replik:

Herr talman! Kan ledamoten se att de svenska intressena skadas av att man väljer att sänka biståndet på det sätt som man gör? Kan ledamoten se att det som sker i en del av världen också påverkar oss här? Kan ledamoten se att klimatförändringarna utgör ett av våra största säkerhetspolitiska hot nu och framöver?

Anf. 99 YASMINE ERIKSSON (SD) replik:

Herr talman! Som vi alla vet räcker inte Sveriges biståndsmedel långt även om de är mycket, mycket generösa. Vi väljer att prioritera att lägga biståndet hos de organisationer eller de projekt där vi ser att det gör mest nytta. Vi behöver omfördela medlen. Vissa organisationer får mindre ett år, och andra får mer. Andra kanske får biståndsmedel för första gången. Vi har då sett i deras ansökningar till exempel att de har en väldigt effektiv arbetsmodell och är resultatinriktade.

Att vi i Sverige påverkas av resten av världen nämnde jag flera gånger i mitt anförande. Det är självklart att vi gör det. Dessutom har vi tillsammans med regeringen ökat klimatbiståndet. Vi ser vilken påverkan klimatet har på hela världen och kanske mest på de mest sårbara länderna, som inte har tillräckliga skyddssystem för klimatförändringarna.

Anf. 100 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Jag hörde ledamoten Eriksson beskriva USA:s omläggning av biståndspolitik som ett rejält omtag. Det får man väl ändå säga är årets underdrift. Eriksson nämnde också att man pausar biståndet. Men det som USA gör just nu får faktiskt fruktansvärda konsekvenser runt om i världen. När en stormakt med en stor ekonomi stryper sitt bistånd och lägger ned USAID får det konsekvenser för människor. Det handlar om

fattiga människor som behöver hjälp och om barn som behöver vaccinationer.

Är det rimligt med en paus? Ser Sverigedemokraterna en modell i Trumps agerande som man skulle vilja använda som modell för Sverige? Eller vad är egentligen Erikssons analys av situationen?

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 101 YASMINE ERIKSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är lite roligt att jag får frågor om saker jag nämnde i mitt anförande. Jag beskrev vilka katastrofala följder som den paus som nu är får för människor som är beroende av bistånd. Jag tog också upp att pausen inte är önskvärd på grund av de effekter den får. Jag uppmanade dem att, om de inte avbryter pausen, hantera varje projekt och organisation så snabbt som möjligt så att alla organisationer kan få besked så snabbt som möjligt, så att de vet om de har en framtid eller inte.

Anf. 102 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Jag kan inte uppfatta det ledamoten Eriksson säger på något annat sätt än att hon är relativt överslätande när det gäller vad USA gör med biståndet just nu, vad president Trump gör mot fattiga människor runt om i världen och de konsekvenser detta får.

Jag tycker att det krävs ett rejält avståndstagande från den politik som USA just nu bedriver när det gäller biståndet. Jag tycker att det hade varit smakligt av Eriksson om hon hade varit tydlig på den punkten och inte beskrivit det som en paus och ett rejält omtag, som för tanken till att detta är en önskvärd reform. Det här är faktiskt någonting som får oerhört stora konsekvenser, och i alla fall jag är orolig över att detta är något som har inspirerat regeringen och Sverigedemokraterna när det gäller fortsatta minskningar av biståndet.

Anf. 103 YASMINE ERIKSSON (SD) replik:

Herr talman! För att bevara effektiviteten och trovärdigheten när det gäller bistånd är det viktigt att alla biståndsgivande länder är noga med att se över om de insatser de är med i ger resultat eller inte, så att de inte lägger biståndsmedel på projekt som inte ger något resultat. Biståndsmedlen hade då i stället kunnat gå till andra insatser som faktiskt ger resultat.

Som jag sa tidigare: Att ha en så pass lång paus är inte önskvärt. Det påverkar alldeles för många människor alldeles för negativt. Det hade varit mycket, mycket bättre att göra den här revisionen och att behålla sina åtaganden under tiden.

Anf. 104 STEFAN OLSSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för den utrikespolitiska deklARATIONEN. Deklarationen förklarar på ett mycket tydligt sätt vad Sveriges primära utrikespolitiska fokus är – att stoppa den ryska aggressionen och stödja Ukraina så länge det behövs. Det är glädjande att regeringen så tydligt markerar att detta ska ske i solidaritet med våra närmaste grannar i norra Europa.

Det nära samarbetet inom Norden men också i formatet NB8, det vill säga Norden och de tre baltiska staterna, samt NB8 plus Polen har visat sig vara en framgång.

Vi är alla Natoländer nu för tiden. Jag vet att det finns de som varnar för att bygga en allians inom alliansen, men jag tror ändå att det är så vi ska göra. Nato är vår nya säkerhetspolitiska plattform. Men organisationen bygger ytterst på frivilligt samarbete, och det är just här omkring Östersjön som vi har våra närmaste vänner, de som vi med säkerhet kan lita på.

Herr talman! Socialdemokraterna har flera gånger kallat denna nya utrikespolitik för provinsiell och med det nedlåtande menat att regeringens utrikespolitik är närsynt. Som svar på det skulle jag i så fall i stället vilja tacka regeringen för att den faktiskt är provinsiell. Jag vet inte om Socialdemokraterna har tänkt på detta, men det pågår ett krig i vår provins. Kärnvapenmakten Ryssland har angripit Ukraina, och kriget har pågått i tre år. Ryssland är även vårt grannland. Ukrainas överlevnad är därför direkt relaterad till vår egen överlevnad.

Vad menar Socialdemokraterna att regeringen skulle ha fokuserat på i stället? Sydamerika? Afrika? Javisst, Afrika är också drabbat av krig, och vi behöver engagera oss även där. Men vårt främsta fokus måste väl ändå vara att alltid försvara Sverige först?

Herr talman! Jag instämmer som sagt med regeringen i att Östersjö-samarbetet bör vara en hörnsten i Sveriges Natopolitik. Emellertid är det uppenbart att Sverige – trots att vi är alliansens nyaste medlem – även måste engagera sig i att få alliansens alla medlemmar att vakna upp och förstå att den tid vi har gått in i kommer att kräva mycket mer av alliansen som helhet. Här tänker jag främst på vikten av att alla Natomedlemmar investerar i sitt eget försvar.

I dag investerar fler än hälften av Natomedlemmarna mer än 2 procent av sin bnp på försvaret, men långt ifrån alla. Detta är ett stort problem, eftersom vi vet att vi mycket väl kan behöva gå upp till 3 procent eller mer. Det kan inte vara rimligt att Europa ska vara helt beroende av USA för sitt försvar.

Det finns en kraftig obalans mellan USA och Natos europeiska medlemmar. Det är inte bara så att USA just nu lägger en relativt sett stor andel av sin bnp på sitt försvar, utan man har gjort det i flera decennier. Följden är att USA har många försvarsförmågor som Natos europeiska länder inte har.

Några exempel på sådana försvarsförmågor är kärnvapenavskräckning, satelliter för spaning och gps och förmåga att projicera militär makt i hela världen med till exempel hangarfartyg. Fler exempel är en unik försvarsteknologi, välförsedda ammunitionslager och en världsvid underrättelsetjänst i CIA – som när det behövs tjänar som underrättelsetjänst för hela den demokratiska världen.

I Europa har vi länge tagit för givet att USA ska ställa upp med dessa resurser om vi hamnar i krig. Så kan man i längden inte tänka. Europa måste bygga upp en egen försvarsförmåga som åtminstone närmar sig USA:s kapacitet. Vi behöver inte egna kärnvapen eller hangarfartyg i Stilla havet, men i dagsläget kan vi inte ens försvara sjöfarten upp genom Röda havet utan USA:s hjälp. Det är alldeles för svagt.

Herr talman! När jag säger detta vill jag också passa på att nämna att vi i Moderaterna också ser det som självklart att varje land finansierar sitt eget försvar. Det har inom EU uppstått en diskussion om att EU:s budget ska kunna användas för att stärka medlemsstaternas försvar eller för att unionen ska kunna låna upp pengar, ungefär som med coronafonden.

Vi vänder oss mot detta. Det finns inga gratispengar liggande någonstans. Sverige bör vara tydligt med att finansieringen av ett lands försvar är något alla måste göra med sina egna pengar. Har man dåliga statsfinanser måste man helt enkelt skärpa sig och sanera dem.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga några ord om Ukraina. Det har nu pågått ett krig i tre år, och ukrainarna har försvarat sig med sällan skådad tapperhet och uthållighet. Kom ihåg att det var få som trodde att de ens skulle hålla emot i tre dagar! De har nu hållit emot i tre år. Ryssland är inte en ostoppar krigsmaskin utan har visat sig vara oväntat militärt svagt. Dess makt vilar i dag endast på kärnvapnen.

Jag vet att det kan vara svårt att tro att kriget kommer att ta slut, nu när det ser ut att ha gått i stå. Jag är dock fortfarande optimistisk och vill därför sända ett stort och varmt tack till det ukrainska folket.

Anf. 105 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Tack, Stefan Olsson, för anförandet! Jag håller naturligtvis med om vikten av att stödja Ukraina på alla tänkbara sätt. Där är vi helt överens.

Jag skulle dock vilja vidga blicken lite grann och gå tillbaka till det krig som just har avslutats i Gaza, där det nu råder ett mycket bräckligt eldupphör.

Jag vill fråga ledamoten hur det är möjligt att Sveriges regering först ställde sig bakom en FN-resolution som uttryckte sitt tydliga stöd för UNRWA och deklarerade att UNRWA är oumbärligt, för att bara några veckor senare helt avsluta stödet till UNRWA. Det är ju en organisation som man några veckor tidigare ansåg oumbärlig.

Detta går helt enkelt inte ihop. Det är obegripligt, felaktigt och katastrofalt. UNRWA är den FN-organisation som har mandat att hjälpa och stödja palestinska flyktingar med bland annat utbildning och hälsovård i Gaza, på Västbanken och i de palestinska flyktinglägren i regionen.

Anf. 106 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Den här frågan har debatterats tidigare under dagen, och svaret är att vi står bakom UNRWA:s arbete av rent legala skäl. Så länge organisationen finns kan vi ju inte vara emot den på det sättet.

Regeringen har dock tydligt sagt att UNRWA måste förändras. Det är ganska uppenbart på vilka punkter förändringen måste ske. UNRWA i Gaza är infiltrerad av Hamas. Vi kan inte betala pengar till Hamas. Det går inte. Vi vet också att UNRWA i Gaza har haft grovt antisemitiskt innehåll i sina skolböcker. Svenska skattepengar kan inte gå till detta när man ser konsekvenserna av den grova antisemitismen i Gaza.

Anf. 107 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för svaret!

Det finns inga som helst bevis för att UNRWA skulle vara infiltrerat av Hamas. Det har gjorts oberoende utredningar som visar att det inte finns några som helst bevis för det. Detta är misskreditering och smutskastning av UNRWA, som bland annat den israeliska regeringen står för.

Att stoppa förnödenheterna till UNRWA handlar om så mycket mer än att bara få in förnödenheter i Gaza, även om detta självklart har en hög prioritet. Det handlar om att stå upp för de grundläggande behoven hos det

palestinska folket i hela regionen – i Gaza och på Västbanken. Det är den organisation som har FN:s mandat.

Det är faktiskt obegripligt att man ena dagen säger att man tycker att UNRWA är outhärligt – för det var precis det Sveriges regering ställde sig bakom – och några veckor senare drar in stödet till UNRWA.

Anf. 108 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag förstår att Vänsterpartiet inte tror att det finns några bevis för att UNRWA i Gaza är infiltrerat av Hamas. Det beror på att den bevisning som har lagts fram kommer från Israel. Jag förstår att ledamoten inte tror på någonting som Israel säger.

Nu i somras lämnade Israel över namn till olika finansiärer av UNRWA på ett hundratal personer som ingår i Hamas, men som också har anställning i UNRWA. Det är mycket beklagligt att ingen har följt upp detta, men jag har inga problem med att sätta tilltro till israelisk underrättelseinformation.

Låt mig ställa en slutlig fråga till Vänsterpartiet. Årligt talat, tycker inte Vänsterpartiet att det är ett problem att svenska skattepengar har gått till att finansiera antisemitism i skolböcker i Gaza? Är inte det ett problem för Vänsterpartiet?

Anf. 109 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag håller absolut med om mycket av det Stefan Olsson sa i sitt anförande, så det är inget konstigt med det.

Det blir lite av en upprepning av frågor på ungefär samma tema. Det gäller alltså det som tidigare sades om UNRWA.

Jag blev nu ännu mer konfys eftersom utrikesministern så sent som i höstas väldigt tydligt talade om hur otroligt viktigt det är att vi fortsätter stötta UNRWA, eftersom organisationen har den speciella roll den har. Nu säger Stefan Olsson att en av anledningarna till att man dragit in stödet är misstankarna om Hamas.

Jag trodde att det handlade om att få fram stödet nu när Israel har antagit den här lagstiftningen. Jag skulle önska lite klarhet i detta, tack.

Anf. 110 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag måste hänvisa till vad regeringen sagt. Jag kan tyvärr inte återge allting ordagrant, utan ledamoten måste nog gå tillbaka till regeringens olika uttalanden. De finns naturligtvis på regeringens hemsida.

Jag kan redogöra för hur Moderaterna ser på just UNRWA och den problematiken. Vi vill på längre sikt avveckla hela denna organisation, eftersom vi tycker att det inte bör finnas en särskild flyktingorganisation i FN som bara är till för en enda folkgrupp. Flyktingarna i världen är ju ganska många, och alla andra flyktingar i världen sköts om av ett annat flyktingorgan, vilket ledamoten känner till.

Anf. 111 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Det här blev ändå lite mer klargörande, för då ser jag att regeringen har en ståndpunkt och att Moderaterna har sitt eget resonemang.

Jag funderar dock ändå över något. Jag håller ju med om att UNRWA såklart inte ska finnas när Palestina väl har blivit en stat. Hela vitsen med UNRWA är nämligen att organet ska hjälpa till att bygga upp staten Palestina. Sedan finns det absolut problem där, men frågan kvarstår: Anser Moderaterna – får jag alltså nästan fråga i det här fallet – att den rollen i en uppbyggnad inte är aktuell längre? Ser man hellre en annan form för att bygga upp Palestina när vi väl kommer dit?

Anf. 112 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Ja, på sikt ska UNRWA inte vara med i uppbyggandet av en palestinsk stat, utan den palestinska staten ska naturligtvis sköta det själv.

UNRWA finns dock även i andra delar av området, exempelvis i Jordanien och Syrien, och myndigheterna i de länderna måste faktiskt ta hand om den palestinska gruppen på sitt eget territorium. Det är fullständigt orimligt att Sverige och andra länder finansierar grundläggande välfärd för palestinier i Jordanien när Jordanien skulle kunna göra det själva.

Anf. 113 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Fru talman! Amnesty International, Human Rights Watch och Internationella brottmålsdomstolen ICC har publicerat flera rapporter där man konstaterar att Israel bedriver apartheid mot palestinerna.

Dessa internationella människorättsorganisationer har grundat sina slutsatser på omfattande dokumentation av israelisk behandling av palestinier, inklusive diskriminerande lagar och systematiska övergrepp. Trots detta har den israeliska staten avfärdat dessa institutioner och anklagat dem för att vara antisemitiska.

Den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem har uttryckt samma uppfattning och betraktar Israel som en apartheidstat. Dessa rapporter och analyser är baserade på konkreta bevis för hur palestinier systematiskt diskrimineras och utsätts för våld.

Hur ser ledamoten på dessa anklagelser?

Anf. 114 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag menar att Israel inte bedriver en apartheidpolitik. Där emot är jag fullt medveten om att förhållandena exempelvis på Västbanken är väldigt brutala. Det har med ockupationen och Israels behov av säkerhet att göra. Det är av framför allt det skälet som säkerhetsbarriären har kommit upp, trafiken har separerats på olika vägar och så vidare. Det här beskrivs som en apartheidpolitik, men det är alltså motiverat av en säkerhetsproblematik.

En motfråga till ledamoten är om ledamoten anser att Israel har ett säkerhetsintresse när det gäller Västbanken och att det därför är rimligt med en säkerhetsbarriär eller någon form av gränsövergång. Eller finns det inget hot mot Israel från radikala element på Västbanken?

Anf. 115 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Fru talman! Självklart finns hot mot Israel, men Israel har betett sig på det här sättet i 76 år. Det är inte nytt. Vi har upplevt massakrer, och vi har sett hur Israel har behandlat palestinerna i årtal. Vi ser med egna ögon

hur Israel regelbundet mördar barn och bombar civila mål som sjukhus, skolor, moskéer, kyrkor och bostadsområden. Man genomför etnisk rensning både i Gaza och på Västbanken. Dessa övergrepp på människoliv och mänskliga rättigheter är omöjliga att ignorera.

Trots dessa fakta vill ledamoten, den svenska regeringen och Moderaterna fördjupa sitt samarbete med Israel. Det sker trots att Israel i praktiken fortsätter att bedriva en politik som bryter mot internationell rätt och grundläggande mänskliga rättigheter. Varför fortsätter ledamoten att försvara Israel på det sättet?

Anf. 116 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Jag försvarar inte Israel som sådant, utan jag försvarar Sveriges relation till Israel. Vi har inte bestämt att vi ska kapa alla band med Israel. Det har de flesta EU-stater inte heller gjort, och vi samverkar ju med dem.

Vår uppfattning är dock att den israeliska ockupationen av palestinskt territorium ska upphöra. Det är vårt mål. Vi förespråkar inte alls att den politik som Israel har fört under så många år ska fortsätta, tvärtom. I alla anföranden som företrädare för mitt parti, liksom företrädare för regeringen, håller framkommer att vi vill att den israeliska ockupationen ska upphöra. Den mark som Israel har tagit i anspråk för exempelvis säkerhetsbarriären ska lämnas tillbaka till den palestinska stat som vi vill ska byggas.

Vi har ju erkänt en palestinsk stat, men det är de facto svårt att se att det finns en palestinsk stat i dag. Det är dock vår ambition att det ska byggas en fungerande palestinsk demokratisk stat.

Anf. 117 OLLE THORELL (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Stefan Olsson för hans anförande, där det blev väldigt tydligt att ledamoten gärna vill debattera synen på världen med Socialdemokraterna.

Det är inte så att vi har missat att det pågår ett krig i Ukraina eller att vi inte tycker att det är viktigt med det nya Natosamarbetet, nordiska relationer eller andra aspekter av utrikespolitiken inom det här området. Givetvis är de viktiga. Men Stefan Olsson gör ett misstag: Han säger att vi anklagar regeringen för att bedriva en provinsiell utrikespolitik, och sedan bevisar han det genom att hålla ett provinsieellt anförande som handlar om just provinsieella saker.

Det är klart att vi ska kunna engagera oss i Ukraina och Nato, men Sverige är en del av världen. Agenda 2030 är viktiga saker, och den nämns över huvud taget inte i utrikesdeklarationen. Hur kommer det sig? Har regeringen slutat ha ambitioner gällande Agenda 2030?

Anf. 118 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Agenda 2030 spelar naturligtvis en roll, men om man verkligen, verkligen måste välja ett fokus för sin utrikespolitik och då måste välja mellan Agenda 2030 och att trycka tillbaka rysk aggression – hur väljer man då? Ja, för Moderaternas del väljer man att trycka tillbaka den ryska aggressionen och stödja Ukraina. Det är vårt första fokus. Vi kanske blir så enögda här att man tror att vi inte jobbar med någonting annat, men det är i så fall en kritik som vi nog kan stå ut med.

Anf. 119 OLLE THORELL (S) replik:

Fru talman! Det krävs av en regering att den kan göra mer än en sak i taget och tänka två tankar samtidigt. Den ska kunna ha som högsta prioritet att se till att Ukraina vinner det här kriget och samtidigt både bry sig om världens fattigaste länder och inse att färdplanen mot hållbar utveckling är Agenda 2030 och att man behöver arbeta med den i Sverige.

Det ena utesluter inte heller det andra, utan det ena är en förutsättning för det andra. Att bygga global säkerhet och bygga en rättvis, hållbar framtid i hela världen gynnar Sverige, gynnar Ukraina och gynnar utvecklingen i hela världen. Jag tycker att det är skrämmande att vi har en regering och en gruppledare i Moderaterna som är så enögda och provinsiella i sitt tänkande.

Anf. 120 STEFAN OLSSON (M) replik:

Fru talman! Återigen: Det här handlar inte om att inte kunna jobba med alla typer av frågor. Om ledamoten tar sig en ny titt på regeringens utrikespolitiska deklaration kommer han att se att den behandlar typ allt.

Om det bara var upp till mig skulle den kunna fokusera ännu mer på just närområdet. Man kan kalla detta provinsieellt, vilket är ett ord man bara använder som någonting negativt, det vill säga i betydelsen att någon inte kan blicka ut över världen, inte är bildad nog, är insnöad och så vidare. Det är det som är skälet till att Socialdemokraterna använder det ordet. Men jag tar det ordet och, tycker jag, vänder det till min fördel genom att säga att läget är så allvarligt att det är rätt att börja med det provinsieella – nämligen att stoppa kriget i vårt närområde.

(Applåder)

Anf. 121 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Behovet av internationellt bistånd växer i snabb takt som ett resultat av krig, konflikt och klimatförändring. Då väljer USA att frysa det humanitära biståndet och stänga sin biståndsorganisation USAID. Det är helt oförsvarbart. Sverige och Europa borde svara med att stärka sitt bistånd, men den svenska regeringen fortsätter att skära i biståndet. Nästa år närmar vi oss en skamligt låg nivå.

Det går att bygga en stark välfärdsstat och samtidigt ge ett bra bistånd. Vänsterpartiet satsar i sin budget betydligt mer på skola, vård och omsorg än vad regeringen gör och står ändå fast vid enprocentsmålet för biståndet. Regeringen prioriterar i stället att sänka skatten för de allra rikaste.

Det paradigmskifte för biståndet som regeringen med hjälp av SD håller på att genomföra riskerar att slå sönder ett väl fungerande bistånd. Regeringen urholkar dessutom biståndet genom att använda biståndsmedel för sådant som enligt OECD-Dacs regelverk inte får räknas som bistånd. Det gäller exempelvis inhemska kostnader för integration och återvändring.

Det är också djupt oroande att regeringen i reformagendan betonar vikten av att biståndet ska gynna svenska intressen som handel och näringsliv. Biståndet ska inte utgå från svenska intressen utan från fattigdomsbekämpning och mottagarens behov. Regeringen skär dessutom i det viktiga stödet till FN.

Regeringen avskaffade den feministiska utrikespolitiken men säger samtidigt att jämställdhet är ett kärnvärde. Detta är svårt att ta på allvar när

regeringen minskar stödet till jämställdhet. Bland annat minskar man kraftigt stödet till UNFPA, som är den viktigaste FN-organisationen för arbetet med SRHR, alltså sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Trump har aviserat att han stryper bistånd till organisationer som ens nämner familjeplanering och abort. De beslut som Trump hittills tagit hotar livet och hälsan för miljontals människor, särskilt kvinnor och flickor. I en tid när jämställdhet, hbtq-personers rättigheter och rätten till SRHR är under attack behöver Sverige agera motvikt och öka stödet.

Vänsterpartiet anser att genusperspektivet ska genomsyra all biståndsverksamhet. Detta är något som saknas i reformagendan. Vänsterpartiet anser också att hälften av biståndet ska gå till kvinnor och flickor samt att 10 procent ska öronmärkas för SRHR. Vi vet att satsningar på jämställdhet gynnar freden, demokratin och hela samhällsutvecklingen. Det mest effektiva sättet att öka jämställdheten i ett land är att ge direkt stöd till kvinnoorganisationer.

Jämställdhet är också en viktig säkerhetsfråga. I stället för att skära i stödet till fredsorganisationer och arbetet för kvinnor, fred och säkerhet borde regeringen öka stödet samt garantera att Sverige implementerar agendan för kvinnor, fred och säkerhet i dess helhet. Vi får inte heller glömma att tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet är en viktig jämställdhetsfråga och något som kan rädda tusentals liv.

Sverige måste återgå till den framgångsrika feministiska utrikespolitiken.

I vårt närområde rasar kriget i Ukraina, och civilbefolkningen har drabbats hårt. Självklart ska vi fortsätta att bistå det ukrainska folket på alla sätt: politiskt, humanitärt och militärt. Återuppbyggnaden av Ukraina kommer att kosta enorma summor. Här måste omvärlden hitta andra lösningar än att enbart belasta biståndet.

Det är djupt oroande att biståndet minskar eller helt dras in till några av de fattigaste och mest utsatta människorna i världen, till exempel i Kambodja, Mali, Sydsudan, Burkina Faso, Jemen och Afghanistan. De som drabbas hårdast är demokrati-, miljö- och människorättsorganisationer samt kvinnor och barn, som får sämre tillgång till bland annat mödravård och skola.

Sudan är med miljontals människor på flykt undan krig, våldtäkt och svält den kanske värsta humanitära katastrofen i världen. Stödet till Sudan måste stärkas.

Konflikten i Kongo har återigen trappats upp. Civilbefolkningen har drabbats hårt, särskilt kvinnor och flickor. Även här finns enorma hjälpbehov.

De västsahariska flyktinglägren är också i akut behov av stöd efter stora nedskärningar, ett ökat antal flyktingar och hårda regnoväder.

Gaza har äntligen fått en bräcklig vapenvila, men hjälpbehoven är enorma. I stort sett alla barn är traumatiserade. Tusentals har dött eller skadats. Sjukhus, skolor och bostadshus är jämnade med marken, och bristen på förnödenheter är stor. Att Sverige i det här läget stoppar stödet till UNRWA är helt oförsvarbart. UNRWA har sedan 1949 FN:s mandat att skydda och stödja palestinska flyktingar. Denna organisation har kapacitet att nå ut. Israels regering gör sitt bästa för att misskreditera UNRWA och angripa FN. I stället för att kritisera detta har Sverige ställt sig på samma sida. Det är helt obegripligt, felaktigt och katastrofalt.

Klimatfrågan är prioriterad av regeringen, men regeringens fokus har förskjutits till länder med stora utsläpp och samverkan med näringslivet. Det riskerar att leda till minskat stöd till de länder som drabbas allra hårdast. Världens rika har orsakat klimatkrisen och har fortfarande störst negativ påverkan på klimatet, men det är utvecklingsländerna som kommer att få bära 75–80 procent av klimatkrisens skador och kostnader. De rika länderna måste därför öka stödet till fattiga länder. Det räcker inte att ta resurser från det krympande biståndet.

För en verklig och långsiktig förändring krävs att de ohållbara skuldbördorna hanteras samt att åtgärder vidtas för att få till ett mer rättvist skattesystem och för att stoppa den globala kapital- och skatteflykten. 3,3 miljarder människor bor i dag i länder som betalar mer i räntor än vad de lägger på hälsa eller utbildning, enligt en rapport från Unctad.

Slutligen måste vi självklart se till att civilsamhällets viktiga biståndsarbete får rätt förutsättningar och resurser för att fortsätta bedriva ett bra bistånd för demokrati, mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter. (Applåder)

Anf. 122 ANNA LASSES (C):

Fru talman! I ett läge där demokrati och mänskliga rättigheter monteras ned i snabb takt runt om i världen kan vi inte längre bara prata om hur viktigt biståndet är, utan det är handling som gäller. Biståndet är helt enkelt ett av våra viktigaste verktyg för en säkrare värld. Då funkar det inte att Sverige, som är en stark ledare inom biståndet, plötsligt börjar backa, leka följa John och göra som alla andra, det vill säga skär ned på biståndet, väljer att satsa på enklare projekt i länder som redan har någorlunda struktur, drar ned på det långsiktiga stödet när det behövs som bäst och i stället satsar en större del av pengarna där katastrofen redan är ett faktum.

Att dessutom tänja på internationella regler och villkora biståndet för att länder ska ta tillbaka flyktingar som flytt till Sverige för att söka trygghet är plakatpolitik. Erfarenheten visar också att detta inte funkar.

I en tid när USA, världens största biståndsgivare, stoppar och mer eller mindre smular sönder sitt bistånd måste resten av världen ta ett större ansvar. Det gäller framför allt länder som Sverige. Vi kan det här. Vi vet hur man bedriver bistånd på ett effektivt sätt. Vi har fortfarande ett starkt civilsamhälle med ett nätverk som sträcker sig över hela världen och som, om det används rätt, kan vara med och bygga upp lokalsamhället på de mest utsatta platserna i världen.

Därför är det allvarligt att regeringen nu i missriktad välmening genomför förändringar som hotar det svenska civilsamhällets möjligheter att fortsätta sitt jobb. I praktiken innebär det ett förstatligande av biståndsarbetet – uppgifter som hittills har skötts av det svenska civilsamhället ska nu skötas av staten. Sannolikt är detta ett både dyrt och kortsiktigt beslut som dessutom riskerar det svenska engagemanget för världen.

Sverige ska leda. Vi kan dock inte göra det själva, utan vi måste göra det tillsammans med likasinnade. Vårt arbete inom EU är avgörande. När USA nu drar ned är EU den absolut största biståndsgivaren. Därför är det just nu avgörande vilken väg EU väljer att ta inom det här området och vilken roll Sverige väljer i detta. Biståndet i EU måste värnas och utvecklas, och här har Sverige en nyckelroll.

Fru talman! Som alla förstår är jag och Centerpartiet mycket oroliga över den inriktning som regeringen har valt när det gäller biståndet. Det finns dock ännu tid för en annan inriktning, som är anpassad till dagens verklighet. Enprocentsmålet måste återställas. Centerpartiet föreslår dessutom att stödet till Ukraina samlas i en separat fond. På så sätt ser vi till att Ukraina får det stöd som behövs samtidigt som vi kan fortsätta med vårt bistånd i resten av världen.

Jämställdheten är hotad och backar runt om i världen. Sverige måste försvara den liberala feminismen och i varje läge och varje förhandling ha jämställdhet i åtanke. När USA nu återinfört gag rule och tar bort stöd till SRHR är detta ännu mer viktigt. Men det räcker inte att vi prioriterar jämställdhet och SRHR. Vi måste få andra givare att göra detsamma. Sverige måste vara den som vrålar till försvar för jämställdhet, hbtqi och alla människors rätt att leva ett tryggt liv.

Fru talman! Det går snabbt nu. Det handlar inte längre om tecken på klimatförändringar, utan vi är mitt i dem. Bistånd till klimatomställning och långsiktig livsmedelsproduktion är därför avgörande. Detta är något jag vet att Sveriges regering månar om. Men vi måste se till att detta också sker i de mest utsatta områdena samtidigt som demokratiutveckling sker och akut nödhjälp ges.

Utbildning, utbildning, utbildning! Jag lyfter det varje gång. Barns utbildning är fortfarande ett av de viktigaste verktygen för att bygga ett demokratiskt och hållbart samhälle. Det borde vara en portalparagraf i en modern biståndsagenda.

Fru talman! Jag ska slutligen återvända till det som borde vara Sveriges viktigaste prioritering. Ingen kan göra allt, och därför behöver vi fokusera biståndet på ett effektivt sätt. I ett läge där demokrati och mänskliga rättigheter backar i världen behöver vi vara där människor är som mest utsatta och inte lämna det öppet för auktoritära länder som Kina, Ryssland och Iran eller terrorister att erbjuda människor hjälp. Vi behöver tänka långsiktigt. Så i ett läge där allt fler springer efter de akuta insatserna måste Sverige gå före och satsa mer på den långsiktiga utvecklingen i världens mest utsatta områden.

Kort sammanfattat har jag följande vädjan till regeringen: Tänk om! Fokusera mer på det långsiktiga biståndet och på de svåraste platserna! Led, bibehåll och försvara biståndsarbetet i EU! Vråla till försvar för jämställdhet och hbtqi! Lyssna på civilsamhället!

Anf. 123 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Förra veckan var jag på studieresa i Kenya och Etiopien tillsammans med riksdagsledamöter från olika partier. Vi var inte hemma när den förfärliga skolskjutningen inträffade, men vi följde den via medierna. Det var slående hur väl informerade våra afrikanska värdar var. Det etiopiska utrikesutskottets ordförande framförde kondoleanser, och mötet med den etiopisk-ortodoxa kyrkan inleddes med en tyst minut. Det var gripande att möta denna omtanke och medkänsla i en världsdel där man själv brottas med gigantiska utmaningar, inte minst efter beskedet om stängningen av USAID som kommit några dagar tidigare. Vi lever i en globaliserad värld. Den medmänsklighet och omtanke vi fick uppleva ska självklart även vi visa gentemot våra bröder och systrar i andra delar av världen.

Syftet med studieresan var att studera hur trosbaserade organisationer arbetar med SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det är ett tema som kan vara känsligt i en kontext präglad av religion och olika trosuppfattningar. För oss svenskar, världens mest sekulariserade folk, kan det vara svårt att föreställa sig hur mycket religionen betyder i andra länder. I större delen av världen är tillvaron genomsyrad av religion, och det som de religiösa ledarna formulerar påverkar människor djupare än vad vi kan förstå.

Vi i Sverige måste bli mycket bättre på att samarbeta med de lokala kyrkorna för att få större genomslag för frågor som kan förändra och förbättra tillvaron för befolkningen. Då tillförs en extra dimension och drivkraft till förändring som många svenskar förbiser. Det finns ett begrepp, religiös litteracitet, religiös läskunnighet. Om vi lär oss förstå de religiöst präglade kontexter som vårt svenska bistånd agerar i och tar till vara den genomslagskraft det innebär att kunna tilltala människor lokalt på ett sätt som de förstår kan det bli riktigt effektivt. Detta görs bäst genom civilsamhällesorganisationernas lokala samarbetspartner.

Ett exempel är massajbyn i Kenya. Bland massajerna är kvinnlig könsstympning en utbredd sedvänja. Flickorna omskärs som regel i tolvårsåldern. Omskärelsen innebär stora risker vid själva ingreppet och medför stort lidande resten av livet. Smärta vid toalettbesök, för att inte tala om vid samlag, och komplicerade förlossningar med svåra bristningar. PMU bedriver där ett arbete tillsammans med sin kenyanska systerkyrka för att förändra attityderna och få bort sedvänjan.

Vi mötte skolelever som fått undervisning om barns rättigheter och med kraft manifesterade rätten till sin kropp, sitt liv och rätten till hälsa och utbildning, typ ”Stopp! Min kropp!”. ”Jag vill inte bli omskuren, jag vill studera! Jag vill inte bli bortgift, jag vill utbilda mig!” skanderade de. Flickorna får stöd och skydd att kunna motstå påtryckningar om omskärelse.

Parallellt har man också undervisat vuxna, både män och kvinnor. En före detta omskärerska berättade att hon är hjälpkvinna vid förlossningar. Hon hade aldrig förr sett hur en oomskuren vuxen kvinnas underliv såg ut och fungerade innan hon förlöste sin sonhustru som kom från en annan stam och inte var omskuren. Hon förbluffades över det hon såg. ”När jag såg hur lätt hennes förlossning var och hur hennes underliv anpassades efter barnets huvud tänkte jag: Är det så här det är tänkt att fungera? När kristendomen kom till byn, och de berättade att Gud skapat oss till man och kvinna tänkte jag: Ska då vi skära sönder det han har skapat? Så nu har jag slutat göra omskäreiser.”

I detta område har omskäreelserna minskat med 80 procent.

Fru talman! Detta exempel behöver spridas. Jag vill understryka att väldigt mycket fint arbete bedrivs av sekulära organisationer också, såsom Plan International och Rädda Barnen.

Vi besökte också en by där We Effect med stöd av Act Svenska kyrkan lärde byborna nya odlingsmetoder som förbättrade skördarna och var mindre känsliga för klimatförändringar. Ett lån via Oikos med svensk kreditgaranti gjorde det möjligt att djupborra en brunn för att få bättre vatten att skölja kaffebönorna i. Kvaliteten på kaffebönorna förbättrades, och man fick mer betalt av uppköparna. Kvinnornas insatser i produktionen synliggjordes. De fick lika stor andel av vinsten som männen, och de fick

ekonomisk egenmakt. En familj vi besökte hade kunnat bygga ett hus i sten med plåttak som klarar regntiden bättre än lerhus. De hade ett par kor och getter som förbättrade kosten och gav gödsel till odlingarna. Deras levnadsstandard var radikalt förbättrad.

Så kan svenskt bistånd bekämpa fattigdom på riktigt och minska ut-sattheten för klimatförändringar genom produktförbättring och ökad konkurrenskraft och dessutom på ett radikalt sätt förbättra kvinnors egenmakt och förbättra jämställdheten.

Fru talman! Svenskt bistånd är bland de fem mest generösa i världen. Vi har stor anledning att vara stolta, men vi kan inte slå oss till ro. Behoven i världen är oändliga. Låt mig påminna om pojken som gick på stranden och kastade tillbaka uppspolade sjöstjärnor i vattnet. Han insåg att han inte kunde rädda alla. Men för dem jag räddar gör det skillnad, sa han.
(Applåder)

Anf. 124 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag tackar Gudrun Brunegård för anförandet.

Självklart måste vi göra allt vi kan för att stoppa den fruktansvärda könsstymningen; det är vi helt överens om. Det är ett otroligt allvarligt övergrepp på kvinnor.

Jämställdhet är ett kärnvärde för regeringen, men trots det får det viktiga arbetet för kvinnor, fred och säkerhet, alltså 1325-arbetet, mindre resurser och nämns inte ens i regeringsdeklarationen. Jämställda länder är mer fredliga och mer demokratiska. Ett direkt stöd till kvinnorrättsorganisationer och feministiska organisationer är det mest effektiva sättet att öka jämställdheten i ett land. Att nu montera ned Sveriges internationella jämställdhetsarbete får självklart negativa konsekvenser.

Kommer Kristdemokraterna att i regeringen arbeta för att Sverige ska implementera agendan för kvinnor, fred och säkerhet i dess helhet med fokus på kvinnors jämlika deltagande i beslutsfattande om fred, säkerhet och konfliktförebyggande?

Anf. 125 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Som ledamoten konstaterade är kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter ett av de prioriterade tematiska områdena i regeringens reformagenda. Likaså är demokratistöd en av våra prioriteringar, och i det komplexet ingår självfallet att stödja kvinnor.

Precis som i det exempel jag berättade om i mitt anförande såg vi vid vårt studiebesök flera exempel på att man på olika sätt har stärkt kvinnors egenmakt när det gäller både ekonomi och rätten till sin kropp, sitt liv, sin självständighet och sin integritet. Detta är ett arbete som vi är stolta över och som vi absolut vill fortsätta att stimulera.

Anf. 126 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det räcker dock inte med vackra ord, utan det måste också till ekonomiska resurser om vi vill stärka kvinnors och flickors rättigheter på olika sätt.

Faktum är att regeringen skär ned på stödet till det viktiga arbetet med kvinnor, fred och säkerhet. Det är ett faktum. Detta är djupt oroande, för det är otroligt viktigt att kvinnor verkligen får medverka i fredsförhand-

lingar och så vidare som rör deras egen situation så att de kan bli aktiva deltagare. Det är ett otroligt viktigt säkerhetsarbete. Det är också viktigt för att utveckla hela samhället så att det blir mer fredligt och demokratiskt.

Jag frågar därför igen: Kommer Kristdemokraterna att i regeringen arbeta för att Sverige ska implementera agendan för kvinnor, fred och säkerhet i dess helhet?

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 127 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik:

Fru talman! Jag måste erkänna att jag inte har noterat att medel till just den delen har dragits in, men det är tydligt att ett av regeringens prioriterade områden är att öka kvinnors inflytande och jämställdheten på olika sätt.

Exakt hur det ser ut kan jag inte svara på i detalj, men jag ska ta reda på det.

Anf. 128 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Tack, Gudrun Brunegård, för en viktig berättelse!

Jag har en fråga som rör det som nu händer med tanke på USA:s stoppade medel, framför allt till de stora satsningar som man har haft på hivbistånd. Det är en katastrof i flera led.

Först och främst riskerar patienterna att utveckla resistens mot medicinerna efter bara några veckors uppehåll. Det är en katastrof för individen, men det är också en katastrof för den globala hälsan, med risk för resistens och spridning av virus.

Nu frågar jag mig om ni i regeringspartierna diskuterar det här. Hur tänker man motverka den akuta situationen, och har man funderat på hur det ska lösas på längre sikt?

Anf. 129 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar för en otroligt viktig fråga. Jag har själv jobbat som sjuksköterska i Afrika i ett område där 5 procent av befolkningen var hivpositiva och beroende av den medicinering som behövs för att hålla smittan i schack så att den inte bryter ut till en fulminant aidssjukdom och för att minska smittan i kontakten med anhöriga och närstående.

Jag har inte lyckats utröna än hur USA tänker, men jag noterade med lättnad att man dagen efter det första beskedet sa att livräddande behandlingar naturligtvis ska fortsätta. Exakt hur detta kommer att gå till vet jag inte, men det är självklart att vi måste trycka på.

USA är världens största biståndsgivare, och det blir katastrofala följder. Det gäller inte bara hivsjukdomen och risken för spridning utan också andra saker.

Anf. 130 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag förstår att det inte finns något utarbetat svar om detta, med tanke på att det nu går väldigt fort.

Det jag hör, i alla fall från Gudrun Brunegård, är att detta är en fråga som åtminstone Gudrun Brunegård kommer att ta med sig. Förhoppningsvis kommer regeringspartierna att diskutera frågan och ta den vidare, i kommunikation med USA men kanske framför allt inom EU, där man framöver får fundera över detta.

Anf. 131 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik:

Fru talman! Om det nu blir så att USA verkligen fullföljer det de har sagt och skär ned på biståndet mycket kommer det att ställa hela världsordningen på ända när det gäller biståndet. USA är världens största biståndsgivare, och det är svårt att gå in och täcka upp alla delar.

Vi behöver diskutera med våra närmsta, inte minst i EU-kretsen, som ledamoten nämnde, och se vilka delar där det är absolut mest nödvändigt att täcka upp. Vi ska inte föregripa den processen, men vi ska självfallet hålla ögonen på den.

Vi vill inte ha en hivspridning över hela jorden. Vi ska vara medvetna om att i Afrika sprids hiv i första hand heterosexuellt. Det är alltså inte isolerat till den homosexuella gruppen, och därigenom får det mycket större spridning i befolkningen.

Anf. 132 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för ditt fina anförande!

För några månader sedan rapporterade Sydsvenskan om den sista kristna familjen som kämpar för att behålla sin mark. I över 100 år har familjen Nassar ägt och brukat sin jord utanför Betlehem, men bosättningsarna runt omkring blir allt större och dess invånare alltmer aggressiva. Nedhuggna träd och stulna djur är i dag vardag för den sista kristna familjen i trakten. Ett stycke från Bibeln finns vid ingången till familjen Nassars gård.

I slutet av augusti förra året åkte tio av Kristdemokraternas riksdagsledamöter på en veckolång resa till Israel. Resan arrangerades av en israelisk bosättningsorganisation som finansierar illegala bosättningsprojekt. Kristdemokraterna säger att de inte stöder den israeliska bosättningspolitiken. Hur går detta ihop? Vad är ledamotens uppfattning?

Anf. 133 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar för en viktig fråga.

Precis som min kollega Magnus Berntsson sa i sitt anförande tidigare under den utrikespolitiska debatten måste man komma ihåg att hålla två saker i huvudet samtidigt. Vi kritiserar starkt Israels bosättningspolitik.

Jag var själv med på en resa till Palestina och Västbanken, men tyvärr kunde vi inte komma till Gaza på grund av säkerhetsläget. Det var i januari 2023. Jag besökte gården med den kristna familjen utanför Betlehem, och jag är full av beundran över hur de, trots det hat och det motstånd som de upplever och som de beskrev när de besökte riksdagen strax före jul, ändå orkar med att stå för sin fridsamma icke-våldsinriktning.

Anf. 134 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Fru talman! Familjen Nassar har fått order om att riva hela gården 27 gånger, trots att de har papper som visar att det är deras mark. Flera gånger har det handlat om att de har samlat regnvatten. I 32 år har de kämpat i israelisk domstol för att få behålla sin mark.

Amal Nassar berättar: På grund av muren som går genom Västbanken är vi helt avskärmade från Betlehem. Vi får ingen el och inget vatten hit, och vi får inte tillstånd att dra några ledningar.

Vatten får familjen genom att samla det regnvatten som kommer. Men det är olagligt för palestinier att samla regnvatten i Area C, som utgör över 60 procent av Västbanken.

Det är förbjudet att samla regnvatten i israelisk politik. Hur kan Kristdemokraterna acceptera det och dessutom besöka bosättare och stödja bosättningspolitiken som råder?

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 135 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik:

Fru talman! För det första vill jag markera att jag inte har någon information om att mina partikamrater besökte bosättare.

För det andra har jag besökt den här familjen, och jag vet hur de kämpar – med icke-våldsinriktning.

Vi försvarar inte bosätternas aggressiva beteende gentemot palestinier som har bott i landet i hundratals år och som har papper på sina ägor. Man måste kunna se att båda sidor kan göra fel, och det gör vi.

Anf. 136 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Världen står inför enorma utmaningar. Krig, klimatkris och auktoritära krafter hotar den internationella ordningen, mänskliga rättigheter och vår gemensamma säkerhet. Men mitt i detta mörker finns också en väg framåt – en väg som bygger på samarbete, solidaritet och respekt för folkrätten. Vi behöver samarbeta med likasinnade demokratiska länder och stå upp mot auktoritära krafter oavsett var de finns.

Fru talman! Det har snart gått tre år sedan Ryssland inledde sin fruktansvärda, olagliga, fullskaliga invasion av Ukraina i ett krig som skördar dödsoffer och lemlästar och skadar både soldater och civila. Krigets lidande och trauman kommer att ta generationer att läka.

Kriget är inte bara ett angrepp på Ukraina utan på folkrätten, på demokratin och på den europeiska säkerhetsordningen. Det har avgörande betydelse för synen på folkrätten om Putins brott får löna sig – om han får ta land med militärt våld. Det är något som riskerar att påverka väldigt många konflikter världen över. Därför måste regeringen fortsätta verka för att EU håller samman i stödet till Ukraina och sätta press på USA att fortsätta bidra. Sanktioner behöver skärpas och Rysslands intäkter från export av olja och gas strypas.

Att vi hjälper Ukraina att försvara sig är viktigt för hela Europas säkerhet, demokrati och frihet. Sverige behöver vara berett att tillsammans med andra öka stödet och satsa långsiktigt i Ukraina. Regeringens treåriga ram för stöd behöver förlängas och även omfatta stöd för att bygga upp Ukraina.

Sverige ska vara en stark röst för att stärka Ukrainas försvar men också för att säkerställa ansvarsutkrävande för ryska krigsbrott och förbereda för en rättvis återuppbyggnad av landet.

Fru talman! Vi lever i en tid där demokratin är på tillbakagång i världen, där auktoritära makter är på frammarsch och där folkrätten och den regelbaserade världsordningen baserad på FN-stadgan utmanas. Men vi vet att den enda vägen framåt är genom samarbete. Ingen stat kan ensam lösa klimatkrisen, hantera konflikter eller möta framtidens säkerhetshot.

EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska arena, som har sagts här, och genom EU-samarbetet kan vi påverka. Genom EU kan vi stå starka mot auktoritära regimer, och genom EU kan vi leda den gröna omställningen. Miljöpartiet vill se ett mer ambitiöst och handlingskraftigt EU där klimat, demokrati och mänskliga rättigheter står i centrum.

Vi måste också stärka FN. Vi ser hur stormakter underminerar FN:s arbete och ignorerar resolutioner. Trots detta får vi inte ge upp den regelbaserade världsordningen baserad på FN-stadgan.

Regeringen har minskat Sveriges kärnstöd till FN, vilket är fel väg att gå i denna tid när vi behöver stå upp för demokrati och mänskliga rättigheter och främja fred och avspänning.

Fru talman! USA har varit och är en viktig samarbetspartner för Sverige och Europa. Men den nya presidentadministrationen med den oberäknelige president Trump i täten för USA i en farlig riktning.

Det är fullkomligt oacceptabelt att uttrycka sig på det expansionistiska sätt som USA:s nya president gör när han pratar om Grönland, Kanada och Panamakanalen. Att USA hotar allierade gällande territorium är fullkomligt orimligt och oförsvarbart. Det är något som vi måste markera tydligt mot. Danmark och Grönland bestämmer över sig själva, och att använda hot och våld för att rita om landsgränser är sådant som auktoritära ledare som Putin sysslar med.

Även Trumps uttalanden om Gaza är fullkomligt oacceptabla. När nu en bräcklig vapenvila har uppnåtts riskerar han att återstarta dödandet och ytterligare förvärra den humanitära katastrofen. En tvåstatslösning där både israeler och palestinier kan leva i fred och säkerhet är den enda rimliga lösningen, och då måste Israels ockupation upphöra. Att USA:s president säger sig vilja ta över Gaza och fördriva palestinierna för att skapa en riviera är horribelt och skulle kunna utgöra ett brott mot mänskligheten.

Det världen behöver just nu är samarbete och sammanhållning mellan demokratiska stater. Europa behöver USA, men USA behöver också Europa. Det är hög tid att president Trump övar lite på att samarbeta med andra länder.

Sverige måste vara en självständig röst i utrikespolitiken som tydligt säger ifrån även när den som gör fel är en stormakt vi är allierade med. Vi behöver också bygga en mer självständig och hållbar säkerhets- och utrikespolitik och minska vårt beroende.

Även gentemot Kina behöver vi minska vårt beroende. Vi ser hur Kina ökar sin globala påverkan, och Kina är en auktoritär stat som utmanar den globala säkerheten och den regelbaserade världsordningen. Man har fortsatt ett nära samarbete med Ryssland under det pågående kriget i Ukraina. Som så många auktoritära stater utövar man också intern repression och förtryck av minoriteter såsom uigurer.

Sverige måste tillsammans med EU stå upp för demokrati och mänskliga rättigheter. Vi måste minska vårt ekonomiska beroende av Kina och stärka banden med Taiwan och andra demokratiska stater i regionen.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att Sverige kan och måste vara en global kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, fred och klimaträttvisa. Det kräver att vi vågar stå upp mot auktoritära regimer och att vi investerar i samarbete och sätter klimat och jämställdhet i centrum för vår utrikespolitik.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jacob Risberg (MP).

Fru talman! Nästan 8 miljoner människor har lämnat Venezuela för att söka skydd och ett bättre liv, enligt Förenta Nationernas flyktingorgan UNHCR. Det är fler än de omkring 6,5 miljoner som har lämnat Ukraina eller Syrien. Det motsvarar en fjärdedel av Venezuelas befolkning. Aldrig tidigare har något liknande inträffat i Amerika. Som Europaparlamentet har konstaterat handlar det om en av de största fördrivningskriserna i världen.

Detta är resultatet av 25 år med en hårdhänt vänsterpopulistisk regim som numera är en renodlad diktatur. Den har omvandlat ett demokratiskt land som en gång var det rikaste i Latinamerika med världens största kända oljereserver till en bottenlös brunn av misär, desperation och ofrihet. Enbart det kommunistiska Kuba kan mäta sig med Venezuela i detta avseende.

Fru talman! Den 28 juli 2024 hölls presidentval i Venezuela. Redan på valnatten utropades Nicolás Maduro till segrare av den regeringskontrollerade valmyndigheten utan att man kunde presentera minsta dokumentation till stöd för ett sådant resultat.

Man trodde inte att resultatet kunde motbevisas, men oppositionen hade genom tiotusentals valövervakare fått kopior av eller fotograferat de flesta rösträkningsprotokoll från vallokalerna. På det viset kunde valfusket bevisas bortom allt rimligt tvivel. Oppositionens kandidat, Edmundo González, hade fått nästan 70 procent av rösterna. Sedan dess har det pågått en fredlig och mycket omfattande mobilisering av tiotusentals venezuelaner både i Venezuela och runt om i världen som kräver att valresultatet erkänns och att demokratin återinförs.

Regimens svar har varit våldsamt.

En delegation från Förenta nationerna konstaterade redan i september förra året att ett förtryck utan motstycke har störtat landet i en akut kris för de mänskliga rättigheterna. I en lång rapport från oktober 2024 beskrev samma delegation i detalj de brott mot mänskligheten som regimen begått, däribland mord, tortyr, sexuella övergrepp och tusentals godtyckliga arresteringar, bland annat av minst 150 barn.

Fru talman! I spetsen för Venezuelas frihetskamp står oppositionens ledare Maria Corina Machado, som tillsammans med Edmundo González i september förra året fick Sacharovpriset för tankefrihet av Europaparlamentet. Motiveringen lyder: ”De företräder alla venezuelaner i och utanför landet som kämpar för återupprättandet av frihet och demokrati. EU uppmärksammar därmed deras orubbliga engagemang för frihet, mänskliga rättigheter och demokratiska principer och stöder deras kamp för en demokratisk framtid i Venezuela.”

Samma månad erkände Europaparlamentet Edmundo González som segrare i presidentvalet och Venezuelas näste rättmätige president. Den 23 januari 2025 fördömde Europaparlamentet i en ny resolution Nicolás Maduros farsartade installationsceremoni som president den 10 januari och uppmanade fler länder att erkänna Edmundo González som landets legitime president.

Fru talman! Till sist vill jag be den svenska regeringen att än mer intensifiera sina viktiga insatser i syfte att stödja Venezuelas folk i kampen för att återfå både friheten och demokratin. Samtidigt vill jag uttrycka mitt hopp om att allt fler länder, bland dessa Sverige, snart kommer att följa

Europaparlamentets resolution och ge sitt officiella erkännande till Edmundo González som Venezuelas folkvalde och legitime president.
(Applåder)

I detta anförande instämde Fredrik Malm (L).

Anf. 138 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Fru talman! Även om ledamotens anförande handlade om Venezuela och Latinamerika vill jag ställa en fråga angående Israel.

Israels militär är starkast i världen. Israel har ett av världens mest kraftfulla flygvapen, som till och med är större än Storbritanniens. De har över 500 olika varianter av flygplanet F-16 och över 2 000 stridsvagnar. De sägs också förfoga över 200–300 kärnvapen, vilket ger dem kapacitet att förstöra alla arabiska länder på bara några timmar. Dessutom tillverkar Israel sina egna vapen- och försvarssystem.

Trots detta har en liberal riksdagsledamot föreslagit att Sverige ska sälja vapen till Israel. Jag är dock glad att Liberalerna har förkastat förslaget.

Vad tycker ledamoten om förslaget att Sverige ska sälja vapen till Israel?

Anf. 139 MAURICIO ROJAS (L) replik:

Fru talman! Jag beklagar verkligen det som händer med det palestinska folket. Det är djupt tragiskt. Jag accepterar inte heller Israels politik i de ockuperade områdena.

Vi har under lång tid drivit att den enda lösningen är en tvåstatslösning. Men som min kollega Joar Forssell sa tidigare: Det finns ingen möjlighet till en sådan lösning så länge terrororganisationer som Hamas och Hizbollah har vapen och makt i vissa områden av Palestina. Jag vet att ledamoten El-Haj liksom jag är bekymrad över att terrorister har makten över delar av det palestinska området.

Det är så vi kan bygga upp ett fredligt läge mellan Israel och Palestina. Båda staterna måste byggas upp, men på demokratiska principer.

Anf. 140 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Fru talman! Tack, Mauricio Rojas, för ditt stöd för Palestina! Jag är självklart för en framförhandlad tvåstatslösning. Både israeler och palestinier ska kunna leva i fred och harmoni tillsammans. Jag hoppas att vi är överens om detta.

Mitt bekymmer är att det finns ledamöter i ditt parti som vill sälja vapen till Israel, fast Israel faktiskt har kärnvapen. Israel är ett av de starkaste länderna i regionen.

Då är min fråga vad din uppfattning är. Ska man göra det? Ska Sverige få lov att sälja vapen till Israel? Kan jag få ett svar på detta?

Anf. 141 MAURICIO ROJAS (L) replik:

Fru talman! Vad olika liberala riksdagsledamöter säger får de stå för. Man får diskutera med dem.

Vårt partis position är väldigt tydlig. Det finns också en svensk lagstiftning om att vissa länder får man sälja vapen till men inte andra. Fram-

för allt får vi samarbeta med och sälja vapen till demokratiska länder. Jag måste tyvärr konstatera att den enda demokrati som finns i Mellanöstern är Israel. Jag hoppas att ledamoten El-Haj kan upplysa mig om andra demokratier i Mellanöstern. Men jag upprepar: Så länge Hizbollah, Hamas och andra terrororganisationer har makt över delar av det palestinska området kommer det inte att finnas någon möjlighet till fred eller till att en palestinsk stat byggs upp.

Prot. 2024/25:69
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 142 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Världens rikaste man ger sig på världens fattigaste. Elon Musk och Donald Trump genomför nu en katastrofal slakt av det internationella biståndet. Nedläggningen av USAID är ett dråpslag mot världens utsatta. Miljontals människor lämnas utan mat, mediciner och utbildning.

Här i Sverige ser vi samtidigt en oroande utveckling. Regeringen har skrotat politiken för global utveckling, PGU. Man har urholkat biståndet och de facto gett upp Agenda 2030. Sverige överger enprocentsmålet och är på väg att hamna under FN:s rekommendation om 0,7 procent av bni för utvecklade länder. Det är skamligt. Vi, ett av världens rikaste länder, drar oss tillbaka när behoven i världen aldrig har varit större.

Samtidigt ser vi hur regeringen använder Ukrainas kamp som en ursäkt för att montera ned bistånd till världens fattigaste. Jag vill vara tydlig: Sverige ska ge allt stöd som krävs till Ukraina. Vi ska stå vid Ukrainas sida så länge det behövs. Men det får inte bli en förevändning för att skära i hjälpen till dem som lever i svält eller i konflikt i Sydsudan, Jemen och Afghanistan. Att ställa världens utsatta mot varandra är inte värdigt svensk utrikespolitik. Det är också kortsiktigt och ostrategiskt.

När regeringen avskaffade PGU, politiken som säkerställde att alla svenska beslut skulle dra åt samma håll för en mer rättvis och hållbar värld, påstod man att Agenda 2030 skulle ersätta den. Men i utrikesdeklarationen som presenterades i dag nämns inte Agenda 2030 med ett enda ord. Det är ingen slump. Regeringen har helt enkelt tappat intresset för långsiktiga utvecklingsfrågor.

En granskning från riksdagens utredningstjänst, som vi har beställt, visar att regeringens Agenda 2030-arbete är i princip utraderat. Tidigare fanns 15 konkreta initiativ och 21 instruktioner för att driva hållbar utveckling. Nu finns det bara fem initiativ och nio instruktioner kvar.

Det här är en dramatisk nedmontering av svensk utvecklingspolitik, och det är mycket oroande. Vad betyder det i praktiken? Jo, att Sveriges röst i världen blir tystare. Vi har varit en pålitlig partner i det internationella samfundet, en röst för demokrati, mänskliga rättigheter och utveckling. Men nu minskar vi kärnstödet till FN, skär ned på samarbeten och hoppas att andra tar över.

Men det blir inte så. Andra krafter kliver fram. Kina och Ryssland stärker sina roller i utvecklingsländerna på ett aggressivt sätt. När vi också ser hur USA vänder sig inåt och EU kämpar med sina egna kriser kan Sverige ta ett större ansvar, men vi gör i stället tvärtom.

Regeringen skär också ned på utvecklingsforskningen, det vill säga det som ger oss kunskap om hur vi bäst bekämpar fattigdom och skapar hållbar utveckling. Utan forskning blir biståndet ineffektivt och styrt av kortsiktiga prioriteringar i stället för evidens. Det är oansvarigt och skadar Sveriges internationella anseende.

Vi ser också hur Sverige och regeringen överger viktiga utgångspunkter i utvecklingspolitiken. I stället för att utgå från långsiktig utveckling och beprövad forskning låter man biståndspolitiken formas av protektionistiska och nationalistiska intressen som Sverigedemokraterna driver.

Men vi socialdemokrater har en annan plan. Vi tänker ta tillbaka den politik som regeringen har övergett. Vi kommer att återupprätta den feministiska utrikespolitiken, och vi kommer att säkerställa att handel och utveckling går hand i hand med arbetstagares rättigheter. Vi kommer att driva en utrikespolitik som utgår från ett upplyst svenskt intresse att global utveckling, hållbara samhällen och demokratiska rättsstater är bra för Sverige, inte bara snäva ekonomiska eller migrationspolitiska egenintressen.

Vi kommer att stärka Sveriges roll i FN och EU, där vi ska vara en röst för rättvisa, demokrati och samarbete. Vi kommer att återgå till en mer balanserad Mellanösternpolitik där vi försvarar och tar initiativ till en tvåstatslösning.

Vi socialdemokrater kommer aldrig att ge upp kampen för en stark svensk röst i världen. Under våren och resten av året kommer vi att möta bland annat en stor mängd bistånds- och civilsamhällesorganisationer för att ta fram vår framtida biståndspolitik. Det är en politik som vi kommer att presentera om ett år vid nästa års utrikespolitiska debatt valåret 2026.

Fru talman! Sverige har i generationer visat att solidaritet inte känner några gränser. Sverige har stått upp för förtryckta, stött utveckling och hjälpt till i kriser. Vi har gjort det därför att vi förstår att vårt välstånd aldrig kan byggas på andras misär, att en tryggare värld gynnar oss alla. Att vara en humanitär stormakt är inget att be om ursäkt för. Det är en del av vilka vi är och borde vara, och det är en politik som vi socialdemokrater tänker föra vidare.

(Applåder)

Anf. 143 RASMUS GIERTZ (SD):

Fru talman! Mellanöstern är en region som i århundraden i stor utsträckning har präglats av återkommande konflikter, politisk instabilitet och humanitära kriser. Den komplexa sammansättningen av historiska, kulturella och politiska faktorer i kombination med en utbredd antisemitism har försvårat möjligheterna till en varaktig fred och stabilitet i regionen.

Iran utgör tillsammans med Ryssland och Kina vår tids onskans axelmakter. Kriget i Mellanöstern har i hög grad varit ett resultat av Irans inblandning. Iran har aktivt bistått Hamas och Hizbollah samt tillhandahållit stöd till huthirebellerna i Jemen. Vidare har Iran genomfört attacker mot Israel med långdistansvapen på ett sätt som saknar motstycke i regionen.

Fru talman! Mellanösterns enda fungerande demokrati Israel är det land som tydligast tagit striden mot den islamistiska teokratien Iran och dess proxykrigare. Israel har en moralisk och juridisk rätt att som hem för det judiska folket efter Förintelsen och efter århundraden av förföljelse försvara sig gentemot världens värsta terrororganisationer, som dessutom är koncentrerade i dess närområde.

Israel försvarar framgångsrikt inte bara sitt eget land och folk mot dessa islamistiska terrorsektor, som har som sina uttalade mål att förinta den judiska staten, utan Israel står också i första ledet i försvaret av den fria världen mot diktatur, förtryck och islamism. Det är helt fundamentalt

att det starka stöd som vi har sett för Israel fortsätter och att alla demokratiska krafter sluter upp bakom Israels rätt till självförsvar.

Fru talman! Sedan den islamistiska terrorsekten Hamas den 7 oktober 2023 genomförde det värsta massmordet på judar sedan andra världskriget, har Israel utkämpat ett försvarskrig för sin existens. Sverigedemokraterna har länge varnat för risken och hotet med islamismen. Det är något som Israel nu har drabbats allra hårdast av, och landet kämpar fortfarande för sin säkerhet och existens. Det är helt fundamentalt att Israel har vårt tydliga stöd i landets försvar mot denna terror och antisemitism.

Även om Israel har vidtagit långtgående åtgärder för att minimera antalet civila offer har dödstalet varit stort, varpå den förhandlade vapenvilan som trädde i kraft den 19 januari är nödvändig för att få till ett omedelbart frisläppande av gisslan och ett humanitärt tillträde för att lindra nöd och förhindra fortsatt död. Det är därför mycket allvarligt att Hamas inte följer avtalet och återlämnar de kvarvarande gisslan och därmed sätter hela den förhandlade vapenvilan i gungning.

Det är viktigt att understryka att det rådde vapenvila innan Hamas attack den 7 oktober. Demokratin Israel har tvingats förhandla med en islamistisk terrorsekt, som nu hotar att återigen eskalera situationen i regionen. Hamas måste hedra det ingångna avtalet och omedelbart och villkorslöst släppa de kvarvarande gisslan.

Fru talman! Sverigedemokraterna har under lång tid verkat för att återkalla erkännandet av Palestina och för att flytta den svenska ambassaden till Jerusalem. Det hastiga erkännandet av Palestina, som den förra socialdemokratiskt ledda regeringen pressade fram, var ett förhastat och felaktigt beslut. Det kan inte heller ses som representativt för Sverige eftersom den dåvarande regeringen saknade en riksdagsmajoritet bakom sig. Beslutet saknade även folkrättslig grund, och det finns nu inget som tyder på att vi kommer att se en långsiktigt fungerande regering. Det var fel beslut då, och det har visat sig vara fel beslut även i dag.

Fru talman! När det gäller återuppbyggnaden av Gaza är det centralt att Hamas inte kan vara en del av återuppbyggnaden och att en statsledning där Hamas ingår inte kan betraktas som legitim. Ett erkännande av Palestina med Hamas i en samlingsregering har redan sedan innan terrorattacken den 7 oktober varit helt uteslutet för Sverigedemokraterna. Även om det är staters existens och inte regeringssammansättningen som erkänns är detta ytterligare en försvårande omständighet. Sveriges förra regering borde åtminstone i sitt erkännande tydligt ha tagit avstånd från Hamas och deklarerat att Hamas inte kan ses som en legitim part i en samlingsregering.

Det är också avgörande att förstörelse av Hamas infrastruktur, såsom tunnelsystem och vapenlager med mera, är en central del av återuppbyggnaden och att säkerställa att den infrastruktur som man bygger i Gaza inte kommer att kunna användas för militära ändamål så att en attack som den som skedde den 7 oktober aldrig sker igen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Daniel Lönn (SD).

Anf. 144 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Vi står i dag inför en värld där kolonialismen fortfarande präglar samhällen, ekonomier och livsvillkor. Vi måste börja tala klarspråk om imperialismens skugga och det ansvar vi har för att bryta den. Låt oss därför tala om Grönland, Kongo och Palestina, tre länder där kolonialismen är ytterst aktuell och där folket behöver vårt stöd och vår solidaritet.

Danmark har i århundraden utnyttjat Grönlands resurser samtidigt som inuiternas rättigheter kränkts. Kamp för självständighet och mot militära installationer och strukturell diskriminering präglar vardagen för många grönländare.

Vänsterpartiet stöder det grönländska folkets rätt till självbestämmande, och vi uppmanar Sverige att ta tydligare ställning mot den fortsatta koloniala kontrollen och att verka för att Grönlands folk får bestämma sin egen framtid utan utpressning från USA eller andra länder.

Tyvärr nämns inte Grönland i deklarationen. Det är riktigt olyckligt att vi inte kan stå upp för länder inom Norden. Jag tänker att vi i Sveriges riksdag kan börja med att arbeta för att ge Grönland fullvärdigt medlemskap i det nordiska samarbetet. Vi kan också markera tydligt mot USA att Grönland inte är till salu.

Fru talman! I Kongo ser vi en av världens värsta humanitära kriser. Det är ingen slump. Landet släpades under Belgiens styre in i en av de mest brutala koloniala regimerna i historien. Miljontals människor mördades för att kung Leopold och Belgien skulle kunna berika sig. Men det var inte bara Belgien som berikade sig, utan även en rad företag från både Europa och USA. Och Sverige var det tredje mest representerade landet i Leopolds armé. Det är något som inte tas upp i våra historieböcker.

Imperialismen tog dock inte slut där. Storföretag och utomstående aktörer, inklusive västerländska regeringar, fortsätter att utnyttja Kongos naturresurser. Kobolt, guld och diamanter utvinns på bekostnad av lokalbefolkningen, och väpnade grupper understöds för att tjäna externa intressen.

Enligt Sveriges geologiska undersökning importerar vi ungefär 350 ton kobolt, främst till stålindustrin, och ytterligare 650 ton i form av litiumbatterier. En betydande del av den kobolten kommer från Kongo. Utvinningen är ofta förknippad med konflikter och brott mot mänskliga rättigheter. Vänsterpartiet kräver en radikal omprövning av Sveriges och EU:s handelsrelationer. Vi måste sätta stopp för vårt bidrag till detta utnyttjande, och vi måste verka för en rättvis handel där det är det kongolesiska folket och inte internationella storföretag som gynnas.

Kopplingen mellan kolonialism och våld i Kongo leder oss direkt till frågan om Rwanda. Landet har i många år varit en aktör i den kongolesiska konflikten genom stöd till väpnade grupper och plundring av naturresurser. Trots detta har Sverige fortsatt att ge bistånd till Rwandas regering. Flera länder, däribland Nederländerna och Tyskland, har stoppat sitt bistånd till Rwanda på grund av landets roll i konflikten. Vi i Vänsterpartiet kräver att Sverige gör detsamma. Svenskt bistånd ska inte gå till regimer som aktivt bidrar till våld och exploatering.

Sist men inte minst vill jag prata om Palestina. Där fortsätter folkmordet, ockupationen och förtrycket. Folkmordet i Gaza och de systematiska brotten mot folkrätten från Israels håll visar att kolonialismen inte är förfluten historia. Den pågår här och nu.

Vi i Vänsterpartiet har alltid stått på det palestinska folkets sida i kampen om självbestämmande. Vi kräver att Sverige går längre än att bara göra symboliska erkännanden och i stället aktivt pressar på för sanktioner mot Israel. Vi vill att Sverige sätter stopp för samarbeten och handel med Israel och att vår utrikespolitik präglas av solidaritet och respekt för internationella avtal och domstolar.

Vi i Vänsterpartiet väljer en utrikespolitik byggd på solidaritet, anti-kolonialism och rättvisa. Vi väljer inte en utrikespolitik som utformas för att blidka stormakter eller stora ekonomiska intressen. Folket i Grönland, Kongo och Palestina har rätt att forma sin framtid i frihet, och det är vårt ansvar att agera.

(Applåder)

Anf. 145 YUSUF AYDIN (KD):

Fru talman! Regeringens utrikesdeklaration fokuserar mycket på den svåra säkerhetspolitiska tid och det osäkra omvärldsläge som vi befinner oss i. Då ska vi fokusera främst på fred, frihet och säkerhet samt på att försvara våra intressen och värderingar.

Mina kollegor Magnus Berntsson och Gudrun Brunegård har på ett förtjänstfullt sätt redogjort för viktiga delar i våra utrikes- och biståndspolitiska frågor. Jag ska i mitt anförande fokusera på ett annat viktigt område som vi kristdemokrater under lång tid har arbetat med i denna kammare: religionsfrihet och förföljelsen av religiösa minoriteter.

Religions- och övertygelsefrihet är en grundläggande mänsklig rättighet. Men kränkningar av religionsfriheten är stora i vår omvärld, och vi kan konstatera att det i många länder har varit en negativ utveckling de senaste åren. Cirka tre fjärdedelar av världens befolkning lever i länder där religions- och övertygelsefrihet kraftigt begränsas av stater eller olika grupper i samhället. Detta hindrar människor från att leva i frihet. Det motverkar jämställda, fredliga och demokratiska samhällen och bidrar många gånger till ett liv i fattigdom och utsatthet.

Förföljelsen av kristna är särskilt omfattande och har ökat de senaste åren. Den internationella människorättsorganisationen Open Doors offentliggör varje år en lista över de 50 länder där förföljelsen av kristna är som störst. Listan för 2025 publicerades för någon månad sedan och visar att det har förvärrats och intensifierats. Cirka 380 miljoner kristna eller var sjunde kristen på jorden är utsatt för förföljelse på grund av sin tro. Det innebär att kristna är den största förföljda religiösa gruppen i världen. Det kan jämföras med för ungefär tio år sedan då motsvarande siffra var 100 miljoner. Det är en mycket dramatisk försämring på bara tio år.

Trots denna omfattande och extrema förföljelse har frågan om religionsfrihet haft en närmast obefintlig roll i Sveriges utrikes- och utvecklingspolitik åren innan. Det är något som vi kristdemokrater har fokuserat på väldigt länge.

Med oss i regeringen blir det skillnad. I utrikesfrågor och framför allt biståndsfrågor har detta fått en tydligt framträdande roll. Vi arbetar också för att Sverige ska utse en ambassadör eller ett särskilt sändebud för religionsfrihet, något som flera andra EU-länder redan gjort.

Prot. 2024/25:69

12 februari

Utrikespolitisk debatt

Fru talman! Jag ska också prata om Mellanöstern, där de kristna riskerar att försvinna från sina ursprungsländer och kristendomens vagga. Efter decennier av konflikt och instabilitet i Mellanöstern har regionen börjat genomgå betydande förändringar. Med ett försvagat Hizbollah och en nyvald president i Libanon, Assadregimens fall i Syrien och ett minskat iranskt inflytande i regionen står Mellanöstern inför ett potentiellt historiskt skifte.

För de kristna minoriteterna, som historiskt utsatts för svår förföljelse, har de två senaste decennierna varit förödande. Den kristna befolkningen i Irak och Syrien har minskat med närmare 80 procent och riskerar att försvinna från sina historiska ursprungsområden. Damaskus var huvudstad i det gamla arameiska riket redan år 1000 före Kristus, och arameiska språket var lingua franca i området. Det var också senare det språk som talades av Jesus, och det används fortfarande av syrianer, assyrier, kaldéer och andra. Dessa grupper har alltså över 3 000 år av historia i regionen. De utgör därmed dess ursprungsfolk och bör också erkännas som det.

För de kristna folkgrupperna i Syrien innebär de senaste händelserna osäkerhet men också visst hopp. Man behöver navigera i en ny politisk verklighet som förhoppningsvis kan leda till ett demokratiskt och inkluderande styre. EU, Sverige och andra behöver engagera sig i Syrien och verka för ett demokratiskt och inkluderande styre samt en ny konstitution som garanterar alla syrier inklusive minoriteter samma rättigheter, så att kristna och andra folkgrupper kan bidra till landets utveckling som en integrerad del av det syriska folket.

I dessa osäkra tider är det viktigt att Sveriges starka utrikespolitiska röst hörs och att Sverige fortsätter att engagera sig för de svaga och de utsatta. I det arbetet är religionsfrihet en viktig del. Vi behöver fortsatt säkerställa att detta finns med i utrikespolitiken, biståndspolitiken och de avtal som Sverige och EU tecknar med övriga världen.
(Applåder)

Anf. 146 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Fru talman! Vi ser just nu en global tillbakagång för mänskliga rättigheter. Auktoritära krafter tar plats i allt fler länder, och rättigheter som vi tidigare tagit för givna ifrågasätts och rullas tillbaka. Kvinnors rättigheter inskränks, hbtqi-personer förföljs och minoriteters ställning försvagas. Detta är en utveckling vi måste stå emot med kraft, tydlighet och solidaritet.

Fru talman! Det är inte något nytt för någon i det här rummet att Trump i Vita huset innebär dåliga nyheter för resten av världen. Trumpadministrationen har återinfört den så kallade global gag rule, som förbjuder bistånd från USA att gå till några aktörer som på något sätt arbetar med abort eller reproduktiva rättigheter, vilket också i praktiken förhindrar arbete som handlar om tillgång till preventivmedel, mödravård, hivprevention och så vidare. USA har dessutom dragit tillbaka sitt stöd till FN:s befolkningsfond och lämnat Världshälsoorganisationen. Nu har Trump också stängt ned USAID. Det här är en utveckling som får katastrofala konsekvenser för världens fattigaste, framför allt kvinnor och flickor.

Här finns möjligheter för Sverige att växla upp. När världen tar steg bakåt måste Sverige gå framåt. Jämställdhet är nyckeln till hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning. Med en återinförd feministisk utrikespolitik för fred, rättvisa och klimat kan Sverige bidra till att förbättra livet för miljontals kvinnor. Australien har nyligen höjt ambitionerna i sitt internationella jämställdhetsarbete under ledning av utrikesminister Penny Wong. Sverige borde göra detsamma.

Men svensk biståndspolitik är stadd i drastisk förändring under regeringens reformagenda. Bland annat har man dragit in allt stöd till Unaids. I över två decennier har Sverige varit en ledande aktör i det globala arbetet mot hiv och aids, men nu verkar regeringen vilja lägga det nödvändiga arbetet på hyllan.

Regeringens beslut att dra in stödet till Unaids hotar livsviktiga insatser för att bekämpa sjukdomen och det stigma och den diskriminering som ofta följer i dess spår. Unaids spelar en avgörande roll i att samordna det internationella arbetet för att stoppa spridningen av hiv och säkerställa att de som är mest utsatta för risken att få viruset överfört, som flickor och unga kvinnor, hbtqi-personer och människor som tar emot ersättning för sex, får tillgång till vård och förebyggande insatser.

Att skära ned stödet innebär inte bara att Sverige sviker sitt långvariga engagemang för global hälsa och mänskliga rättigheter utan också att vi bidrar till en utveckling där fler människor får hivviruset överfört och fler liv går förlorade. De olyckliga besluten av Trump på biståndsområdet gör att det är ännu mer centralt att andra stater kliver fram och tar ansvar. Sverige måste återupprätta stödet till Unaids. Att göra något annat vore oacceptabelt.

Fru talman! Runt om i världen förföljs, trakasseras och diskrimineras människor enbart på grund av sin sexuella läggning och sin könsidentitet. I ett sjuttital länder är samkönade relationer helt förbjudna. Internationellt stöd till dem som arbetar med hbtqi-personers rättigheter är avgörande för många organisationer.

I höstas hade jag förmånen att delta i den internationella hbtqi-paraplyorganisationen ILGA:s världskonferens. Detta var precis efter presidentvalet i USA, och samtalsämnet var givet. Särskilt delegaterna från USA var väldigt tydliga med att risken var stor att vi under de kommande fyra åren skulle få uppleva en värld som vi inte sett tidigare.

Nu har Trump tillträtt på sin post, och deras farhågor har blivit verklighet. Den nye presidenten har vidtagit en mängd åtgärder, både nationella och internationella, som siktar in sig på att inskränka rättigheter och försvåra arbetet för rätten till hälsa. Vi har sannolikt ännu inte sett slutet på detta. Tyvärr sammanfaller Trumps andra presidentperiod med en tid då även flera andra länder, som tidigare varit stora givare i biståndssamarbeten där hbtqi-personers rättigheter stått i fokus, valt att dra ned på sina insatser.

I denna tid är det ännu mer centralt att Sverige väljer att stå upp, både med pengar och konkreta åtaganden och i ord. Vad som sägs i Sverige och av svenska politiker får kanske inte lika stort genomslag som det som sägs av Trump. Men regeringen kan lita på att världens hbtqi-personer kommer att lyssna och förvänta sig att Sverige fortsätter att vara en stark röst och en stark allierad. Vi i Miljöpartiet kommer också att förvänta oss detta.

I regeringsunderlaget finns företrädare som motarbetar hbtqi-personers rättigheter. Därför är tydlighet från regeringens företrädare ännu viktigare. (Applåder)

Anf. 147 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Jag kom precis tillbaka från Ukraina. Det är smärtsamt att se de enorma umbäranden som den ukrainska befolkningen nu lever under. Samtidigt är det otroligt vilket mod och vilken heroism den ukrainska befolkningen visar i att stå emot den ryska aggressionen.

Vi måste förstå att det här för Rysslands del inte handlar om Krimhalvön, Donetsk och Luhansk. Det handlar om att man vill krossa den ukrainska staten, infrastrukturen, ekonomin, befolkningen och identiteten. Man vill göra den ukrainska nationen till en historisk parentes. Kort och gott förnekar man ukrainarna rätten att ha en ukrainsk identitet.

Fru talman! Det är väldigt viktigt att vi förstår den här imperialismen. Ryssland har sedan lång tid tillbaka i ledningen en politisk mentalitet som är snarlik islamisters sätt att tänka och resonera – ett territorium som någon gång varit kontrollerat av Ryssland ska alltid vara det. Man accepterar inte landöverträdelser.

Vi kan titta historiskt på detta. År 1917, i slutet av första världskriget, gjorde Vladimir Lenin och hans kumpaner statskupp i Petrograd. Deras mål var att skaffa sig kontroll över Ryssland, men också att till varje pris ta Ryssland ut ur första världskriget, eftersom östfronten, det vill säga Rysslands västfront, blödde.

Det ledde fram till en fred våren 1918 i mars i Brest-Litovsk där Ryssland avträdde stora landområden. Helt plötsligt avträdde Estland, Lettland, Litauen, Finland några månader tidigare, Ukraina, Georgien, Armenien, Azerbajdzjan och så vidare. Alla dessa områden som tidigare hade varit ryska såg dagens ljus och blev självständiga stater.

Sedan kapitulerade Tyskland på hösten, vilket gjorde att freden inte gällde längre. Direkt satte Vladimir Lenin och hans medbrottslingar i bolsjevikregimen igång arbetet med att försöka ta tillbaka de områdena.

Man hade tidigare lagt sig i det finska inbördeskriget och stött den röda sidan där. Nu bedrev man krig i Estland, Lettland och Litauen. Man anföll Polen och Warszawa 1920. Man krigade i Ukraina och införlivade Ukraina i Sovjetunionen så att det blev Sovjetrepublik. I Baku rullade Röda arméns pansarvagnar och tanks in i augusti 1920. Azerbajdzjan, Armenien och Georgien införlivades återigen i det ryska imperiet.

Men det var några länder som klarade sig från de ryska härjningarna då. Det var Finland, som lyckades behålla sin frihet. Det var Estland, Lettland, Litauen och Polen. De klarade sig undan. De behöll sin självständighet.

Vad gjorde Sovjetunionen då? Jo, då väntade man till att det andra världskriget började. Man attackerade Finland i vinterkriget, styckade Polen i en pakt med Hitler, och sedan ockuperade man Estland, Lettland och Litauen och återinförlivade dem.

Då var det ryska imperiet återigen intakt. Det var bara att det var bolsjevikisk-kommunistiskt i stället för som tidigare tsarfascistoid. Det var NKVD och KGB som säkerhetstjänsten hette i stället för Ochrana, men i övrigt var det samma sak.

Sedan går vi fram till 1990. Då kollapsade Sovjetunionen, och då blev återigen dessa länder självständiga. Det var Estland, Lettland och Litauen. Det var Ukraina, Armenien, Georgien och Azerbajdzjan. Men Ryssland accepterade inte detta.

Det vi nu ser är att man anföll Georgien och ockuperade delar av Georgien. Man förrådde i praktiken Armenien på ett sätt som gjorde att Armenien fick utstå en etnisk rensning från Nagorno-Karabach för att armenierna ville gå en annan väg än Ryssland. Man har fullskaligt överfallit och anfallit Ukraina i vad som i förlängningen skulle kunna leda till ett folkmord och ett kärnvapenkrig.

Om omvärlden i detta läge försöker tvinga på Ukraina en fred som inte ger Ukraina någonting tillbaka innebär det att man fryser konflikten ungefär där stridslinjerna ligger nu. Ryssland kommer att bunkra upp och fortsätta mobilisera medan omvärlden kommer att säga till Ukraina att de nu inte behöver lika mycket vapen, för nu är det fred. Sedan kommer Ryssland att anfalla Ukraina återigen efter ett och ett halvt år eller två år. Eller så får vi en utveckling där Ryssland i stället går mot något annat land där man inte accepterar deras självständighet.

Fru talman! Vad vi måste förstå är att den imperialism och kolonialism som vi ser från ryskt håll bygger på en föreställning om att Ryssland måste styras enväldigt och att Ryssland kan ta sig rätten att attackera, att dominera, att förolämpa, att bedriva hybridkrig och så vidare mot sina grannländer. Detta ser vi i Sverige hela tiden. Vi ser i stort sett varje dag hur Ryssland agerar mot oss, och vi har aldrig varit en del av det ryska imperiet.

Fru talman! När vi tittar på vår egen historia vet vi allting vi har gått igenom historiskt, och vi vet om västvärldens kolonialism och imperialism. En tidigare talare här nämnde till exempel Kongo. Det är jätteviktigt att vi tittar på vår egen historia i västvärlden.

Men vi måste också förstå att inkludera den ryska kolonialismen och imperialismen i den kontexten. Kolonialism och imperialism är inte enbart något som västvärlden har ägnat sig åt. Det är i hög grad något som Ryssland ägnat sig åt. Det spelar ingen roll om det är under Vladimir Putins regim, om det var under Sovjetunionens med Stalin, Lenin, Brezjnev, Chrusjtjov och så vidare eller om det var under det gamla tsarimperiet. Därför måste Ukraina vinna detta krig.
(Applåder)

Anf. 148 LINNÉA WICKMAN (S):

Fru talman! År 2025 är ett jubileumsår för den globala jämställdhetskampen. Internationella kvinnodagen firar 50 år. För 30 år sedan antogs Pekingplattformen, den mest progressiva globala handlingsplanen för kvinnors rättigheter stödd av 189 länder. För 25 år sedan beslutade man om FN:s resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. För 15 år sedan bildades UN Women.

Men samtidigt som vi firar framstegen möter vi också ett allt starkare motstånd. Flickors och kvinnors rättigheter ifrågasätts och blockeras av bakåsträvande krafter. Det gör det ännu viktigare att försvara de internationella överenskommelserna. Pekingkonferensen ledde till att fler länder kriminaliserade våld mot kvinnor. För första gången fick vi omfattande statistik över könsbaserat våld. Kvinnors roll i fredsprocesser lyftes fram. Det banade väg för resolution 1325.

Men detta jubileumsår för jämställdhet präglas också av nya och starkare hot. Sverige och det internationella samfundet kommer att behöva agera kraftfullt mot detta. Vi har en historisk uppgift att axla för de miljontals flickor och kvinnor som lever under det hårdaste av förtryck under represiva regimer som i Iran och Afghanistan, och för de kvinnor som drabbas hårdast i krig och konflikter i Gaza, Ukraina, östra Kongo och Sudan.

Men det gäller också de kvinnor som nu ser sin egenmakt minska när Trumpadministrationen, med världens rikaste man i spetsen, återinför the global gag rule. När världens största biståndsland USA förbjuder biståndsorganisationer att ens informera om säkra aborter innebär det att miljontals kvinnor förlorar tillgången till preventivmedel, mödravård och hivprevention.

Enbart under de dagar som USA har stoppat biståndet har International Planned Parenthood Federation fått stänga ner hälsojänster och service för miljontals flickor, kvinnor, unga och hbtqi-personer i 13 länder i Afrika och Asien. Det är bistånd som inte kommer att komma tillbaka. Konsekvenserna är närmast överblickbara.

Vi vet att resultatet blir fler osäkra och farliga aborter, oönskade graviditeter och dödsfall. Flickor, kvinnor och hbtqi-personer får betala priset när välfinansierade allianser av värdekonservativa, nationalistiska rörelser slår undan benen för rätten till sin egen kropp och hälsa.

Sverige och likasinnade länder måste öka stödet till FN och civilsamhällesorganisationer. När Trump senast satt i Vita huset agerade Sverige under den socialdemokratiskt ledda regeringen. Det måste vi göra igen. Regeringen kan inte stå passiv när kvinnors rättigheter hotas.

Fru talman! Sverigedemokraternas och regeringens beslut att nedprioritera jämställdheten i utrikespolitiken är ett historiskt misstag. Det räcker inte att kalla jämställdhet för ett kärnvärde om politiken samtidigt försämraras. Den feministiska utrikespolitiken har avskaffats.

Den globala jämställdhetsambassadören har försvunnit. Stödet till Un-aids har tagits bort. Kärnstödet till FN:s befolkningsfond minskar. Det svenska kvinnliga medlingsnätverket har lagts ned. Regeringens biståndsramverk gör jämställdhet till en fråga om relevans i stället för en självklar del av allt arbete. En tydlig handlingsplan för jämställdhet saknas.

Samtidigt kämpar FN och civilsamhällesorganisationer för att fylla finansieringsluckorna efter Trumpadministrationens politik. Men de kan inte göra det ensamma. Act Svenska kyrkan och RFSU har uppmanat regeringen att agera och samla likasinnade länder för att stoppa bakslagen. Regeringen måste kliva fram. Jag undrar: Vad är planen för att försvara den globala jämställdheten? Trots otaliga debatter och frågor i månad efter månad får vi inget svar.

Fru talman! Den värld som vi vill leva i är inte en osäker och farlig värld där auktoritära krafter och den starkes rätt ska få diktera villkoren för demokrati och mänskliga rättigheter.

Vi ser i Gaza och på Västbanken hur Israels regering bryter mot folkrättens principer. Straffriheten för övergrepp mot palestinier breder ut sig. I Västsahara berövas saharierna sin rätt till självbestämmande. I Georgien demonstrerar människor modigt månad efter månad mot auktoritär utveckling och ryskinspirerade lagar. Vi som var på plats som internationella va-lobservatörer vid höstens val kan intyga att det var ett demokratiskt underskott som präglade parlamentsvalet.

Förtryck, ockupation och våld slår alltid hårdast mot de mest utsatta. När demokratin retirerar är det kvinnor, flickor och hbtqi-personer som får betala det högsta priset. Det är ett tydligt mönster, men det är något vi aldrig kan acceptera.

Vi får inte vackla när andra tvekar. Vi får inte backa in i framtiden. Nu är det dags att höja ambitionerna.

(Applåder)

Anf. 149 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Vi befinner oss i en särskilt oroväckande tid globalt, där vi ser en allt tydligare samverkan mellan skurkstaterna Iran, Ryssland, Kina och Nordkorea. Dessa nationer utmanar kontinuerligt de värderingar och principer som världens demokratier står för, inklusive respekt för mänskliga rättigheter, suveränitet och internationell rätt. Genom sitt växande samarbete, både ekonomiskt och militärt, strävar de efter att rubba den internationella världsordningen och stärka sina egna auktoritära regimer.

Vi får inte glömma att det finns en otäck men ändå påtaglig risk att vi själva befinner oss i krig inom loppet av bara några år. Det blir då extra viktigt att vi fortsätter vårt generösa stöd till Ukraina när vi ser hur viktiga bidragsgivare som USA potentiellt vacklar i sitt stöd. USA har nu dessutom valt att lämna sin ledarroll i Ramsteingruppen, som samlar de stater som stöder Ukraina militärt.

Ukraina kämpar heroiskt mot den ryska aggressionen, och ukrainarnas motstånd försvarar inte bara deras egen frihet utan också Europas säkerhet och stabilitet. Därtill är det oerhört viktigt att vi stärker samverkan mellan världens fria stater och andra demokratier runt om i världen. Om vi tar Asien som exempel talar jag om allt ifrån välutvecklade demokratier som Taiwan, Sydkorea och Japan till länder som Indien och Mongoliet.

För Sverige är det avgörande att vår roll i Nato, som vi nu har varit en del av i snart ett år, är aktiv och konstruktiv. Vårt medlemskap i Nato stärker vår nationella säkerhet och bidrar till den kollektiva försvarsförmågan inom alliansen. Som ett land i en strategiskt viktig region måste vi visa vårt engagemang genom ett aktivt deltagande i det politiska samarbetet inom Nato och genom att bidra med våra unika kunskaper och innovationer inom försvarsindustrin. Nato är i dag den främsta garanten för säkerhet i den fria världen.

Det är också av stor vikt att vi verkar för en demokratisk förändring i Belarus, vars regim som bekant tillhör sfären kring tidigare nämnda länder i onskans axelmakter. Den belarusiska befolkningen har länge levt under ett repressivt styre, och deras kamp för demokrati och frihet förtjänar internationellt stöd. Jag är därför oerhört stolt över att vi från Sverigedemokraternas biståndsstiftelse Hepatica nu är med och stöder den diplomatiska verksamhet som bedrivs av den demokratiska oppositionen under Svjatlana Tsichanouskaja.

Fru talman! För snart två år sedan röstade riksdagen ja till Sverigedemokraternas yrkande om att terrorlista det islamiska revolutionsgardet IRGC. Sedan dess har regeringen aktivt tagit ställning för att driva denna linje, och man har verkat för att skapa samförstånd kring detta inom EU-kretsen. Med hänvisning till brist på rättslig grund har processen dock varit svår, men nu ser vi ett ljus i tunneln då vi efter flera intressanta åtal nu också har en färdig dom i Düsseldorf som kan användas som rättslig grund.

Jag utgår därför från att utrikesministern och regeringen gör sitt yttersta för att följa upp detta.

Något annat som är värt att återkommande lyfta är den islamiska republikens omfattande underrättelsearbete i Sverige, som Säkerhetspolisen kan vittna om. De sysslar med spionage och påverkansoperationer.

Beträffande det senaste var det inte länge sedan vi kunde följa TV4:s avslöjande om hur Utrikespolitiska institutets Mellanösternchef har varit en del av och deltagit i ett regimlojalt nätverk, bildat av den islamiska republikens utrikesministerium. Det handlar om personer som har haft till uppgift att påverka väst till förmån för den iranska skurkregimen. För flera av oss som länge har varit engagerade i dessa frågor är avslöjandena om denna person långt ifrån förvånande. Jag utgår därför från att regeringen vidtar nödvändiga åtgärder.

Islamiska republikens underrättelseinhämtning är systematisk och omfattande. Vi vet att den sker genom dess bas Imam Ali Islamic Center i Järfälla och genom ambassaden på Lidingö. Även här utgår jag från att regeringen agerar.

Fru talman! Även om jag ser de rejäla förbättringar inom utrikespolitiken i allmänhet som har skett när vi har gått från en socialdemokratisk regering till en moderatledd regering kan jag inte nog kraftigt påtala den katastrofala hanteringen av fångutväxlingen förra året.

Jag är naturligtvis mycket glad över att svenska kidnappade medborgare har fått komma tillbaka till Sverige, men det sätt det skedde på var under all kritik. Plötsligt har man gjort varenda svensk till en potentiell måltavla som den iranska skurkregimen kan kidnappa i syfte att få sin vilja igenom. Därtill har en människa som är skyldig till avskyvärda brott släppts till frihet för att sedan hyllas som hjälte.

Sist men inte minst, fru talman, tänkte jag prata lite om Syrien, med tanke på att detta har berörts tidigare i debatten i dag. Alla som har följt mitt engagemang i denna fråga vet att jag både före och efter det studiebesök jag gjorde i landet tydligt har fördömt Assadregimen och alla de brott Assad har gjort sig skyldig till. Vår resa var strikt humanitär och präglades av studiebesök till FN-organ och liknande. Det är därför inget konstigt med att sedan kritisera den terrorsekt som nu har tagit makten i landet och samtidigt nämna att en diktator inte kan ersättas med en terrorsekt.
(Applåder)

Anf. 150 JOHN E WEINERHALL (M):

Fru talman! Världen är nu en oroligare plats än den har varit sedan andra världskriget. Vi lever i en mycket allvarsam tid. På vår egen kontinent rasar det fullskaliga anfallskriget mot Ukraina från rysk sida sedan snart tre år.

Samtidigt som kriget rasar i Europa tornar mörka moln upp sig också i andra delar av världen. På många håll i världen ser vi konflikter, oro och risk för krig och mänskligt lidande. Därför skulle jag också vilja tillåta mig att göra en mer fjärran utblick i dag.

Den världsordning som världen sedan kalla kriget har vant sig vid ställs på sin spets när auktoritära stater utmanar den gång på gång. Det gäller Ryssland, det kommunistiska Fastlandskina, Iran och Nordkorea för att nämna några. De är alla auktoritära stater med tydliga maktambitioner såväl ekonomiskt som militärt.

För att möta hotet krävs ett enat och samlat Europa med en stark transatlantisk länk. Det är avgörande för att upprätthålla den regelbaserade världsordning vi litar till. Sveriges medlemskap i den västliga försvarsalliansen Nato utgör här en grundbult, precis som EU utgör vårt viktigaste utrikespolitiska forum.

Samtidigt, fru talman, är det viktigt att Europa stärker sin självständighet. Många europeiska länder har under alldeles för lång tid åkt snålskjuts på och förlitat sig för mycket på Amerika. Det är därför välkommet att de flesta europeiska länder nu stärker sitt försvar och bidrar till att vi tillsammans kan avskräcka och om behövt försvara oss mot de hot som finns omkring oss.

Vid sidan av Ryssland är Kina det största långsiktiga säkerhetshotet mot den världsordning vi värnar, och ett Kina som är på offensiven kräver allas vår vaksamhet. Det kinesiska agerandet i Sydkinesiska sjön med dess anspråk på i princip hela bihavet liksom dess annekteringar av ögrupper väcker stor oro. Pekings niostreckspolicy saknar juridisk grund och inkräktar på grannlänternas territorialvatten. Passagera i Sydkinesiska sjön är oerhört viktiga för hela världshandeln – där går 50 procent av alla transporter över haven. Dessutom uppskattas det att det finns stora naturtillgångar i form av olja och gas i området.

Härtill kommer också Fastlandskinas påtryckningar och återkommande hot mot Taiwan med dess agerande i Taiwansundet. Jag behöver inte ens nämna betydelsen av tillgången på halvledare. Det finns alltså såväl stora ekonomiska som säkerhetspolitiska aspekter som spelar in i regionen.

Vidare gällande Fastlandskina vill jag ta upp dess behandling av minoriteter, till exempel tibetanerna i det icke-autonoma Tibet och uigurerna i Xinjiang. Det är givetvis moraliskt förkastligt. Kina gör sig skyldigt till kulturellt folkmord, miljöförstöring och förtryck av individuella rättigheter.

Det är dock inte bara etniska minoriteter som är hårt ansatta av kulturell och religiös förföljelse; det gäller också i Kina i stort. Den politiska friheten är i det närmaste helt kringskuren, pressfriheten är avskaffad och kultursensuren är mycket omfattande. Den fängslade svenska medborgaren, författaren och förläggaren Gui Minhai är bara ett exempel på detta.

Fru talman! Sverige har en lång historia som ett frihandelsvänligt land. Det är genom handel och samarbete som vi skapar både välstånd och djupare relationer till andra länder. Men Sverige har också en lång tradition av att arbeta för och lyfta fram mänskliga rättigheter. Det ska vi givetvis fortsätta att göra. Det är viktigt att Sverige är en tydlig röst och att vi gemensamt i EU arbetar för att narrativ från Kina och Ryssland, tillsammans med resten av onskans axelmakter, inte får fotfäste.

Jag skulle nu vilja tala om ytterligare en av dessa onskans axelmakter som utgör ett stort hot mot vår världsordning, och det är Iran. Terrorregimen förtrycker inte bara sin egen befolkning, vilket är illa nog, utan de använder sig av sina ombud i Hamas och Hizbollah liksom hos huthirebellerna för att dessa ska springa regimens ärenden i Mellanöstern. Dessutom använder de gängkriminella här i Sverige för att begå statsterrorism, bland annat mot judiska och israeliska mål i vårt land. Detta kan vi aldrig tillåta. Regeringen arbetar också för att se till att terrorlista Islamiska revolutionsgardet i Europeiska unionen.

Framför allt Kina men också Ryssland har stora intressen i många länder i såväl Asien som Afrika. Här behöver därför Sverige och EU kliva fram och vara ett bättre alternativ som en samarbetspartner på lika villkor. Europeiskt samarbete och socialt hänsynstagande investeringar måste alltid vara ett bättre alternativ än kinesiska skuldfällor. Vi måste vara långsiktiga och bejaka de goda krafter som trots den eländiga värld vi lever i ändå finns och till och med vinner mark på vissa håll.

Herr talman! Det svenska engagemanget för en ordning där rätt går före makt måste fortsätta såväl i vårt närområde som över hela världen. (Applåder)

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg (M).

Anf. 151 TOMAS ENEROTH (S):

Herr talman! Världens rikaste man, Elon Musk, sponsrade Donald Trumps valkampanj med 270 miljoner dollar. Sedan dess har Musk blivit 150 miljarder rikare till följd av en del satsningar som den nya administrationen har gjort. Han har dessutom fått ett eget departement, Doge. Nu ägnar han all sin tid åt att skära ned stödet till de allra mest utsatta. Han börjar med USAID, världens största givare av bistånd, och stänger ned det på bara någon vecka.

Världens rikaste man attackerar världens fattigaste människor. Finns det något tydligare sätt att illustrera den nya girigheten än detta?

Det är upprörande, men det är faktiskt inte förvånande. Världens fem rikaste män har fördubblat sin förmögenhet sedan 2020. Samtidigt har 5 miljarder människor världen över blivit fattigare. Det visar Oxfams senaste rapport om den ekonomiska utvecklingen i världen. Pandemin, inflationen, lågkonjunkturen och ett växande antal konflikter i världen har lett till kraftigt ökande klyftor, samtidigt som möjligheterna att bygga egna system för finansiering, beskattning och välfärdsuppbyggnad har minskat i många av världens länder, inte minst till följd av den skulduppbyggnad som skett där ibland upp till 60 procent av små, fattiga staters utgifter nu är skuldräntor.

Vi har också sett framväxten av skattefria zoner som pressar länder att närmast subventionera etableringar från internationella företag. Vi har också sett en ökande omfattning av skatteflykt. Beräkningar visar att hundratala miljarder försvann i skatteflykt bara i Europa under 2022. I utvecklingsländerna handlar det om uppemot 1 700 miljarder kronor – pengar som kunde ha använts för att bygga upp länder genom satsningar på sjukvård, utbildning och infrastruktur.

Det här är en utveckling som har lett till en kraftig koncentration av ekonomisk makt. 1 procent av världens rikaste äger numera 43 procent av alla globala finansiella tillgångar. Inom företagssektorn ser vi en ökad maktkoncentration. Många av världens marknader domineras numera av endast ett fåtal stora internationella bolag. Några få extremt rika personer har nu både ekonomisk och, som i fallet Elon Musk, politisk makt i en utsträckning som tidigare inte har varit möjlig.

Den ökande ojämlikheten i världen bidrar till allt sämre förutsättningar att lösa de riktigt stora utmaningarna – demokratins utmaning, klimatförändringarna och fattigdomen. Vi kan se att förutsättningarna att hitta internationella överenskommelser har försämrats.

Sverige uppmärksammade tidigare detta väldigt mycket internationellt. Vi har krävt åtgärder mot skatteflykt och internationella skatteparadis men också tagit egna initiativ, till exempel Global Deal som Stefan Löfven 2016 kunde presentera ihop med OECD och Kanadas premiärminister. Vi har haft ett aktivt arbete med ILO:s konventioner. Sverige har varit drivande för att skapa internationell rättvisa och jämlikhet.

Detta har smittat av sig internationellt. I Världsbankens och IMF:s olika stödpaket inkluderas numera både klimatinsatser och frågor om långsiktig social hållbarhet. I G20, denna grupp bestående av en stor del av världens mäktigaste länder, har man dels tagit fram ett ramverk för en rättvis global bolagsbeskattning, dels så sent som i somras antagit en deklaration med ambitionen att beskatta de allra rikaste.

I sitt uttalande säger G20-länderna att ”förmögenhets- och inkomstskillnader undergräver ekonomisk tillväxt och social sammanhållning och förvärrar social utsatthet”. Det är en progressiv text som Sveriges regering dessvärre kanske inte ställer upp på. G20-länderna vågar alltså markera när man ser de extrema klyftor som växer fram eftersom det långsiktigt hotar tillväxten och utvecklingen i världen.

Det finns förslag som tar de internationella målen för jämlikhet och hållbarhet vidare till gemensamma handlingsplaner, som att ta ansvar för skuldavskrivningen genom gemensamma åtaganden mellan världens länder. Act Svenska kyrkan och många andra organisationer i Sverige och världen bedriver stora kampanjer och insatser för att öka förståelsen för detta, och jag tycker att det är glädjande att detta sker i stora multilaterala och internationella forum.

Men i Sverige har vi nu en regering som har använt den här mandatperioden till att sänka biståndet, avsluta biståndsprojekt i flera länder, minska kärnstödet till FN och motarbeta klimatfinansieringsinsatser på COP-mötena. Man har knappast satt frågor om de vidgade klyftorna i världen eller fattigdomsbekämpningen främst på agendan.

I den utrikespolitiska deklarationen som vi hörde tidigare i dag blev det ganska tydligt att Sverige inte längre har ambitionen att vara en röst och en aktör i världen för jämlikhet, jämställdhet eller fattigdomsbekämpning, detta i bjärt kontrast till de förslag som vi i oppositionspartierna har, inte minst det socialdemokratiska förslaget som en jämlikhetskommission.

Nu är det ju G20-möte snart, och Sverige har blivit inbjudet. Jag tror att det är den 27–28 februari. Temat för det G20-mötet, som hålls i Sydafrika, är solidaritet, jämlikhet och hållbarhet. Det kanske vore på sin plats om Sveriges regering åkte dit med en agenda och inte bara säger att ”det var roligt att komma fram” utan faktiskt på allvar tar ledningen i den internationella diskussionen om global rättvisa. Det skulle imponera på globala syd. Det skulle öka intresset för att också europeiska länder ser vad som händer på den afrikanska kontinenten, inte bara Kina och Ryssland. Det vore smart politik. Det vore klok politik. Sverige kan bättre!
(Applåder)

Anf. 152 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Den europeiska säkerhetsordningen är satt ur spel, och hela den regelbaserade världsordningen håller på att förändras. De senaste åren har vi sett en dramatisk förändring av det globala säkerhetsläget, där

ondskans axelmakter – Kina, Ryssland, Iran och Nordkorea – aktivt destabiliserar världen.

Kina hotar dagligen Taiwan genom militär upptrappning och ekonomiska påtryckningar. Sverige bör inte bara fortsätta utan även fördjupa sitt samarbete med Taiwan. Det är dags att vi erkänner Taiwan som självständig stat och stärker och utvecklar fulla bilaterala diplomatiska förbindelser.

Vi får heller inte blunda för Kinas övergrepp på minoriteter. Regimen begår systematiska brott mot mänskliga rättigheter, ockuperar Tibet och Östturkestan och utövar förtryck mot tibetaner, uigurer och andra folkgrupper. Sverige och västvärlden måste aktivt minska sitt beroende av Kina och vid varje tillfälle fördöma dess övergrepp och ockupationer.

Nordkorea fortsätter att hota världen med sitt kärnvapenprogram. Landets oberäknliga ledarskap skapar osäkerhet långt utanför den koreanska halvön.

Mullorna i Iran fortsätter att terrorisera sin egen befolkning och hota omvärlden. Vi ser hur regimen inte bara sprider sin ideologi globalt utan även påverkar Sverige genom att använda gängkriminella för sina syften. Detta måste fördömas kraftfullt, och vi bör se till att omvärlden isolerar regimen såväl diplomatiskt som ekonomiskt.

Den ryska aggressionen mot Ukraina går snart in på sitt fjärde år. Ukrainas befolkning har visat ett mod och en beslutsamhet som inspirerar hela den fria världen. Vi gläds över den svenska enigheten om stödet till Ukraina, men vi får inte slå oss till ro; vi måste fortsätta att ge såväl humanitärt som ekonomiskt och militärt stöd.

Samtidigt ser vi att de centralasiatiska länderna med Kazakstan och Uzbekistan i spetsen strävar efter ökad självständighet från Ryssland. Detta är en unik möjlighet för Sverige och EU att stärka samarbetet i regionen, vilket kan gynna både oss och de centralasiatiska länderna ekonomiskt och politiskt.

Inom OSSE:s parlamentariska församling har vi i den svenska delegationen tagit initiativ inom den nordisk-baltiska gruppen för att fördjupa kontakterna och relationerna mellan våra regioner.

Herr talman! I södra Kaukasus är situationen fortsatt instabil. Azerbajdzjan håller fortfarande politiska armeniska fångar och vägrar ge dem rättvisa rättegångar. Nu senast har vi kunnat se hur en grupp olagligt frihetsberövade armenier från Artsach, däribland republikens premiärminister, efter Azerbajdzjans invasion och etniska rensning ställts inför politiska rättegångsförhandlingar i Baku. Sverige måste sätta press på Azerbajdzjan för att säkerställa mänskliga rättigheter och rättvisa processer.

I Georgien ser vi en ytterst oroande utveckling, och det är djupt beklagligt att landet befinner sig i en instabil situation med ett starkt polariserat samhälle. Jag hoppas att Georgien fortsätter sin väg mot EU-medlemskap, för det är i Europa landet hör hemma.

Sedan fejkvalet i Belarus i slutet av förra månaden fortsätter diktatorn Lukasjenko sin terror. Vi måste ge vårt fulla stöd till den demokratiska oppositionen och den rättmätiga presidenten Svjatlana Tsichanouskaja. Den belarusiska oppositionen är ett starkt föredöme för alla demokratiska oppositionsrörelser världen över, och jag är stolt över att Sverigedemokraternas stiftelse Hepatica är så engagerad och aktiv i sitt stöd. Bland annat arbetar man för att stärka Belarus folkambassader i deras arbete.

Herr talman! Mellanöstern präglas fortfarande av instabilitet och oro. Israel måste få det stöd landet behöver i sin kamp mot terrororganisationerna Hamas och Hizbollah. Det är skrämmande att se hur personer på svenska gator och torg öppet stöder terrorism. Detta kan och får inte accepteras. Sverige måste ta krafttag och se till att de som stöder terror inte har en plats i vårt samhälle.

Konflikten i Mellanöstern har nu pågått i snart 80 år. Vi måste inse att det krävs nytänkande för att hitta en lösning för att få ett slut på denna konflikt. Det blir därför intressant att följa hur president Trump nu kommer att agera. Under sin förra presidentperiod lyckades han framgångsrikt få till överenskommelser om normalisering av förbindelserna mellan Israel och fyra arabiska länder.

Herr talman! I Latinamerika ser vi hur kommunistiska regimer, exempelvis i Kuba och Venezuela, fortsätter att förtrycka sina egna folk. EU fortsätter dessvärre att finansiera den kubanska regimen genom det politiska dialog- och samarbetsavtalet. Jag är glad över att den svenska regeringen, efter mina påtryckningar, nu arbetar för att få till en översyn av detta avtal. Men vi behöver fler EU-länder på vår sida. Det är inget annat än hyckleri att EU fortsätter sitt samarbete med och finansiering av den kubanska regimen samtidigt som denna skickar soldater till Ryssland för att slåss mot Ukraina.

Sammanfattningsvis, herr talman, står vi inför en tid av stora säkerhetspolitiska utmaningar. Det krävs beslutsamhet, tydlighet och enighet för att möta hoten från dessa auktoritära regimer. Sverige har en viktig roll att spela i det internationella samfundet, och vi måste aktivt arbeta för att försvara frihet, demokrati och mänskliga rättigheter världen över.
(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Hellsborn och Markus Wiechel (båda SD).

Anf. 153 KATARINA TOLGFORS (M):

Herr talman! Solidaritet är ett ord som länge varit kapat av vänstern i Sverige. Jag skulle vilja börja dagens anförande med att säga något som jag upplevt som solidariskt den senaste veckan. Sverige och omvärlden har visat stark solidaritet med min hemstad Örebro efter de fruktansvärda händelserna och konsekvenserna av det vansinnesdåd som utfördes förra veckan. För det vill jag framföra mitt varmaste tack.

Herr talman! Vi är här för att diskutera och debattera Sveriges utrikespolitik.

Sveriges moderatledda regering genomför nu ett tydligt skifte i svensk utrikespolitik, och en viktig del är reformeringen av biståndet. Omvärlden förändras, och så även de globala utmaningarna. Den regelbaserade världsordningen är hotad. Behovet av humanitärt stöd och stöd till utvecklingsländer är stort. Därför är det viktigt att vi försäkrar oss om att det generösa bistånd som Sverige ger verkligen hamnar rätt och får bästa möjliga resultat för dem som bäst behöver det.

Biståndsbudgeten uppgår under perioden 2024 till 2026 till 56 miljarder kronor per år. Det var också det snitt den socialdemokratiska regeringens biståndspolitik gav i svenska kronor räknat under de åtta år man satt i

regeringsställning. Det var till och med lägre än så under vissa år, beroende på ekonomisk situation och uppräknings.

Målet är att skapa ordning och reda i biståndssystemet och säkerställa att varje skattekrona gör maximal nytta och når dit där stödet bäst behövs.

Herr talman! Som en konsekvens av att allt fler auktoritära stater vinner mark ser vi dessvärre allt fler exempel på hur jämställdhet och mänskliga rättigheter för flickor och kvinnor är på tillbakagång. I flera länder har kvinnors och flickors rättigheter till såväl skolgång som abort rullats tillbaka.

I Afghanistan förtrycks kvinnor och flickor systematiskt, och de har begränsande möjligheter att delta i samhället. I Iran patrullerar moralpolis, och som kvinna kan du bli mördad om du inte bär slöja.

I vårt närområde pågår fortfarande krigets fasor för civilbefolkningen i Ukraina. Övergrepp fortgår som del i Rysslands krigsföring även om mediernas sökljus nu vänds mot andra delar av världen.

Jag har sagt det förr i denna talarstol och vill även i dag påminna om det humanitära stöd som genom UN Women bidragit till att sammanlagt cirka 76 000 kvinnor och flickor i Ukraina har fått hjälp genom safe space-centret som erbjuder kvinnor psykologiska, humanitära och sociala tjänster och stöd.

Jag besökte nyligen Filippinerna. Där ökar antalet tonårsgraviditeter, och mest i åldrarna 12–14 år. Av dem som smittas av hiv på Filippinerna är 47 procent tonåringar. Vi fick besöka ett projekt som Sverige är med och finansierar genom EU. Det var ett gott exempel på hur svenska och europeiska biståndspengar gör direkt nytta på fältet. Projektet kallas Park Avenue Initiative, och det handlar om att professionella och frivilliga i en geografiskt avgränsad stadsdel informerar befolkningen i just detta område om SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för flickor och kvinnor, och familjeplanering. I området finns också en kvinnoklinik dit personer kan vända sig med frågor som rör hälsa och reproduktiv hälsa för kvinnor samt familjeplanering.

Herr talman! Låt mig gå vidare till Latinamerika, som nyligen besöktes av utrikesminister Maria Malmer Stenergård. Det är en region med ekonomisk utveckling, men det är också en starkt religiös region med religiösa aktörer som har stor makt och ett stort ansvar när det gäller att möjliggöra jämställdhet och SRHR-rättigheter.

Här spelar Sveriges arbete, tillsammans med andra nordiska länder, en viktig roll för att samarbeta när det gäller utveckling och handel men också föra dialog för att motverka en tillbakagång av jämställdhet och sexuella och reproduktiva rättigheter.

Herr talman! För regeringen och oss moderater är jämställdhet ett kärnvärde i svensk utrikespolitik, vilket utrikesministern nämnde i utrikesdeklarationen. Det genomsyrar alltid regeringens arbete, och det kommer att märkas särskilt just i år.

Som utrikesministern lyfte fram tidigare tar Sverige nu över ordförandeskapet för UN Women. Där skulle vi, i dessa tider, vilja se ett mycket mer aktivt och framåt drivande arbete från kvinnoorganisationer. Under året kommer vi särskilt att lyfta vikten av kvinnors ekonomiska egenmakt. Det handlar om att främja kvinnors förmåga att arbeta och försörja sig och om rättigheter och möjligheter till ägande. Genom att stärka kvinnors och flickors ekonomiska möjligheter ökar sannolikheten att fler flickor får gå

i skolan och att kvinnor får bättre möjligheter till utbildning, arbete och inkomster.

Detta arbete börjar med att stärka kvinnors egenmakt såväl på hemmaplan som i närområdet och globalt. Så drivs en långsiktig och jämställd utrikespolitik i syfte att stärka flickors och kvinnors frihet och egenmakt. Alla tjänar på ett jämlikt och jämställt samhälle.

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg (M).

Anf. 154 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Herr talman! Tack, Katarina Tolgfors, för ett i många stycken bra anförande! Jag kan hålla med om mycket av det som sades.

Regeringen anser att jämställdhet är ett kärnvärde, och det kräver mer än ord. Nu ser vi hur jämställdheten backar, inte minst mot bakgrund av Trumpadministrationens agerande. Trump har aviserat en indragning av allt bistånd som handlar om familjeplanering, abort och SRHR. Det beslut som Trumpadministrationen hittills har tagit hotar livet och hälsan för miljontals människor världen över, särskilt flickor och kvinnor.

Vilka initiativ planerar regeringen att ta för att motverka USA:s kraftiga neddragningar för flickor och kvinnor?

Anf. 155 KATARINA TOLGFORS (M) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Vi har uppfattat att USA är på väg att kraftigt dra ned på sitt bistånd. Man för en politik som gör att man inskränker flickors och kvinnors friheter och rätt till sin egen kropp och att få bestämma över den.

Det som kan göras är att vi i dialog med USA diskuterar frågorna. Amerikansk politik bestämmer de som suverän stat själva över. Vi jobbar på andra sätt genom att försöka stärka kvinnors och flickors rättigheter i världen.

Det är självklart oroväckande om de drar ned så kraftigt i biståndet som de har aviserat. Jag såg presskonferensen när de presenterade det här, och där framgick att de har börjat se över bistånd som inte är effektivt och som egentligen kanske inte har med bistånd att göra. Det har jag inga synpunkter på. Däremot finns en annan utveckling som är mer oroande; det kan jag hålla med om.

Anf. 156 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Herr talman! Jag tror tyvärr inte att det går att resonera med Trump i denna fråga. Man måste nog helt enkelt visa på ett gott exempel och i stället öka biståndet rejält till kvinnor och flickor i denna svåra situation.

Tyvärr ser vi hur regeringen skär ned på jämställdhetsområdet. Man skär till exempel ned på stödet till UNFPA, som just jobbar med SRHR-frågor, och man har också skurit ned på stödet till UN Women, även om man ökade på det lite grann i den senaste budgeten. Tidigare har man dock halverat stödet.

Det här är helt fel väg att gå. Man måste föra till mer resurser. Senaste gången Trump kom till makten gjorde Sverige precis det. Man ökade stödet till UNFPA, Unids och Globala fonden, och man mobiliserade stöd till SRHR. Det är detta vi måste göra. Nu måste vi steppa upp för jämställdheten!

Anf. 157 KATARINA TOLGFORS (M) replik:

Herr talman! Att Sverige skulle kompensera för de neddragningar i det internationella biståndet som ett så stort land som USA gör är helt orimligt. Jag har lyssnat på oppositionen i debatten i dag, och det framstår nästan som att alla världens problem ligger på Sverige och att vi ensamma skulle kunna klara av att lösa dessa problem.

Vi drar ned på biståndsbudgeten, och det gör vi för att vi måste prioritera. Samtidigt ser vi till att det bistånd vi ger blir mer effektivt och pricksäkert. Vi prioriterar SRHR och insatser som ska stödja och stärka kvinnors och flickors trygghet, frihet och egenmakt. Det är ett sätt att arbeta systematiskt och ha ett tydligt mål. Vi kan tyvärr inte vara överallt och ge hur mycket som helst till alla. Men vi kan göra *rätt* insatser, för vi tror att det är mer effektivt. Vi kan inte kompensera för USA:s neddragningar.

Anf. 158 LINNÉA WICKMAN (S) replik:

Herr talman! Först vill jag tacka ledamoten för inlägget. Mycket av det som ledamoten sa i sitt anförande håller jag med om.

Det som blir tydligt i debatten är dock att vi, trots att Trumps Project 2025 väldigt tydligt är en färdplan för att inte minst skära ned i biståndet och återinföra the global gag rule, ändå har vetat om detta i flera månader. Ingen i debatten har påstått att Sverige ska göra allting ensamt. Däremot kan Sverige ta på sig ledartröjan för att agera och mobilisera resurser och engagemang för SRHR i världen.

Jag undrar vad regeringens plan är.

Anf. 159 KATARINA TOLGFORS (M) replik:

Herr talman! Som jag har sagt är satsningar på flickor och kvinnor och SRHR en av huvudstrategierna i biståndssagendan. Regeringen styr inte exakt vad som ska göras, utan vi har satt upp mål och kanaliserar sedan vårt bistånd till Sida och andra organisationer som arbetar med detta ute i världen. De har i uppdrag att identifiera vilka insatser som bör göras.

Vi sätter upp mål och ramar. Det framgår väldigt tydligt i biståndssagendan och i utrikespolitiken att satsningar för att stärka flickor och kvinnor är prioriterat.

Det vore kanske bra att läsa igenom biståndssagendan en gång till och även lyssna på vad de politiska motståndarna faktiskt säger. Det här är ett prioriterat område.

Anf. 160 LINNÉA WICKMAN (S) replik:

Herr talman! Jag måste ändå konstatera att det inte räcker att lyssna på vad som sägs, utan det spelar också roll vad som görs.

I genomsnitt är det 130 000 kvinnor i världen som varje dag får preventivmedel med stöd av USA-finansierade program. Under den 90 dagar långa frysningen av medel, som vi vet inte kommer att komma tillbaka på detta område, är det ungefär 12 miljoner flickor och kvinnor som nekas denna viktiga vård.

Det duger faktiskt inte att säga att jämställdhet är ett kärnvärde i utrikespolitiken när vi ser detta allvarliga bakslag. Samtidigt hör vi hur företrädare för regeringssidan är helt svarslösa när det gäller vilken plan och vilken beredskap som nu finns och vilket ledarskap Sverige nu tar tillsammans med likasinnade länder för att minimera och lindra skadan.

Anf. 161 KATARINA TOLGFORS (M) replik:

Herr talman! Som jag sa är detta en prioriterad fråga. Vi kan inte kompensera för det bortfall som eventuellt sker när USA nu drar ned så kraftigt på denna typ av satsningar. Sverige fortsätter dock att vara ett land som stöder flickors och kvinnors rättigheter liksom mänskliga rättigheter och utveckling.

Det finns en plan eftersom vi sätter upp mål och ramar. Sedan finns det myndigheter och organisationer som arbetar för att uppnå dessa mål. Detta gör vi själva och tillsammans med andra länder. Det är det vi kan göra; vi kan inte gå in och påverka amerikansk biståndspolitik. Vi kan föra dialog, framföra farhågor och synpunkter och komma med kritik. Och vi kan ta ett ledarskap, vilket vi nu gör och vilket kommer att märkas när regeringen och Sverige nu tar över ordförandeskapet för UN Women, till exempel.

Anf. 162 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! År 2025 firar Sverige 30 år som medlem i EU. Svenska folket valde mellan att stå utanför och att bli en del av den europeiska gemenskapen. Vi kan 30 år senare konstatera att allt inte är perfekt i EU men att EU-medlemskapet har tjänat Sverige väl och att Sverige har tjänat EU väl. EU är ju i grunden ett fredsprojekt, där vi bygger gemensam säkerhet tillsammans med andra. Sverige är en del av Europa, och Europa är en del av världen.

Herr talman! Samtidigt lever vi i en tid som präglas av oro, i både Sverige, Europa och världen – en tid av krig, konflikter och otrygghet. Då måste EU samlas mot de krafter som vill söndra vårt samarbete. EU prövas nu i sitt ledarskap, och det är viktigare än någonsin att hålla ihop mot splittande krafter.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina pågår med full hänsynslös kraft. I Ukraina kämpar soldater varje dag för sin och vår frihet. Som väl är finns här i Sveriges riksdag ett brett stöd för stödet till Ukraina. Jag besökte själv Ukraina före jul och kan bara understryka vikten av att Sverige och EU fortsätter med ett starkt och uthålligt stöd.

Det handlar om att samlas kring stödet för att få stopp på Rysslands krigsmaskineri och krigskassa, få på plats nya, skarpare sanktioner och se till att sanktionerna mot Ryssland efterlevs. Detta är en av de viktigaste uppgifter vi har.

Sammanhållningen kring detta stöd måste vara stabil och intakt. Här får EU:s ledare inte svaja, för ytterst handlar det om vår egen säkerhet. Vi måste stå redo att försvara vår demokrati och vår frihet. Ett säkert Europa byggs militärt men också genom en robust civil beredskap, med sjukvård och välfärd som fungerar i både freds- och krigstid.

Herr talman! Europas konkurrenskraft byggs med den gröna nyindustrialiseringen som motor och genom att vi säkerställer att Europa kan bli en plats för framgångsrika företag, innovationer och produktivitet. I den gröna nyindustrialiseringen har Sverige en unik chans att skapa jobb och tillväxt i vårt land. Regeringen måste ta den chansen, för svenska jobb och svensk ekonomi. I Sverige har vi visat att det går att kombinera konkurrenskraft med social trygghet och en offensiv klimatpolitik. Detta borde vara vägledande för Europa.

Arbetstagares rättigheter och en grön industripolitik är motorn i konkurrenskraften. Den sociala dialogen, partssamverkan och den svenska modellen bygger produktivitet och konkurrenskraft.

Herr talman! Kampen mot vapen och våld är inte över. Tryggheten fortsätter att vara den fråga som oroar svenskarna allra mest, och det är vårt jobb att ta den frågan på största allvar. Den fasansfulla massskjutningen i Örebro, sprängningar och gänguppgörelser sätter skräck i medborgare i Sverige och Europa. Våld, vapen och gäng känner inga landsgränser, och därför får våra lösningar för att stoppa detta inte heller göra det.

EU behöver byggas starkare, tryggare och säkrare genom mer av polisiära samarbeten. Europol stöder just nu Örebro exempelvis i arbetet med att få fram en ordentlig gärningsmannaprofil efter det fasansfulla dådet. Det är bra.

Vi behöver stärka tullsamarbetet med rättsbefogenheter, och vi behöver få en offensiv lagstiftning på plats för att stoppa våldsdåd som drabbar vanligt folk.

EU-samarbetet behöver också klara av att stärka jämlikheten och den sociala hållbarheten.

Herr talman! EU ska vara en union för demokratier. Runt om i EU ser vi att demokratin hotas och utmanas av både yttre och inre krafter, som sätter käppar i hjulet när EU ska fatta beslut om viktiga politiska förslag och utmanar EU:s grundläggande värden som demokrati och rättsstatens principer. De auktoritära tendenserna drabbar vanligt folk, inte minst i deras vardag, genom ofrihet, propaganda och godtyckliga beslut av myndigheter och rättsväsen. Detta behöver våra medborgare skyddas mot. EU-ledare som vill EU väl måste ta denna uppgift på allvar.

Jag står fast vid det jag så sent som i går sa i kammaren, när EU-ministern försäkrade att den svenska regeringen driver på för demokrati och rättsstatens principer – vilket vi i och för sig inte kunde se något av i utrikesministerns utrikesdeklaration. Jag står fast vid att vi ger vårt fulla stöd till regeringen om man på allvar vill ta tag i ett arbete för att stärka demokratin och rättsstatens principer i EU, för att demokratiskydda EU. Detta är av avgörande betydelse i den tid vi nu lever i.

Säkerhet, trygghet, konkurrenskraft, demokrati och sammanhållning – detta måste vara EU:s uppgift i den tid vi lever i. EU-samarbetet är som allra starkast när vi kan enas brett, över nations- och partigränser, för att lösa svåra gränsöverskridande problem. Här kan EU visa ledarskap. Vi måste varje dag verka för sammanhållning framför splittring för att det är bra för EU, för Sverige och för människors trygghet.

(Applåder)

Anf. 163 ERIK HELLSBORN (SD):

Herr talman! Några hundra mil härifrån sitter en diktator som sätter skräck i sitt grannland – en mindre, demokratisk stat med blicken vänd västerut. Diktatorn säger att grannlandet styrs av fascister och att han måste förgöra dessa påstådda fascister. Diktatorn håller även ett högt tonläge mot demokratiska stater i väst som stöder det lilla grannlandet. Han säger att de genom sin hjälp hotar freden och stabiliteten i regionen.

Herr talman! Jag talar inte om Vladimir Putin. Jag talar inte om Ryssland eller Ukraina. Sydost om Ukraina ligger Kaukasien och länderna Azerbajdzjan och Armenien. Under många decennier var de delrepubliker

i Sovjet, men de är sedan 90-talet självständiga stater. Men medan det kristna Armenien har utvecklats i demokratisk riktning och i dag har en regering som ser en framtid med väst snarare än i Putins postsovjetiska intressesfär ser det drastiskt annorlunda ut i det muslimska Azerbajdzjan.

Azerbajdzjan har sedan självständigheten varit en diktatur, i dag under presidenten Ilham Alijev, som ärvtde posten av sin far. Sedan Sovjetunionens fall har regionen plågats av flera väpnade konflikter om territorium mellan de två länderna, framför allt om bergsregionen Artsach. Det är ett område som länge har bebotts av kristna armenier, som av naturliga skäl ville vara en del av Armenien, något som däremot inte accepterades av Azerbajdzjan, med hänvisning till de gränsdragningar som gjordes av Josef Stalin. En tyrann använder en annan för att rättfärdiga sina anspråk.

Det senaste kapitlet i den här historien kom i september 2023. Efter nio månader av blockad och humanitärt lidande gick den azerbajdzjanska armén in och tog kontroll över Artsach. Vad som följde var en etnisk rensning. Över 100 000 armenier, 99 procent av områdets befolkning, tvingades med fruktan för sina liv lämna det hem där de bott i generationer.

Artsach har sedan dess blivit den minst fria platsen i hela världen, enligt den välrespekterade tankesmedjan Freedom House. Det är ett svart hål där ingen frihet, inga rättigheter och ingen mänsklig värdighet existerar. Inte för att Azerbajdzjan i sin helhet är så mycket bättre. Landet är som sagt en diktatur och rankas lägre än både Ryssland och Belarus, detta på grund av avsaknad av fria val, fängslande av oppositionella och ett förtryck av minoriteter, där den antiarmeniska rasismen i det närmaste har blivit en statsideologi.

Men det här handlar inte bara om vad som har skett eller om vad som sker just nu utan även om vad som kan komma att ske. Diktatorn Alijev använder gång på gång en krigisk retorik mot Armenien. Han gör anspråk på territorium, och han beskriver den demokratiskt valda regeringen som fascister som han vill utrota. Risker för ett nytt krig känns inte långt borta.

Detta pratas det inte så mycket om i Europa, vilket kanske inte är så konstigt. Azerbajdzjan är ett betydligt mindre land än Ryssland och utgör inte ett hot på samma sätt som Ryssland. Att stå upp för Armenien mot Azerbajdzjan är först och främst en moralisk skyldighet. Det demokratiska väst bör alltid stå upp för demokrati och mot barbari.

Men för den som inte tycker att moral är skäl nog finns det också goda strategiska skäl. Armenien har rört sig bort från Ryssland och i riktning mot Europa under senare år. Det är dock ingen självklarhet att denna goda utveckling fortsätter. Det finns röster som tycker att kursändringen var ett misstag och hellre lutar sig mot Ryssland. Det finns också de som ser grannlandet Iran som en bättre säkerhetsgaranti än väst. Det ligger förstås i det demokratiska västs intresse att fler länder knyter band med oss än med regimerna i Moskva och Teheran.

Låt oss därför i Sverige och övriga väst stödja Armenien efter bästa förmåga och göra klart för regimen i Baku att vi inte accepterar det sätt de behandlar vare sig sin egen befolkning eller sina grannar på – för demokrati, frihet och mänskliga rättigheter, men också för ett starkare Europa och en starkare västerländsk civilisation.

(Applåder)

Anf. 164 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Herr talman! Sveriges stöd till Ukraina är orubbligt. Ryssland måste besegras. Det har sagts många gånger förut under de timmar vi har varit här, men när orden ekar ut i en kammare som under dagen till viss del tömts på lyssnande ledamöter förtjänar de att upprepas. Sveriges stöd till Ukraina är orubbligt.

Spekulationerna om en framtida amerikanskt frammäklad fredsöverenskommelse i Ukraina duggar tätt, närmast på minutbasis. Det återstår att se när och hur en sådan fredsplan tas fram, vad den innehåller och hur den tas emot i Kiev, i Bryssel och också i Stockholm. När vapnen har tystnat i Ukraina måste det oundgängligen ske på Ukrainas villkor. Vårt eget svenska åtagande är ett åtagande för kommande decennier. Ukraina är Sveriges viktigaste utrikespolitiska prioritering i dag och i morgon.

Herr talman! Detta är den första utrikespolitiska deklaration som debatteras i kammaren sedan Sverige fullt ut blev Natoallierad. När jag i förra veckan besökte Natohögkvarteret Allied Command Transformation i Norfolk i USA blev det med enfaset tydligt vilket bidrag vi lämnar i Nato på daglig basis och har gjort sedan dag ett.

Det svenska medlemskapet och vårt bidrag till Nato är djupt uppskattat, och att arbeta med svensk trupp eller svenska officerare är ett löfte om att arbeta med kompetent personal och dugliga och ambitiösa kollegor. Vi gör Nato starkare och bättre.

Våra militära förmågor – världens bästa jaktflyg, vår undervattensförmåga, vår underrättelsekompetens, vår Rysslandskänedom och den breda folkförankringen – är avundsvärda hos våra allierade. Det skänker tillförsikt. Även här i kammaren är stödet för Nato kompakt.

Därför blev det märkligt, herr talman, när jag i morse slog upp Aftonbladet och kunde se att Vänsterpartiet kollektivt hade vaknat på dåligt humör. Vänsterpartiet kräver utan analys och djupare resonemang att Sverige ensidigt ska lämna sitt försvarssamarbetsavtal med USA. Det argument som förs fram är att man inte gillar Donald Trump.

Nu har Sverige alltså inte ingått något avtal med Donald Trump eller med någon republikan eller någon demokrat. Det är med Amerikas förenta stater som Sverige tecknar avtal internationellt, i syfte att öka vår egen säkerhet. Detta vill man nu överge över en natt, efter en surmulen morgon. Så behandlar man inte svensk säkerhetspolitik!

Frågan blir hängande i luften. Jag har noterat tystnaden från regeringsunderlaget vänsterut i denna fråga. Är detta något som vi kan räkna med ska ske framöver, om olyckan skulle vara framme och Håkan Svenneling blir utrikesminister under Magdalena Andersson? Kommer man att behandla svensk säkerhetspolitik på detta sätt?

Vi minns ju hur Socialdemokraterna traditionellt har behandlat internationella frågor: hur Sten Andersson vägrade säga att Baltikum var ockuperat, hur ett svenskt engagemang för Baltikum från denna talarstol blev betraktat som korsfaranmentalitet och hur Margot Wallström var den första utrikesminister på decennier som valde att inte fördöma regimen i Belarus i sin utrikesdeklaration. Och vi minns hur Magdalena Andersson under Svjatlana Tsichanouskajas, Belarus rättmätiga ledare, första besök i Stockholm inte hade tid att ta emot henne. Sedan kallade Magdalena Andersson det svenska Natomedlemskapet för destabiliserande, för att sedan stå först i kön för att ta åt sig äran.

Peter Hultqvist hade i och för sig rätt i att det inte blev något Natomedlemskap så länge han var försvarsminister. Jag tror att vi är många som är glada över att Pål Jonson hade hunnit ta över.

Det är skillnad nu. Sverige leds av en regering som på allvar har Ukraina som sin främsta utrikespolitiska prioritet, som tog oss in i Nato och som tog Johan Floderus hem till Sverige.

Herr talman! Vi lever i oroliga tider. Vi förfäras över de scener vi dagligen ser från Georgien, vilket tagits upp brett i den här kammaren under dagens debatt. Georgien står nu på randen till avgrunden. Sanktioner måste till. Detta arbetar regeringen för på EU-nivå. Vi är skyldiga Georgien att inte glömma dem.

Herr talman! ”Världen är drömd av en sovande gud.” Karin Boyes ord lyser klart när vi ser ut över en farlig, osäker och oförutsägbar värld. Vi vet inte hur det kommer att gå. Molnen hopar sig i alla väderstreck.

Med klarhet, tydlighet, värn om våra svenska intressen brett i denna kammare och samarbete med våra allierade står Sverige starkt, säkert och fritt. Vi gör det oftast i bred enighet och alltid med gott uppsåt. Det är en princip att slå vakt om: Allt i nationens intresse, allt för våra allierade – allt för Sverige.

(Applåder)

Anf. 165 AZRA MURANOVIC (S):

Herr talman! Vi lever i en tid då den internationella rättens grund utmanas på ett sätt som vi inte har sett på decennier. Krig, förtryck och rättslöshet präglar vår värld. Det är vår plikt som land att stå upp för de värden vi tror på – folkrätten, rättsstaten, demokrati, frihet, mänskliga rättigheter och framför allt internationell solidaritet.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina fortsätter vara den allvarligaste säkerhetspolitiska krisen i vårt närområde sedan andra världskriget. Ukrainas folk kämpar inte bara för sin egen frihet utan också för hela Europas säkerhet. Vi måste vara tydliga. Ukraina behöver vårt långsiktiga stöd – militärt, ekonomiskt och humanitärt men också politiskt och moraliskt. Det är bara Ukraina som får bestämma när och om Ukraina är redo att förhandla om fred. Ukraina bestämmer också vilka gränser de ska ha. Det gör inte Ryssland, och det gör inte USA:s nya administration.

Herr talman! Georgien står inför en mycket oroande utveckling. Den demokratiska tillbakagången går ifrån landets väg mot EU-medlemskap. Och den nya regimen slår ned fredliga demonstranter. Våldet mot dessa demonstranter är helt oacceptabelt.

Vi ser tusentals oppositionella fängslade i Lukasjenkos brutala diktatur. Det belarusiska folket förtjänar vårt ovillkorliga stöd i sin kamp för frihet och demokrati. De förtjänar också att få skydd i Sverige när de söker asyl.

Herr talman! Även i vårt eget närområde förändras säkerhetsläget snabbt. Ryssland har rustat upp sin militära närvaro i Arktis och Nordkalotten. Vi ser cyberattacker, påverkansoperationer och ett alltmer aggressivt agerande från ryskt håll men också mycket oroande uttalanden från Trumps håll. Vi i Norden måste samarbeta ännu mer intensivt och förstärka vår gemensamma försvarsförmåga, exempelvis genom en gemensam försvarskommission. Det pågår en kapplöpning om Arktis resurser. Sve-

rige måste verka för att Arktis ska förbli en region av fred och samarbete, inte en arena för stormaktskonflikter.

Herr talman! Jag noterade att utrikesministern i sin utrikesdeklaration inte alls nämnde barn och barnrättsfrågor. Trots detta är barn de som drabbas hårdast i världens konflikter i dag. De flesta av världens länder står faktiskt i ord upp för barns särskilda rättigheter i konflikter, men orden följs inte av handling.

Ryssland har systematiskt fört bort tusentals barn från Ukraina och placerat dem i ryska familjer med målet att beröva dem deras identitet. Det är ett krigsbrott. Vi måste se till att varje barn kan återförenas med sin familj och sitt land och få tillbaka sin identitet.

I Sudan pågår ett inbördeskrig som knappt når våra nyhetsflöden över huvud taget. Barn utsätts för obeskrivligt lidande. Barn värvas som soldater, utsätts för sexuellt våld, dödas och vägras mat, så att de svälter ihjäl. Vi kan inte svika dem genom vår tystnad.

I Gaza ser vi en fruktansvärd humanitär katastrof, där tusentals barn har mist sina liv och hundratusentals svälter. Sjukvården har kollapsat. Skolor har bombats, och hela generationer är traumatiserade. UNRWA, som är bärare av den största humanitära infrastrukturen, förbjuds. Och Sverige tittar på. Vi ställer om vårt bistånd och accepterar det oacceptabla.

Sverige vägrar också att tillåta svårt sjuka barn och kvinnor att få vård i Sverige. Det är en skam, och vi är många som börjar undra hur lågt man egentligen kan sjunka.

Herr talman! Rättvisa och ansvarsutkrävande är avgörande för att förhindra att historien upprepar sig. Sverige kan inte vara ett land som viker sig för att det är politiskt obekvämt att stå upp för vad som är rätt och vad vi gemensamt en gång har bestämt. Sverige kan inte svika dessa principer, inte ens när Israels regering begår brott mot mänskligheten eller när USA:s president medvetet försvagar internationella rättsliga institutioner.

I dag sa Sveriges utrikesminister att regeringen kommer att prioritera Sveriges relation med USA, oavsett vad och oavsett vilken administration som gäller. Utrikesministern borde i stället prioritera den regelbaserade världsordningen, oavsett vad och oavsett vilken administration som USA har.

Herr talman! Tidöregeringens utrikespolitik präglas av passivitet och brist på en moralisk kompass. Vi ser hur regeringen har vägrat agera för att skydda barns rättigheter i Gaza och hur Sveriges anseende i världen försvagas genom svajiga besked och eftergifter till högerpopulistiska krafter. Regeringen har reducerat biståndet, har avskaffat den feministiska utrikespolitiken, är otydlig gällande den internationella rätten och säger en sak och gör en annan.

Vår vision är ett Sverige som tar ansvar, står upp för folkrätten och rättsstaten och sätter mänskliga rättigheter i centrum. Vi vill att Sverige ska bli en röst för rättvisa i världen, en röst som inte viker sig för stormakters påtryckningar. Om vi sviker och tystnar inför orättvisor sviker vi inte bara andra, utan vi sviker också oss själva som människor och hela vårt land.

(Applåder)

Anf. 166 KATARINA TOLGFORS (M) replik:

Herr talman! Det är allvarliga anklagelser. Det är självklart så att Sveriges regering står upp för mänskliga rättigheter och för barns rättigheter. Det är en absurd anklagelse, tycker jag, att säga att Sverige drar sig ur och backar och inte stöder barn i Gaza och på andra platser, till exempel i Ukraina.

Vi ökar biståndet till Gaza. Även om det inte går genom UNRWA, som Socialdemokraterna och vänstern föredrar, har vi alltså ökat biståndet. Och vi jobbar genom EU för att se till att humanitärt tillträde är möjligt.

Detta kan inte undgå ens Socialdemokraterna. Eller ni kanske inte vill lyssna. Det här är en retorik som ni kör med. Jag tycker att det är en allvarlig anklagelse, och detta stämmer helt enkelt inte.

Jag skulle vilja höra: Vad är din lösning när det gäller att se till att fler i Gaza ska få hjälp? Vad tror du är den bättre lösningen?

Anf. 167 AZRA MURANOVIC (S) replik:

Herr talman! Jag är glad för den frågan från ledamoten Tolgfors, speciellt med tanke på hur man har svajat i sitt stöd sedan oktober 2023. Man har klippt stödet till UNRWA och pausat det baserat på desinformation. Man har inte kunnat följa Internationella domstolens rådgivande yttrande. Man har röstat på ett sätt i FN som inte har gynnat palestinska barn eller barn i Gaza över huvud taget.

Man har höjt anslaget till andra länder. Samtidigt vet man att UNRWA är den största givaren av humanitärt bistånd och har den bästa infrastrukturen. Det är inte något som Socialdemokraterna säger; det är något som FN självt säger.

Man har minskat hjälpen till OCHA. Man har inte lyckats bistå med skolor och sjukvård.

Jag undrar hur Katarina Tolgfors anser att man faktiskt har gjort sitt i Gaza.

Anf. 168 KATARINA TOLGFORS (M) replik:

Herr talman! Som jag sa har vi ökat anslagen. Det är ett grundfel om man anser att UNRWA är outhärligt. Ingen organisation är outhärlig. Dessutom, som vi har hört tidigare i dag, kan man se och misstänka kopplingar till Hamas, den terrororganisation som styr och ställer för palestinierna i Gaza. Den använder palestinier som mänskliga sköldar och har tagit gisslan, som man nu släpper under vidriga former. Vi kan se bilder som får en att tänka på 1930-talet.

Sverige gör det vi kan för att stödja de civila och utsatta i Gaza. Det finns fler organisationer än UNRWA som kan göra detta – Unicef, World Food Programme, Röda Korset med flera. Det är ett grundfel om man har gjort sig beroende av en enda organisation. Och när det finns misstankar om att man missköter sig när det gäller de pengar som har gått till UNRWA, genom utbildning av barnsoldater och genom att pengar hamnar i fel händer, är det moraliskt rätt att se över detta och säkerställa att stödet kommer fram dit det ska.

Anf. 169 AZRA MURANOVIC (S) replik:

Herr talman! Redan i juli, alltså för mer än ett halvår sedan, kom Internationella domstolen med sitt rådgivande yttrande om att länder som inte ser över sin handel – bland annat vapenhandel – med Israel riskerar att vara medlöpare i det som händer i dag.

Jag har två frågor till Katarina Tolgfors. Den ena är om Moderaterna kan svara bättre än FN på vem som är den största bäraren av den humanitära infrastrukturen. Den andra frågan är om man kan komma med konkreta källor på *hur* UNRWA är infiltrerat av Hamas. Alla andra har ju avslagit detta.

Jag undrar dessutom varför man fortfarande inte har gjort en utredning av hur svensk utrikespolitik och svensk näringslivspolitik bidrar till det Israel nu gör sig skyldigt till, nämligen brott mot mänskligheten. (Applåder)

Anf. 170 FREDRIK SAWESTÅHL (M):

Herr talman! När vi ser oss omkring i världen är känslan som det ser ut i dag att glaset är halvtomt och inte halvfyllt.

Kriget i Ukraina fortsätter. Det är fortsatt kris i Mellanöstern. Konflikter fortsätter i olika delar av Afrika som Somalia, Etiopien och Sudan och nu senast med förnyad styrka i Kongo. Man kan kort sagt säga att situationen för mänskliga rättigheter i världen inte är den bästa. Inte heller har demokratin firat några större triumfer de senaste åren.

Detta är dock inget skäl att ge upp eller att ge slaget förlorat. Vi ska fortsätta att stå upp för våra övertygelser och fortsätta arbeta för att universella mänskliga rättigheter faktiskt ska bli just det. Vi ska fortsätta arbeta för att demokratin i världen ska stärkas och för att fler människor ska få leva i fred och frihet. Detta är inte bara ett allmänmänskligt intresse utan ett genuint svenskt intresse.

Herr talman! Moderaternas, regeringens och Sveriges engagemang för att värna och stärka mänskliga rättigheter är stort och djupt. Moderaternas, regeringens och Sveriges engagemang för att värna och stärka demokratin är stort och djupt. Om det råder det inga tvivel.

En moderat utrikespolitik bygger på att värna och stå upp för tydliga värderingar som frihet, demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, sexuella och reproduktiva rättigheter och hbtqi-personers rättigheter, för att nämna några. Genom att arbeta för dessa svenska intressen bidrar vi till att även stärka vår egen frihet och inte minst vår egen säkerhet, samtidigt som vi flyttar fram positionerna för dessa värden i omvärlden.

En moderat utrikespolitik är fokuserad på att nå resultat och på att göra det i samverkan med andra. Sveriges starka engagemang i FN är viktigt. Att vi är med fullt ut och utformar EU:s gemensamma utrikespolitik är en styrka. Genom att stå enade inom EU blir vår röst starkare också i de globala sammanhangen.

Herr talman! Den moderatledda regeringen har ökat vårt fokus på att stötta pressfrihet och att ge tydlig support till demokratiaktivister och krafter i civilsamhällen runt om i världen som jobbar för demokrati. Det är goda prioriteringar.

Bakslagen kan bara motverkas genom ett genuint engagemang på marknaden när vi och alla andra goda krafter står bakom det som finns på plats där. Ett nyligt exempel är ju tyvärr Georgien. Där arbetar vi nu tillsammans med andra för att ge den demokratiska oppositionen och de folkliga protesterna mot regimen det stöd de önskar.

Det är också en styrka att vi tydligt sluter upp för att ge stöd till länder och människor som möter hot mot sin frihet från utomstående krafter. Ett tydligt exempel är Moldavien. Den moderatledda regeringen stärker nu engagemanget där för att värna demokrati, frihet och integration i Europa.

Vårt stora och oförtrutna engagemang för Ukraina är också givet. Detta handlar dessutom om mer än det rent militära stödet. Det handlar om att stötta Ukraina när det gäller att bygga en motståndskraft som långsiktigt säkrar demokrati och frihet.

Även i andra delar av världen är detta vårt fokus. Man kan lita på att Moderaterna, regeringen och Sverige vet vilken sida vi ska stå på, nämligen den för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter.

Herr talman! Låt mig också säga några ord om Moderaternas, regeringens och Sveriges starka engagemang kring hbtqi-personers rättigheter. Det är en styrka att Sverige i många år har hållit en tydlig linje för att stödja hbtqi-personers rättigheter. Det är en linje vi fortsätter hålla med oförminskad styrka.

Sverige ska vara en tydlig röst och en vän i världen för hbtqi-personer och allierade som slåss för att avkriminalisera samkönade relationer och för att stoppa diskriminering, våld, hat, hot och stigmatisering.

Tyvärr är även detta ett område där utvecklingen spretar. Inte minst när det gäller situationen för transpersoner finns det en rad länder som tar steg tillbaka och rullar tillbaka landvinningar som har uppnåtts. Vi ser även att förtrycket mot hbtqi-personer ökar i flera länder som vill kriminalisera och stigmatisera gruppen på olika sätt.

Samkönade relationer är fortsatt förbjudna i över 60 länder. Det gäller hela Mellanöstern, givetvis med undantag för Israel. Det gäller stora delar av Afrika och Centralasien. Detta är oacceptabelt. Det är vi från svensk sida tydliga med i alla sammanhang i FN, i EU, i vårt bistånd och i våra multilaterala och bilaterala relationer med regioner och länder.

Samtidigt kan vi se positiva steg framåt i flera länder. För att nämna några goda exempel har Thailand, Aruba och Curaçao legaliserat samkönade äktenskap det senaste halvåret – härliga semester mål allihop, miss-tänker jag; jag har aldrig varit där. Lettland har samtidigt infört registrerade partnerskap. Det senaste året har dessutom Dominica och Namibia avkriminaliserat samkönade relationer. Bra jobbat!

Herr talman! Det är tydligt att hbtqi-personers rättigheter offras eller trycks undan där demokratin fallerar. Det är ingen slump att de länder som är demokratier också ligger längst fram när det gäller att fullt ut ge hbtqi-personer möjlighet att leva fria liv. Vårt engagemang för demokrati och för mänskliga rättigheter är därför generellt avgörande också för denna fråga.

Individ för individ och själ för själ ska vi övertyga världen om att hbtqi-personers rättigheter är mänskliga rättigheter och att hbtqi-personer också ska kunna vara sig själva och leva fria, trygga, öppna liv.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis återkomma till att vi står fast vid våra övertygelser. Vi fortsätter arbetet för att mänskliga rättigheter ska nå alla delar av världen, för att demokratin ska stärkas och för att fler människor ska leva i fred och frihet. Det betyder att vi står på rätt sida i varje konflikt, och det betyder att vi står upp för de genuint svenska intressena!

Anf. 171 MATTIAS ERIKSSON FALK (SD):

Herr talman! När vi som enskilda riksdagsledamöter håller anföranden från talarstolen i Sveriges riksdag sker det oftast utifrån de olika ansvarsområden vi har i respektive utskott och de betänkanden som läggs fram för beslut. Det är ärligt talat inte särskilt ofta vi ledamöter har möjlighet att engagera oss i de många olika politiska sakfrågorna i debatterna.

Detta skiljer sig såklart från det arbete vi gör hemma i våra valkretsar, i fullmäktige runt om i landet, i debattartiklar och i sociala medier. Där figurerar vi ofta i många enskilda frågor som rör såväl landet som vårt eget län eller kommun.

Vid olika tillfällen har vi större debatter här i kammaren. Förutom den utrikespolitiska debatt som pågår just nu tänker jag även på den allmänpolitiska debatt som inleder varje ny mandatperiod här i riksdagen. Jag är tacksam för dessa möjligheter, och det är även därför jag som ledamot tar tillfället i akt att delta i denna mycket viktiga debatt i dag.

Herr talman! För lite drygt ett år sedan stod jag här i samma talarstol i den då pågående utrikespolitiska debatten. Då präglades mitt anförande helt av situationen i Ukraina och följderna av Rysslands fullskaliga och olagliga invasion. Jag talade om det lidande som det ukrainska folket utsätts för samtidigt som deras kamp för att rädda sin demokrati, sitt folk och sitt land fortsätter. Jag talade även om vikten av att Ryssland inte får vinna detta krig.

Jag talade också om hur Europa och andra delar av världen har slutit upp bakom Ukraina och deras kamp. Genom olika former av stöd, såväl militärt som civilt, har vi bidragit till att Ukraina fått stöd i sin kamp för att rädda sitt land. Samtidigt har vårt stöd med stor sannolikhet bidragit till att minska lidandet och antalet döda i Ukraina.

För ett år sedan visste vi inte om kriget skulle pågå ett år senare. I dag vet vi tyvärr att så är fallet.

Det ukrainska folkets kamp fortsätter dag för dag och har om lite mindre än två veckor pågått i tre års tid. Det är viktigt att beskriva hur verkligheten ser ut i Ukraina. Ett krig kan i mångas ögon uppfattas som en strid enbart mellan militära styrkor på ett slagfält, och ja, till stor del sker strider på slagfältet med militärer. Men de sker också på andra sätt.

Ryska bombningar av ukrainska städer sker nästan dagligen. Sjukhus bombas, civila bostäder bombas och energianläggningar av olika slag bombas. Allt detta är ett ryskt massivt angrepp på civilbefolkningen för att tvinga fram en seger över Ukraina. Genom attacker på energianläggningar störs möjligheten att värma upp bostäder som familjer och därmed barn bor i. Det är en fruktansvärd terror mot den civila befolkningen som Ryssland ägnar sig åt.

Herr talman! När jag pratar med vänner i Ukraina, vänner som bor i städer såsom Charkiv, säger de: Varje dag som man vaknar upp vet man att man ännu lever. De är medvetna om att närheten till den ryska gränsen gör dem särskilt utsatta för olika attacker och bombardemang och att varje

dag som de får en chans att återigen slå upp ögonen är en dag att ta till vara.

Jag har fått videoklipp skickade till mig på en stad i mörker. Man ser inget, men man hör. Man hör drönarna, som med sitt distinkta, surrande ljud flyger runt uppe i luften, osynliga, och letar efter mål att attackera – militära eller civila. Ingenting undgår den ryska angriparen i dess jakt efter att bringa ytterligare död och förstörelse till ett folk som enbart vill leva i fred i sin demokrati, med rätten att bestämma över sin egen framtid, vilka vänner de har och vilka andra länder de ska samarbeta med.

Herr talman! I en debatt som denna och i min berättelse om Ukrainas kamp för sitt land och hur de gör allt för att skydda sig själva och sin befolkning är det lätt att glömma att prata om det som trots kriget fortsätter att pågå. Trots alla attacker som sker mot Ukraina och dess befolkning och infrastruktur fortsätter samhällsviktiga funktioner att fungera. Tåg fortsätter att rulla, skolor hålls öppna och den ukrainska posten fortsätter sitt arbete. Jag är djupt imponerad av detta.

Det jag ska säga nu kanske kan tolkas som kritik mot vårt eget Postnord, men det är det inte. Det är snarare en hyllning till det ukrainska samhället. Jag fick ett paket skickat till mig från östra Ukraina – ett paket som det tog den ukrainska posten tre dagar att ta till den polska gränsen. Det tog även tre dagar för den svenska posten att ta paketet från Malmö till min hemstad Gävle.

Det är oerhört viktigt att kommunikationer som post och exempelvis sociala medier fungerar, för det ger människor hopp och en möjlighet att hålla kontakt med familj, släktingar och vänner såväl i Ukraina som i resten av världen.

Herr talman! Jag vill avsluta mitt anförande med att än en gång hylla det ukrainska folkets kamp för sin demokrati, sitt folk och sitt land. Jag vill även uttrycka mitt fortsatta och starka stöd för att Sverige, Europa och resten av världen fortsätter att skicka stöd av olika slag till Ukraina för att hjälpa dem i denna kamp. I slutändan handlar det nämligen inte enbart om Ukrainas framtid, utan det handlar om vilket Europa vi vill ha – nu och i framtiden.

(Applåder)

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour, Rasmus Giertz, Erik Hellsborn och Daniel Lönn (alla SD).

Anf. 172 DANIEL PERSSON (SD):

Herr talman! Det här är min debut i den utrikespolitiska debatten. Jag väljer att göra den genom att tala om en fråga där vi är överens i Sveriges riksdag, nämligen stödet till Ukraina och deras kamp för frihet efter Rysslands olagliga invasion för snart tre år sedan.

Jag är stolt över det totala stöd som finns i denna kammare. Från alla delar av Sverige har vi skickat vapen, pengar, sjukvårdsutrustning, kläder, skyddsutrustning, sovsäckar och andra förnödenheter. Vi ser också att man i olika politiska församlingar runt om i hela Sverige på olika sätt visar sitt stöd för Ukraina. Det gäller alltifrån att bära en pin med den ukrainska flaggan till att den ukrainska flaggan syns offentligt.

I mitt hemlän Gävleborg flaggade man förra året med den ukrainska flaggan på Gävleborgs regionkontor på årsdagen av Rysslands olagliga invasion. Den ukrainska flaggan var även på plats i regionfullmäktige, och regionfullmäktige höll dessutom en tyst minut för att hedra civila och soldater som dött i Ukraina. Även i år kommer den ukrainska flaggan att vara på plats i regionfullmäktige kring årsdagen av invasionen.

Sveriges stöd till Ukraina ges på flera plan. Det är av stor vikt att vi hela tiden visar vårt stöd och att det är ett ihållande stöd.

Herr talman! Jag vet att många i denna kammare har deklarerat sitt stöd till Ukraina genom åren och inte minst i dag. Ledamöter från samtliga partier har gjort det. Jag vill passa på att hedra minnet av två partivänner som lämnade oss 2024 och som har lämnat ett stort tomrum efter sig. Jag skänker även en tanke till deras anhöriga i dag. Jag tänker på Sven-Olof Sällström och Lars Wistedt, som även de hade ett starkt engagemang för Ukrainas sak – för Ukrainas rätt att försvara sitt land och sin frihet mot Rysslands fullskaliga invasion. Det var ett engagemang som Sven-Olof och Lars gav uttryck för både här i kammaren och utanför dessa väggar. Jag vill hedra deras engagemang.

Herr talman! Jag vill verkligen vara tydlig med att vi inte kan acceptera en utgång där Rysslands invasion leder till ett tillintetgörande av Ukraina. Sedan Rysslands annektering av Krimhalvön har vi sett ett Ryssland som drömmer om en ny stormaktstid och nu verkar göra slag i saken. Är Ukraina det första steget, och vad händer om Ukraina faller? Ukrainas kamp är viktig ur ett europeiskt perspektiv – för Europas säkerhet och för vår frihet.

Det finns mycket som vi har lärt oss av Rysslands fullskaliga invasion, men vi har förmodligen en hel del kvar som vi behöver lära oss av detta krig. Framför allt kan vi inspireras av den totala försvarsviljan och motståndskraften hos den ukrainska befolkningen, som är beundransvärd. Vi måste hela tiden hålla deras kamp i våra tankar.

Herr talman! På senare tid har både Rysslands och Ukrainas presidenter sagt att de är redo för fredsförhandlingar. Både Putin och Zelenskyj verkar släppa på ståndpunkten att man inte kan prata med varandra. Putin har tidigare vägrat förhandla direkt med Zelenskyj och påstått att han är en illegitim president. Han syftar då på att Zelenskyjs mandatperiod har löpt ut och att inget nytt val har hållits på grund av kriget. Det kan tyckas vara ett rätt tunt argument med tanke på hur demokratiska valen i Ryssland är.

Spontant känns det ändå lite hoppfullt att förhandlingar kan komma att ske. Framför allt får man hoppas att det blir ett slut på detta krig och ett slut på dödandet av oskyldiga ukrainare, som nu mördas varje dag. Man får också hoppas att den kamp som har förts inte har varit förgäves och att Ukraina inte blir en förlorare i eventuella förhandlingar. Jag hoppas som sagt verkligen att vi snart får se ett slut på detta hemska krig.

Herr talman! Under kriget har vi stöttat Ukraina, och i framtiden kommer det att behövas stöd från Sverige när Ukrainas förstörda städer och infrastruktur ska börja byggas upp igen. Vi kan dock även stödja på andra sätt.

Ukraina blev en självständig stat 1991, och separationen från Sovjetunionen har varit en minst sagt komplicerad process. Kanske är den i någon mening fortfarande pågående. Men resan mot en demokrati har påbörjats, även om det har funnits krafter som har gjort sitt för att undergräva

det arbetet. Trots att Ukraina har en del att arbeta på när det gäller demokrati och fri- och rättigheter har grundlagen dock ändrats ett antal gånger i en strävan mot att bli ett mer demokratiskt och rättssäkert land. Formellt har domstolarna alltid varit oberoende, och pressfrihet garanteras i lag.

Vissa viktiga delar är alltså på plats. Men de ansträngningar som har gjorts för ökade fri- och rättigheter och ett tryggare rättssystem hänger i en skör tråd i och med kriget. Även här kan vi i Sverige hjälpa Ukraina genom våra lärdomar av vår historia och vår resa mot att bli ett demokratiskt land. Sverige kan på många sätt hjälpa till att bygga upp Ukraina.
(Applåder)

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour, Rasmus Giertz, Erik Hellsborn och Daniel Lönn (alla SD).

Anf. 173 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! För snart två år sedan beslutade en enig riksdag att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att Sverige ska verka för att skapa enighet inom EU för att lista Irans islamiska revolutionsgarde som en terroristorganisation. Trots uppmaningar från flera EU-stater och Europaparlamentet har EU hittills vägrat att terrorklassa Islamiska revolutionsgardet.

Efter riksdagens beslut om att regeringen ska verka för att EU ska terrorklassa IRGC har Säkerhetspolisen gått ut med att den iranska regimen använder sig av kriminella nätverk i Sverige för att utföra våldshandlingar. Förra året kom det fram att regimen i Iran hade planerat mord på judar i Sverige. Det här är en våldsam regim som inte har någon respekt för svensk suveränitet, för folkrätten eller för svenska medborgare. Det finns ingen anledning att ha en dialog med en sådan regim. Islamiska revolutionsgardet måste terrorklassas så fort som möjligt, och Sverige måste vara drivande i det arbetet.

I början av februari kunde man läsa i medier att regimen i Iran använder moskén Imam Ali Islamic Center i Järfälla som en plattform för underrättelsearbete. Det har länge varit känt att Imam Ali Islamic Center sympatiserar med regimen i Iran och har ett samarbete med denna regim. Dessutom är Imam Ali Islamic Center inte den enda moské i Sverige som deltar i främmande staters underrättelseverksamhet. Sverige är i behov av lagstiftning som gör det möjligt att avveckla vissa moskéer när det finns regimer som, liksom den iranska, använder moskéer som plattformar för underrättelseverksamhet.

Förra året avslöjades att Irans revolutionsgarde har total insyn i de iranska universitetens internationella samarbeten. Iranska studenter och forskare är tvungna att tjäna den iranska regimen. Det här är en diktatur. Om någon iransk student eller forskare skulle vägra hotar regimen att skada deras familjer.

Det måste finnas en förståelse för att regimen i Iran är beredd att använda alla möjliga medel för att uppnå sina mål. Jag är inte helt säker på att den förståelsen finns i Sverige. Vissa verkar tro att mullorna i Iran respekterar folkrätten eller internationella regelverk, men det fungerar inte så. Regimen i Iran använder allting från arbetskraftsinvandrare till semestrare och forskare för att uppnå sina strategiska mål.

Därför är det självklart att en forskare eller tankesmedja som arbetar med den iranska regimen inte har någon trovärdighet över huvud taget. Det är precis som om en forskare eller tankesmedja skulle arbeta med Putins regim eller Kinas kommunistparti. Hur stort förtroende skulle man ha för en sådan forskare?

Det handlar inte om att vara alltför misstänksam. Detta är en regim som har visat att den använder alla medel för att flytta fram sina positioner i väst och stärka sin antagonistiska verksamhet. Det här är en fiende. Regimen i Iran är en fiende till väst och till Sverige. Detta måste komma fram. Fler måste förstå det här. Den förståelsen finns inte i dag.

Jag förstår att det finns personer i Europa som fortfarande tror att regimen i Iran kommer att reformeras. Det är en bekväm tanke, men det är långt ifrån verkligheten. Mullornas regim baseras på förtryck. Reformen av ett sådant styre leder till ökad törst efter frihet och regimen kollaps. Därför kommer det inte att komma några reformer.

Grunden i mullornas regim är förtryck av kvinnor. Varför är mullorna så besatta av att alla kvinnor ska bära slöja? Det beror på att regimen är baserad på kvinnoförtryck. Utan förtrycket faller regimen. Demokrati inom ramen för den islamiska republiken är inte bara omöjligt utan också motsägelsefullt.

Faktum är att den iranska regimen aktiviteter i Sverige har blivit mer aggressiva. Regimens stormaktsambitioner har förstärkts. Nu destabiliserar regimen i Iran inte bara Mellanöstern, utan man levererar också vapen till Ryssland för krigföringen mot Ukraina. Det handlar om både drönare och ballistiska robotar.

Samarbete eller dialog med denna regim leder ingenstans. Det här är i grunden en svag regim vars värderingar saknar stöd bland det iranska folket. Det är därför de måste styra med våld. Det är därför de måste tvinga på det iranska folket en vidrig islamistisk kultur.

Sverige måste våga öppet stödja oppositionella krafter som verkar för regimskifte i Iran, inte bara för att demokrati är något bra utan också för att detta är en regim som oavbrutet hotar Sveriges säkerhet. Sverige måste försvara sig mot mullornas regim genom att verka för regimskifte i Iran.

Jag uppmanar i dag denna församling att stänga dörren för mullorna och börja samarbeta mer med de oppositionella krafter som vill se demokrati i Iran.

(Applåder)

I detta anförande instämde Mattias Eriksson Falk, Rasmus Giertz, Erik Hellsborn, Daniel Lönn och Daniel Persson (alla SD).

Anf. 174 DANIEL LÖNN (SD):

Herr talman! Under det senaste decenniet har världen bevittnat hur den så kallade woke-ideologin har spridit sig. Det har handlat om allt från akademiska institutioner och internationella organisationer till diplomatiska relationer och utrikespolitiska beslut. Ideologin, som främst bygger på en typ av identitetspolitik, kollektivt skuldbeläggande och cancelkulturmetoder, har alldeles för länge tillåtit dominera nationell suveränitet och internationella relationer.

I allt fler länder, såväl i Europa som i övriga världen, ser vi nu ett växande motstånd mot wokeismen. I fler och fler länder ser vi nu att politiska ledare, akademiker och kulturpersonligheter inser hur skadliga konsekvenserna av denna ideologis framfart kan bli. Detta är en positiv utveckling, inte enbart för just dessa länder utan för hela världen. Därför borde Sverige följa efter.

Woke-fanatismen, med dess eviga fokus på identitetspolitik, historieförfälskning och censur, har under 2000-talet försökt att omforma hela samhällen i grunden. Den har på detta sätt skapat splittring där vi tidigare haft sammanhållning, försvagat våra institutioner genom sin eviga strävan efter kvotering och undergrävt vår yttrandefrihet genom sina aggressiva cancelkulturmetoder.

Herr talman! Detta är inget annat än en modern form av sekterism där precis allt och alla måste underkasta sig en viss politisk agenda för att inte riskera att stämplas som en fiende. Men nu börjar vindarna vända.

Lyckligtvis ser vi nu någon sorts globalt uppvaknande. Många länder backar från den tidigare väldigt normativa woke-fanatismen. Vi kan se att allt fler delstater i USA lagstiftar bort delar av wokeismen i skolor och på universitet. Man börjar förstå att barn ska lära sig korrekt historia och vetenskap och inte indoktrineras i pseudovetenskapliga ideologiska teorier. I Frankrike varnar president Macron för att importera den amerikanska woke-kulturen och påpekar även att den skapar onödigt polarisering i samhället. Så är faktiskt fallet. När åsiktskorridoren smalas av alltmer tillåts inte kritiska röster att göra sig hörda. Därför är det glädjande att ideologin ser ut att gå mot sin död i många av världens länder.

Herr talman! Det vi nu ser är en sund, naturlig och direkt nödvändig utveckling för världens länder. Denna hysteri hotar inte bara friheten till självständigt tänkande, utan den försvagar också våra nationers självkänsla. Genom att vi på ett internationellt plan verkar för ett förkastande av denna ideologi kan världen återgå till kulturer där människor på nytt behandlas som individer. Vi kan därtill återställa en debatt som tillåter att olika åsikter vädras utan att man behöver känna rädsla för att bli censure-rad.

Herr talman! Världspolitiken kan inte längre tillåtas vara en spelplan som domineras av woke-radikaler. Vi måste våga stå upp för sunt förnuft, åsikts- och yttrandefrihet och kulturer där historia och identitet respekteras.

Världen börjar sakta men säkert att vakna. När världen förändras är det hög tid för oss att anpassa oss till den nya verkligheten; det måste vi i Sverige förstå. Det innebär bland annat att skydda internationella institutioner från ideologisk infiltration genom att arbeta för att FN, EU och andra internationella organisationer fokuserar på sina kärnuppdrag i stället för att ägna sig åt vänsterliberal aktivism. Det innebär även att stärka Sveriges roll som en nation där yttrandefrihet och fritt tänkande står högt i kurs genom att inte bidra till cancelkultur och flum som kommer med wokeismen.

Världen vaknar sakta upp ur skuggorna av denna ideologi, och fler och fler länder inser att identitetspolitik leder till splittring snarare än sammanhållning, att historierevisionism leder till rotlöshet snarare än rättvisa och att kollektivt skuldbeläggande leder till konflikt snarare än försoning.

Det vi nu ser är positivt för världen, en värld där nationer återigen tillåts vara stolta över sin historia och där yttrandefrihet återigen blir en självklar rätt i våra fria samhällen.

Herr talman! Låt oss därför inse detta, omfamna denna utveckling och därefter anpassa vår utrikespolitik efter rådande verklighet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour, Rasmus Giertz, Erik Hellsborn och Daniel Persson (alla SD).

Anf. 175 JAMAL EL-HAJ (-):

Herr talman! Jag vill börja med att uttrycka min djupaste medkänsla och beklagande för den fruktansvärda masskjutningen i Örebro. Det är en händelse som inte bara har berört oss djupt utan också skakat vårt samhälle i grunden. Vi hedrar dem som föll, och vi bär deras minne med oss genom sorg och eftertanke.

Denna tragedi påminner oss om ett större perspektiv som vi inte längre kan blunda för. Vi utsätts för krafter som fördjupar klyftorna mellan oss. Vi matas med budskap avsedda att splittra, och vi får ständigt höra att vi ska vara rädda för varandra och misstro dem från andra kulturer och länder. Pekfingrar, hat och rasism sprids av ledare i stället för att vi enas. Under de senaste åren har vi gång på gång fått höra negativa och hatiska ord om oss invandrare, särskilt om muslimer. Det måste få ett slut. Det är dags att återföra värdigheten i vårt samtal. Polarisering och hat är destruktiva inte bara för dem de riktas mot utan för oss alla som samhälle och nation.

Herr talman! Den 21 november 2024 utfärdade Internationella brottmålsdomstolen, ICC, en arresteringsorder mot Israels premiärminister Benjamin Netanyahu för de krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som begåtts i Gaza. Arresteringsordern gäller krigsbrott genom användandet av svält som vapen samt brott mot mänskligheten genom mord, förföljelse och andra omänskliga handlingar. Trots detta blev Netanyahu nyligen välkommen till Blair House, det anrika gästhuset i anslutning till Vita huset, för 14:e gången i rad. Detta är fler gånger än någon annan utländsk ledare har blivit inbjuden sedan gästhuset öppnade på 1800-talet.

Herr talman! Nästan alla politiska krafter i världen skakar på huvudet inför mannen Trump, som nu styr över USA:s kärnvapenarsenal. USA har vandrat långt bort från de ideal som tidigare presidenter som Franklin D Roosevelt och John F Kennedy stod för, och Israel med Netanyahu har följt med djupt ned på denna mörka väg. USA med Trump har blivit ett verkligt hot mot världen.

Aldrig tidigare har världen varit i större behov av ett nytt ledarskap än nu. Aldrig har det varit så påtagligt att ett sådant ledarskap lyser med sin frånvaro.

Herr talman! Gaza är en plats med en lång och rik historia, en forntida provins som mer än 3000 år före Kristus var hem för palestiniernas förfäder, kanaanéerna. Namnet Gaza betyder styrka och stolthet. Gaza har genom tiderna varit en plats som ockuperats av olika makter, men palestinierna har alltid stannat. Gaza har alltid varit deras hem.

Nu kommer en ny och ytterst provocerande idé från Trump: Palestinierna i Gaza ska flytta till andra länder medan han lovar att göra Gaza till den bästa rivieran. Tror verkligen Trump och andra att de människor som under 15 månader har utstått en av de absolut värsta massakrerna och brutala folkmorden i modern tid ska finna sig i detta erbjudande? Jag är övertygad om att palestinierna i Gaza skulle vara beredda att flytta men endast tillbaka till sitt rättmätiga hem i Palestina. FN:s resolution 194 ger dem rätten att återvända och är en okränkbar rättighet. Det är också viktigt att påpeka att detta erbjudande kommer från två onda män, Trump och Netanyahu, som båda kallats inför rätta för sina handlingar. Dessa båda herrar har inte förstått att palestiniernas rötter i Palestina är djupt förankrade och sträcker sig långt bortom deras förvrängda historieskrivningar. De kommer inte att flytta. De kommer inte att sälja sitt land för alla pengar i världen.

Herr talman! Omvärlden kan inte längre stå passiv och titta på när Palestina bit för bit annekteras, när det palestinska folket fortsätter att fördrivas från sina hem och förblir flyktingar, när palestinier lever under apartheid, när deras familjer kollektivt bestraffas av den israeliska militären, när böndernas grödor systematiskt förstörs av illegala bosättare och när fredens symbol, olivträden, rycks upp med rötterna. Palestinierna är precis som alla andra folk en nation som älskar livet. De vill ha fred, frihet och rättvisa.

Herr talman! Vi måste fortsätta kämpa mot antisemitism och hat mot invandrare och muslimer. Judar bär inte ett kollektivt ansvar för Israels krigföring. Det är dags att ta ansvar för våra handlingar och skapa ett samhälle som bygger på förståelse, respekt och tolerans. Låt mig avsluta med att citera från Jens Stoltenbergs tal efter Utøya-katastrofen: ”Vårt svar är mer demokrati, öppenhet och humanitet. Men aldrig naivitet.”

Anf. 176 RASMUS GIERTZ (SD) replik:

Herr talman! Jag blev lite förundrad när jag lyssnade på ledamoten Jamal El-Hajs anförande. Han pratar om brutalt folkmord och apartheid. Religionsfriheten är fastslagen i Israels självständighetsförklaring, och det finns araber i Israels högsta domstol, parlament, myndigheter och så vidare. Det råder ingen apartheid i Israel. I arabvärlden däremot råder det apartheid. Där finns inga judar, och varken judar eller kristna har några medborgerliga rättigheter.

Vad baserar ledamoten sina uttalanden på med avseende på folkmord?

Anf. 177 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Herr talman! Amnesty International, Human Rights Watch och internationella brottmålsdomstolen, ICC, har publicerat flera rapporter som konstaterar att Israel bedriver apartheid mot palestinierna. Dessa internationella människorättsorganisationer grundar sina slutsatser på omfattande dokumentation av Israels behandling av palestinier, inklusive diskriminerande lagar och systematiska övergrepp. Den israeliska staten har, precis som ledamoten, ifrågasatt detta, avfärdat dessa organisationer och anklagat dem för att vara antisemitiska.

Den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem har dock uttryckt samma uppfattning och betraktar Israel som en apartheidstat. Dess

rapporter och analyser baseras på konkreta bevis för hur palestinierna systematiskt diskrimineras och utsätts för våld.

Anf. 178 RASMUS GIERTZ (SD) replik:

Herr talman! Ledamoten talar om uttalanden som har gjorts från olika håll, men faktum kvarstår: Det finns araber i Israels olika myndigheter, i Israels högsta domstol och i Israels parlament. Hur kan det då vara fråga om apartheid?

Jag undrar på vilket sätt Israel har satt diskriminering i system. Vilka lagar i Israel är det som gör att palestinier diskrimineras systematiskt?

Anf. 179 JAMAL EL-HAJ (-) replik:

Herr talman! Jag förstår att ledamoten inte är insatt över huvud taget i hur palestinierna har det i Palestina, både det som ockuperades 1948 och det nuvarande.

Av palestinierna bor 20 procent kvar i själva Israel i dag. Hur många av dem är ledamöter i det israeliska parlamentet? Får palestinier ingå i militären? Det är 20 procent som bär israeliskt medborgarskap, men de får inte ingå i militären. Är inte det diskriminerande? Jag vet inte vad jag ska säga.

Jag hörde ditt anförande, ledamoten, och var nära att ta replik för att besvara frågorna. Svenska kommittén mot antisemitism kritiserar er i Sverigedemokraterna och säger att ni saknar trovärdighet när det gäller exempelvis antisemitism. Ledamoten får kanske läsa på.

Anf. 180 ARIN KARAPET (M):

Herr talman! För några timmar sedan röstade det armeniska parlamentet igenom ett medborgarinitiativ som handlar om att man ska anta en färdplan för att ansluta sig till Europeiska unionen.

Sydkaukasien har präglats av etnisk rensning, där över 120 000 armenier fick lämna sina hem i Nagorno-Karabach och fly för livet till Armenien. Georgien, som varit dörröppnaren för Sydkaukasien gentemot Europa, har tyvärr tagit flera steg bakåt.

Armenien är det land i Sydkaukasien som just nu är ljuspunkten för demokrati och europeiska värderingar i området. Under hot från Azerbajdzjan om att kanske utsättas för en ny attack lever den armeniska demokratin vidare.

I Baku finns över 20 krigsfångar och ungefär 16 politiska fångar som inte blir frisläppta. Reuters har rapporterat om bland andra Ruben Vardanian, som blivit internationellt uppmärksammas efter politiskt motiverade rättegångar där inga internationella medier utan endast azerbajdzjanska statsmedier har släppts in. Därför tar jag upp det här, herr talman.

Sverige har haft ett långt engagemang i Minskgruppen, där konflikten i Nagorno-Karabach skulle lösas genom OSSE. Armenien är en demokrati och utvecklas till att bli en starkare demokrati som rör sig mot väst och som stärker sina relationer med Europa och omvärlden. Landet är i klorna på Ryssland, och därför behöver armenierna vårt fulla stöd.

För att det ska bli fred och gränsen mellan Armenien och Azerbajdzjan ska kunna demarkeras måste Armenien få ett starkare stöd, för man är i ett militärt underläge gentemot en diktatur som man försöker fredsförhandla med.

Herr talman! Jag vill inte bara lyfta upp Armenien utan även ett annat land som är i klorna på Ryssland, nämligen Moldavien. Sverige ger ett starkt stöd, men Ryssland försöker krossa den moldaviska demokratin genom att skapa en energikris. Moldavien är som Ukraina – två länder som är våra Europavänner och som inom kort förhoppningsvis kommer att ansluta sig till Europa och den union som vi är medlemmar av.

Jag vill även lyfta blicken mot Gulfländerna. Bland andra Qatar har spelat en avgörande roll för att mäkla fred mellan Israel och Palestina. Det måste bli ett slut på konflikten där. Saudiarabien gör enormt stora reformer. Det går inte att undvika, för det krävs många reformer av mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter. Men det börjar röra på sig, och detta måste vi bejaka.

Genom handel och fördjupade relationer med Gulfländerna kan vi bidra till svensk tillväxt och svensk innovation men också vara en kraft där vi krokar arm med goda krafter där nere så att de kan reformera sina länder till öppnare demokratier där mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter tillvaratas.

Herr talman! Sverige går mot en ny tid – en tid där vi tar för oss i vår omvärld.

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Hellsborn (SD) och Magnus Jacobsson (KD).

Anf. 181 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr talman! När jag satt och läste utrikesdeklarationen var det ett stycke som fångade min uppmärksamhet extra mycket. Det var det stycke som handlar om sexuellt våld i konflikter och hur regeringen vill jobba med jämställdhet men också med bistånd för att bistå dem som far illa.

Detta är ett extremt viktigt område, för tyvärr, herr talman, är det ofta kvinnor och barn som far riktigt illa i krig och konflikter. Vi har sett att sexuellt våld används i militära syften gentemot rohingya, och vi har också fått rapporter om att uigurer far illa på det sättet.

Vi har situationen i Kongo, Sydsudan och Sudan, där det har funnits konflikter. Vi har hela Sahelområdet, där det tyvärr är vanligt förekommande med angrepp från olika militära grupper mot bofasta. Syftet är att kidnappa kvinnor, många gånger för att sedan skapa en form av tvångsäktenskap. Det är en del av det sexuella våldet.

Vi ser det även i andra delar av världen. Vi har sett hur den ryska armén har tågat in i Ukraina och mer eller mindre systematiskt avrättat tillfångatagna. Man har kidnappat barn och fört dem till Ryssland, och man har använt sig av sexuellt våld som en del av krigsföringen.

Vi är också många som har förfärats och förfasats över hur den 7 oktober blev en orgie i sexuellt våld gentemot civila israeler. Vi har även sett det i Syrien och i konflikten i Irak, där Daish mördade familjer och kidnappade kvinnor som såldes på marknader.

Tyvärr, herr talman, verkar det sexuella våldet i krig finnas i större delen av alla konflikter som dyker upp. Vi ser det även i inomnationella konflikter. Man kan ta drokartellerna i Latinamerika, där barn och kvinnor inte bara utnyttjas för droghandel utan också utsätts för ren trafficking och sexuellt utnyttjande.

Herr talman! Därför blev jag väldigt glad när jag kunde läsa i utrikesdeklarationen att regeringen pekar på detta. Jag tror att det är viktigt att vi i Sverige, oavsett vilken politisk hållning och vilka ingångsvärden vi har, kan vara överens om att detta är saker som vi tillsammans ska kämpa för att motverka så mycket som möjligt.

Oavsett var i världen det sexuella våldet gentemot kvinnor och barn sker ska det vara en del av vår gemensamma agenda att säga att det inte är okej och att vi måste bekämpa det. Därför, herr talman, är jag tacksam över dagens utrikesdeklaration.

Den utrikespolitiska debatten var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 22 januari justerades.

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till skatteutskottet:
RiR 2025:1 Tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2024/25:102 till miljö- och jordbruksutskottet

Redogörelse
2024/25:VPN1 till konstitutionsutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Justitieutskottets betänkande
2024/25:JuU19 Riksrevisionens rapport om Kriminalvårdens behandlingsverksamhet

Civilutskottets betänkanden
2024/25:CU8 Fastighetsrätt
2024/25:CU10 Ersättningsrätt samt insolvens- och utsökningsrätt

Socialutskottets betänkanden
2024/25:SoU11 Riksrevisionens rapport om Sis särskilda ungdomshem
2024/25:SoU14 Läkemedel och tandvård
2024/25:SoU18 Socialtjänstens arbete

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2024/25:92 Preskription av avlägsnandebeslut och
vissa frågor om återreseförbud

2024/25:3324 av Tony Haddou m.fl. (V)

2024/25:3332 av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

2024/25:3336 av Jonny Cato m.fl. (C)

§ 7 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 februari

2024/25:406 Rätt ersättning vid sjukdom

av *Jessica Rodén* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:407 Den ökande ekonomiska ojämställdheten

av *Sofia Amløh* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2024/25:408 Konkursvågen inom byggbranschen

av *Leif Nysmed* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

§ 8 Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 11 februari

2024/25:771 Hatbrott mot samer

av *Isak From* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

§ 9 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 11 februari

2024/25:756 Byggstart för Norrbotniabanan

av *Fredrik Stenberg* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 53 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 104 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 150 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
§ 1 Utrikespolitisk debatt	1
Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	1
Anf. 3 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	7
Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	7
Anf. 5 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	8
Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	8
Anf. 7 HÅKAN SVENNELING (V) replik	9
Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	9
Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V) replik	10
Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	10
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	10
Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	11
Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	12
Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	12
Anf. 15 JACOB RISBERG (MP) replik.....	12
Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	13
Anf. 17 JACOB RISBERG (MP) replik.....	13
Anf. 18 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	14
Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S)	14
Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik.....	16
Anf. 21 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	17
Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik.....	17
Anf. 23 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	18
Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	18
Anf. 25 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	18
Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M) replik	19
Anf. 27 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	19
Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik.....	20
Anf. 29 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	20
Anf. 30 MAGNUS BERNTSSON (KD) replik.....	21
Anf. 31 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	21
Anf. 32 JOAR FORSSELL (L) replik	21
Anf. 33 MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	22
Anf. 34 JOAR FORSSELL (L) replik	22

Anf. 35	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	22
Anf. 36	ARON EMILSSON (SD).....	23
Anf. 37	HÅKAN SVENNELING (V) replik	25
Anf. 38	ARON EMILSSON (SD) replik	26
Anf. 39	HÅKAN SVENNELING (V) replik	26
Anf. 40	ARON EMILSSON (SD) replik	27
Anf. 41	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	27
Anf. 42	ARON EMILSSON (SD) replik	28
Anf. 43	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	28
Anf. 44	ARON EMILSSON (SD) replik	29
Anf. 45	JACOB RISBERG (MP) replik.....	29
Anf. 46	ARON EMILSSON (SD) replik	29
Anf. 47	JACOB RISBERG (MP) replik.....	30
Anf. 48	ARON EMILSSON (SD) replik	30
Anf. 49	JOAR FORSSELL (L) replik.....	31
Anf. 50	ARON EMILSSON (SD) replik	31
Anf. 51	JOAR FORSSELL (L) replik.....	32
Anf. 52	ARON EMILSSON (SD) replik	32
Anf. 53	HÅKAN SVENNELING (V)	32
Anf. 54	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	35
Anf. 55	HÅKAN SVENNELING (V) replik	35
Anf. 56	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	36
Anf. 57	HÅKAN SVENNELING (V) replik	36
Anf. 58	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	36
Anf. 59	HÅKAN SVENNELING (V) replik	37
Anf. 60	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	37
Anf. 61	HÅKAN SVENNELING (V) replik	38
Anf. 62	JOAR FORSSELL (L) replik.....	38
Anf. 63	HÅKAN SVENNELING (V) replik	39
Anf. 64	JOAR FORSSELL (L) replik.....	39
Anf. 65	HÅKAN SVENNELING (V) replik	40
Anf. 66	KERSTIN LUNDGREN (C).....	40
Anf. 67	ARON EMILSSON (SD) replik	42
Anf. 68	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	42
Anf. 69	ARON EMILSSON (SD) replik	43
Anf. 70	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	43
Anf. 71	HÅKAN SVENNELING (V) replik	43
Anf. 72	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	44
Anf. 73	HÅKAN SVENNELING (V) replik	44
Anf. 74	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	45
Anf. 75	MAGNUS BERTSSON (KD).....	45
Anf. 76	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	47
Anf. 77	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	47
Anf. 78	MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	48
Anf. 79	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	48
Anf. 80	HÅKAN SVENNELING (V) replik	48
Anf. 81	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	49
Anf. 82	HÅKAN SVENNELING (V) replik	49
Anf. 83	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	50
Anf. 84	JACOB RISBERG (MP) replik.....	50
Anf. 85	MAGNUS BERTSSON (KD) replik	50

Anf. 86	JACOB RISBERG (MP) replik.....	51
Anf. 87	MAGNUS BERNTSSON (KD) replik.....	51
Anf. 88	JACOB RISBERG (MP)	51
Anf. 89	JOAR FORSSELL (L)	54
Anf. 90	ALEXANDRA VÖLKER (S)	56
Anf. 91	YASMINE ERIKSSON (SD).....	57
Anf. 92	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	58
Anf. 93	YASMINE ERIKSSON (SD) replik	59
Anf. 94	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	59
Anf. 95	YASMINE ERIKSSON (SD) replik	59
Anf. 96	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	60
Anf. 97	YASMINE ERIKSSON (SD) replik	60
Anf. 98	ALEXANDRA VÖLKER (S) replik.....	60
Anf. 99	YASMINE ERIKSSON (SD) replik	60
Anf. 100	EMMA BERGINGER (MP) replik	60
Anf. 101	YASMINE ERIKSSON (SD) replik	61
Anf. 102	EMMA BERGINGER (MP) replik	61
Anf. 103	YASMINE ERIKSSON (SD) replik	61
Anf. 104	STEFAN OLSSON (M)	61
Anf. 105	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	63
Anf. 106	STEFAN OLSSON (M) replik.....	63
Anf. 107	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	63
Anf. 108	STEFAN OLSSON (M) replik.....	64
Anf. 109	ANNA LASSES (C) replik	64
Anf. 110	STEFAN OLSSON (M) replik.....	64
Anf. 111	ANNA LASSES (C) replik	64
Anf. 112	STEFAN OLSSON (M) replik.....	65
Anf. 113	JAMAL EL-HAJ (-) replik.....	65
Anf. 114	STEFAN OLSSON (M) replik.....	65
Anf. 115	JAMAL EL-HAJ (-) replik.....	65
Anf. 116	STEFAN OLSSON (M) replik.....	66
Anf. 117	OLLE THORELL (S) replik	66
Anf. 118	STEFAN OLSSON (M) replik.....	66
Anf. 119	OLLE THORELL (S) replik	67
Anf. 120	STEFAN OLSSON (M) replik.....	67
Anf. 121	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	67
Anf. 122	ANNA LASSES (C).....	69
Anf. 123	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	70
Anf. 124	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	72
Anf. 125	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik	72
Anf. 126	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	72
Anf. 127	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik	73
Anf. 128	ANNA LASSES (C) replik	73
Anf. 129	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik	73
Anf. 130	ANNA LASSES (C) replik	73
Anf. 131	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik	74
Anf. 132	JAMAL EL-HAJ (-) replik.....	74
Anf. 133	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik	74
Anf. 134	JAMAL EL-HAJ (-) replik.....	74
Anf. 135	GUDRUN BRUNEGÅRD (KD) replik	75
Anf. 136	EMMA BERGINGER (MP)	75

Anf. 137	MAURICIO ROJAS (L)	77
Anf. 138	JAMAL EL-HAJ (-) replik	78
Anf. 139	MAURICIO ROJAS (L) replik	78
Anf. 140	JAMAL EL-HAJ (-) replik	78
Anf. 141	MAURICIO ROJAS (L) replik	78
Anf. 142	OLLE THORELL (S)	79
Anf. 143	RASMUS GIERTZ (SD)	80
Anf. 144	LORENA DELGADO VARAS (V)	82
Anf. 145	YUSUF AYDIN (KD)	83
Anf. 146	ULRIKA WESTERLUND (MP)	84
Anf. 147	FREDRIK MALM (L)	86
Anf. 148	LINNÉA WICKMAN (S)	87
Anf. 149	MARKUS WIECHEL (SD)	89
Anf. 150	JOHN E WEINERHALL (M)	90
Anf. 151	TOMAS ENEROTH (S)	92
Anf. 152	BJÖRN SÖDER (SD)	93
Anf. 153	KATARINA TOLGFORS (M)	95
Anf. 154	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	97
Anf. 155	KATARINA TOLGFORS (M) replik	97
Anf. 156	LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	97
Anf. 157	KATARINA TOLGFORS (M) replik	98
Anf. 158	LINNÉA WICKMAN (S) replik	98
Anf. 159	KATARINA TOLGFORS (M) replik	98
Anf. 160	LINNÉA WICKMAN (S) replik	98
Anf. 161	KATARINA TOLGFORS (M) replik	99
Anf. 162	MATILDA ERNKRANS (S)	99
Anf. 163	ERIK HELLSBORN (SD)	100
Anf. 164	GUSTAF GÖTHBERG (M)	102
Anf. 165	AZRA MURANOVIC (S)	103
Anf. 166	KATARINA TOLGFORS (M) replik	105
Anf. 167	AZRA MURANOVIC (S) replik	105
Anf. 168	KATARINA TOLGFORS (M) replik	105
Anf. 169	AZRA MURANOVIC (S) replik	106
Anf. 170	FREDRIK SAWESTÅHL (M)	106
Anf. 171	MATTIAS ERIKSSON FALK (SD)	108
Anf. 172	DANIEL PERSSON (SD)	109
Anf. 173	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	111
Anf. 174	DANIEL LÖNN (SD)	112
Anf. 175	JAMAL EL-HAJ (-)	114
Anf. 176	RASMUS GIERTZ (SD) replik	115
Anf. 177	JAMAL EL-HAJ (-) replik	115
Anf. 178	RASMUS GIERTZ (SD) replik	116
Anf. 179	JAMAL EL-HAJ (-) replik	116
Anf. 180	ARIN KARAPET (M)	116
Anf. 181	MAGNUS JACOBSSON (KD)	117
§ 2	Justering av protokoll	118
§ 3	Anmälan om granskningsrapport	118
§ 4	Ärenden för hänvisning till utskott	118
§ 5	Ärenden för bordläggning	118
§ 6	Bordläggning	119

§ 7 Anmälan om interpellationer.....	119	Prot. 2024/25:69
§ 8 Anmälan om fråga för skriftligt svar	119	12 februari
§ 9 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	119	
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 16.50.....	120	